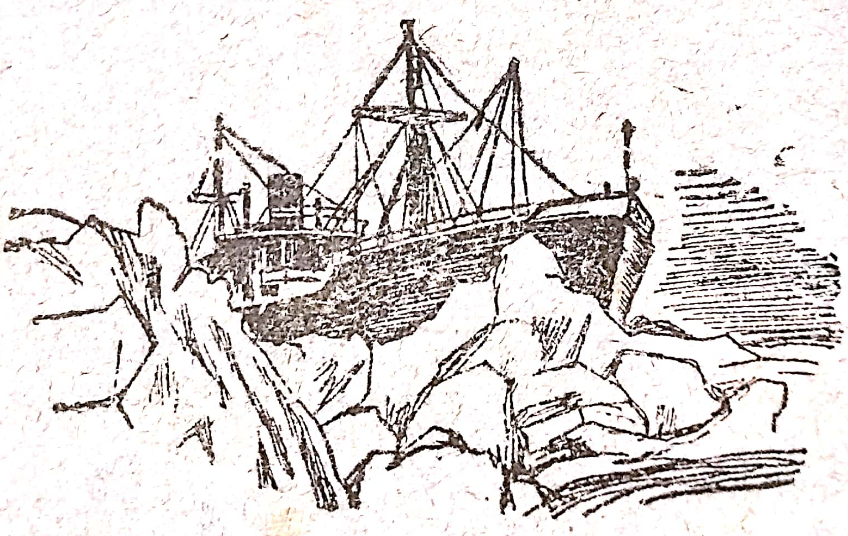
ΧΡΙΣΤΟΜΑΘΙΑ

ΓΙΑ ΤΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΚΟΛΙΟ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΟΤΟ

ΣΙΝΘΕΣΙ, ΔΙΑΣΚΕΒΙ ΚΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ
Α. ΔΙΜΙΤΡΙΥ

ΕΛΙΝΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΥ ΔΟΝΜΠΑΣ
ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ—1936

ΧΡΙΣΤΟΜΑΘΙΑ

ΓΙΑ ΤΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΟΤΟ

8522

ΓΙΑ ΤΙΝ ΤΡΙΤΙ ΤΑΚΣΙ
ΤΥ ΑΡΧΙΚΥ ΣΚΟΛΙΥ

ГПБ

ΣΙΝΘΕΣΙ, ΔΙΑΣΚΕΒΙ ΚΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ
Α. ΔΙΜΙΤΡΙΥ

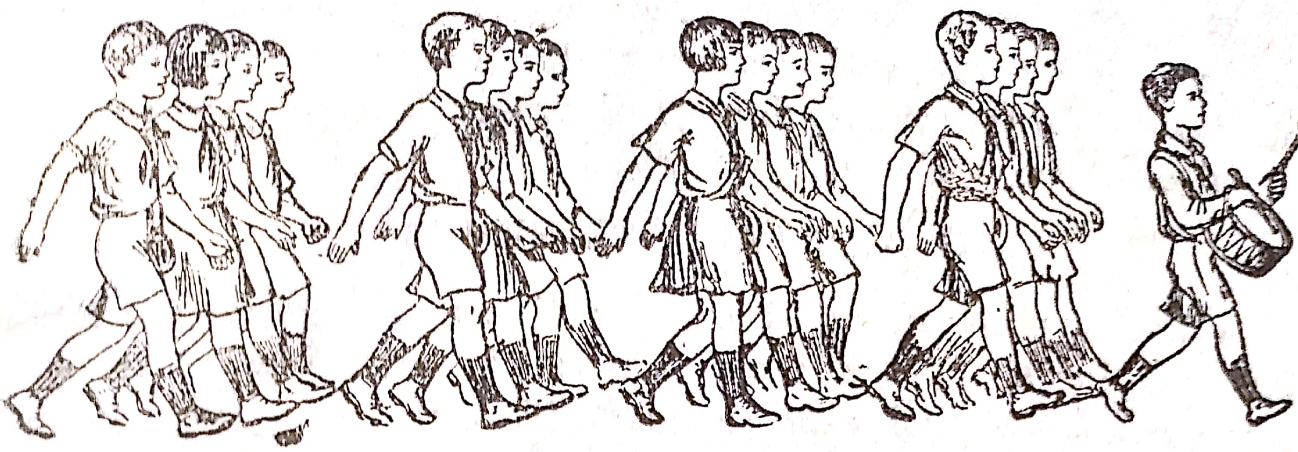
ΕΠΙΤΡΑΠΙΚΕ ΑΠ' ΤΟ ΛΚΠ ΤΙΣ ΥΣΣΔ

Гос. Публичная Б-ка в Ленинграде

ΕΛΙΝΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΥ ΔΟΝΜΠΑΣ
ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ—1936

४।०
का।नि[illegible]

५२२४

Π. ΤΙΤΖΙΝΑ

ΤΟ ΤΡΑΓΥΔΙ ΤΥ ΠΙΟΝΕΡΥ

Με τιμί κε περιφάνια
Θάμε πιονέρος.
Θα μαθένο για να γίνο
'Ακςιος ινζενιέρος.

Θάχο ς'όλι τι δυλιά-μύ
Προςοχὶ μεγάλι.
Κε λενινιςτίς να γίνο
Θέλο ςαν τον Στάλιν.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Διιγιθίτε τὶ θέλι να γίνι ο πιονέρος.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Τιμί, ι—честь, цена.
Περιφάνια, ι—гордость.
'Ακςιος—достойный, способный.

I ΑΘΛΙ ΤΥ ΙΡΑΚΛΙ

Ο Ιρακλίς ίτανε ο πιο αγαπιμένος μιθικός ìροας τυ αρχέυ κόζμυ. Σίμφονα με τιν αρχέα μιθολογία, ι θεά Ίρα μισύσε τον Ιρακλί. Τον έδοσε σκλάβο στο βασιλιά Εβρισθέα. Ο Εβρισθέας ίθελε να χαθί ο Ιρακλίς κε τον έστελνε σ' επικίνδινυς άθλυς.

ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΤΙΣ ΝΕΜΕΑΣ

«Πίγενε κε σκότοσε το λιοντάρι τις Νεμέας»,—πρόστακσε ο Εβρισθέας τον Ιρακλί. Ο Ιρακλίς πίγε στιν κιλάδα τις Νεμέας σε μια τεράστια σπιλιά—στι φολιά τυ λιονταριύ. Έφρακσε τιν ίσοδό-τις με μεγάλες πέτρες κε περίμενε. Νά φάνικε ένα τέρας με μαλιαρί χέτι.

Αμέσος χτίπισαν τρία βέλι ίσια στο στίθος τυ θεριύ, χτίπισαν κε πέτακσαν πίσο: τα βέλι τυ Ιρακλί δεν μπορύσαν να τριπίσυν το γερό τομάρι. Το μύνκριζμα αντίχισε σα βροντί. Πίδισε. Μα το ρόπαλο τυ ίροα έπεσε πάνο στο κεφάλι τυ τèρατος, κε το λιοντάρι σοριάστικε κάτο.

Ι ΛΕΡΝΕΑ ΙΔΡΑ

Μια φοβερί ίδρα κατικύσε στο βάλτο τις Λέρνας. Ίχε φιδίσιο κορμί με ενιά κεφάλια δράκυ. Έτρογε ολάκερα κοπάδια στυς κάμπυς τις Λèρνας, κε δεν μπορύσε κανίς να τα βγάλι πέρα μαζί-τις, γιατί το ένα απ' τα κεφάλια-τις ίτανε αθάνατο.

«Σκότοσε τι λερνέα ίδρα»,—πρόστακσε ο Εβρισθέας τον Ιρακλί.

Ο Ιρακλίς για βοίθια φόνακσε το φίλο-τυ Ιόλαο. Ι φολιά τις ίδρας ίτανε μέσα σε μια σπιλιά, ανάμεσα στυς βάλτυς. Ο Ιρακλίς πίροσε τα βέλι-τυ όσπυ να γίνυν κόκινα κι' άρχισε να τα ρίχνι μέσα στι σπιλιά.

Ι ίδρα, πυ στριφογίριζε κε γιάλιζαν τα λèπια-τις, βγίκε απ' το σκοτάδι τις σπιλιάς με συσύριζμα κε σφίριγμα, κ' ι υρά-τις τιλίχτικε ολόγιρα στα πόδια τυ Ιρακλί. Ο Ιρακλίς άρχισε να ρίχνι κάτο με το ρόπαλο τα κεφάλια τις ίδρας. Μα στον τόπο τυ κεφαλιύ πυ έπεφτε φίτροναν αμèσος διο κενύργια.

Ο Ιραχλίς φόναξε σε βοίθια το φίλο-τυ. Ο Ιόλαος άναψε ένα δέντρο κε με τον αναμένο κορμό άρχισε να κέι τυς λεμύς τις ίδρας, απ' όπυ ο Ιραχλίς έριχνε τα κεφάλια. Τέλος, έπεσε τ' αθάνατο κεφάλι, κ' ι ίδρα σοριάστικε νεκρί.

ΤΟ ΖΑΡΚΑΔΙ ΤΙΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ

Ι Αρτέμιδα, ι θεά τον δασόν κε τυ κινιγιύ, θίμοσε απ' τυς κατίκυς τις Αρκαδίας κε τυς έστιλε για τιμορία το χρισοκέρατο ζαρκάδι τις με τα χάλκινα πόδια.

Το ζαρκάδι γίριζε στυς αρκαδικύς κάμπυς κε κατάστρεφε όλυς τυς κόπυς τον γεοργόν.

«Να μυ φέρις ζοντανό τ' αρκαδικό ζαρκάδι»,—πρόσταξε ο Εβρισθέας τον Ιρακλί.

Ολάκερο χρόνο κινιγύσε ο Ιρακλίς το ζαρκάδι στα βυνά, στυς νκρεμύς, περνόντας από καταράχτες κε ποτάμια. Τέλος, έφτασαν ος τι γι τον ιπερβορίον, διλ. ος τιν άκρι τυ κόζμυ. Δεν ίχαν πύ να τρέξυν παραπέρα. Εδό το ζαρκάδι σταμάτισε. Ο Ιρακλίς ίθελε να τ' αρπάξι, μα αφτό ξεγλίστρισε κ' έτρεξε πίσο. Ξανάρχισε το κινιγιτό. Ο Ιρακλίς απελπιζμένος τέντοσε τιν κόρδα τυ τόξυ. Βύισε το βέλος κε χόθικε στο χάλκινο πόδι. Το πλιγομένο ζαρκάδι έτρεχε πιο σιγά, κι' ο Ιρακλίς τό'πιασε.

Ι θεά Αρτέμιδα παρυσιάστικε μπροστά-τυ φοβερά θιμομένι:
«Πός τόλμισες να πλιγόσις τ' αγαπιμένο-μυ ζαρκάδι;»

«Δε φτέο εγό για το κινίγιμα τυ ζαρκαδιύ. Εχτέλεσα μόνο τι θέλισι τυ Εβρισθέα».

Ι Αρτέμιδα σιχόρεσε τον Ιρακλί, κ' εκίνος έφερε τα χαλκοπόδαρο ζαρκάδι στο βασιλιά Εβρισθέα.

Ο ΤΑΒΡΟΣ ΤΙΣ ΚΡΙΤΙΣ

'Ενας λισιαζμένος τάβρος ρίμαζε τιν Κρίτι.

«Να μυ πιάσις ζοντανό τον τάβρο τις Κρίτις»,—πρόσταξε ο Εβρισθέας τον Ιρακλί.

Κι' ο Ιρακλίς σινάντισε το λισιαζμένο τέρας, έριξε πάνο-τυ γερά σκινιά, λίγισε χαμιλά το κεφάλι-τυ κι' ανέβικε πάνο στι ράχι-τυ. Πολίν κερό τον κυβαλύσε ο λισιαζμένος τάβρος κε τέλος ρίχτικε στι θάλασα. Ο Ιρακλίς, αφύ πέρασε πάνο-τυ τι θάλασα, τον πίγε ίσια στι Μικίνα στο παλάτι τυ βασιλιά Εβρισθέα. Ο Εβρισθέας άρχισε να τρέμι, όταν ίδε τον Ιρακλί πάνο στι ράχι τυ τέρατος.

Ο Αβγίας ίτανε βαςιλιάς τις 'Ιλιδας, στιν Πελοπόνιςο. 'Ιχε τρις χιλιάδες βόδια. Ι ςτάβλι-τυς δεν καθαρίςτικαν τριάντα χρόνια κε ίχανε ςχιματιςτί ολόκλιρα βυνά από κοπριά.

«Να καθαρίςις γλίγορα τυς ςτάβλυς τυ Αβγία».—πρόςτακςε ο Εβριςθέας τον Ιρακλί.

Ο Ιρακλίς πίγε ςτιν 'Ιλιδα. Εκί ίδε, ότι θα χριαςτί χρόνια για να εχτελεςι τιν προςταγι τυ Εβριςθέα.

Τί έκανε λιπόν;

'Εςκαπςε κε γίριςε το ρέμα διο ποταμόν πάνο ςτυς ςτάβλυς. 'Ετςι καθάριςε ςε λίγο κερό τιν κοπριά απ' τυς ςτάβλυς τυ Αβγία.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πιός ίτανε ο Ιρακλίς; Πιὸς τον έςτελνε ςίμφονα με τι μιθολογία ς' επικίνδινυς άθλυς; Γιατί;
2. Πός ςκότοςε ο Ιρακλίς το λιοντάρι τις Νεμέας;
3. Τί ίτανε ι Λερνέα ίδρα; Τί καταςτροφές έκανε; Πός τι ςκότοςε ο Ιρακλίς;
4. Τί καταςτροφές έκανε το ζαρκάδι τις Αρτέμιδας; Πός το κινιγύςε ο Ιρακλίς κε πός τόπιαςε;
5. Πός έπιαςε ο Ιρακλίς τον τάβρο τις Κρίτις; Τί έκανε τότε ο τάβρος κε πός φέρθικε ο βαςιλιάς Εβριςθέας άμα τον ίδε;
6. Πιὸς ίτανε ο Αβγίας; Γιατί έςτιλε ο Εβριςθέας τον Ιρακλί ςτιν 'Ιλιδα; Πός καθάριςε ο Ιρακλίς τυς ςτάβλυς τυ Αβγία;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

'Αθλος, ο — подвиг.
Μιθικός — сказочный, мифический.
Αρχέος. — древний, αρςςιζνός, προτινός.
Σίμφονα — согласно.
Θεά, ι — богиня.
Μιςό — ненавидеть, δεν έχο μάτια να τον δο.
Σκλάβος, ο — раб.
Επικίνδινος — опасный, φοβερός.
Στέλνο — посылать, πιλίγο, πιλάρο.
Λιοντάρι, το — лев.
Προςτάζο — повелевать, приказывать.
Κιλάδα, ι — долина.
Τεράςτιος — огромный άλιαχ μεγάλος.
Σπιλιά, ι — пещера.
'Ιςοδος, ι — вход.
Τέρας, το — чудовище.

Χέτι, ι — грива, ντζαλ.
Βέλος, το — стрела.
Γερός — крепкий, здоровый, δινατός, λαρός.
Τομάρι, το — шкура, δέρμα.
Αντιχό — раздаваться, звучать, αιδονό.
Πιδό — прыгать, ραντό.
Ρόπαλο, το — дубина, πας̧ί κςίλο.
Σοριάςτικε — рухнулся, νκρεμίςτικε.
'Ιδρα, ι — гидра.
Βάλτος, ο — болото.
Κατικό — жить, населять.
Δράκος, ο — дракон.
Κάμπος, ο — поле, τζόλι.
Να τα βγάλι πέρα — справитсья.
Αθάνατος — бессмертный.
Λέπια, τα — чешуя.
Συςύριζμα, το — шипение.
Σφίριγμα, το — свист, ςςιλίβριζμα, ςςύριζμα.
Λεμὸς, ο — шея, γύλα.
Νεκρός — мертвый, πεθαμένος.
Ζαρκάδι, το — лань.
Κινίγι, το — охота, дичь.
Θιμόνο — сердиться, χυλιάςςκυμε.
Κάτικος, ο — житель.
Τιμορία, ι — наказание.
Χριςοκέρατος — златорогий.
Χάλκινος — медный, μπακιρένιος.
Κόπος, ο — труд, δυλιά.
Γεοργός, ο — земледелец, ςαμπαντζίς.
Κινιγό — охотиться, преследовать, гнаться.
Νκρεμός, ο — обрыв, γιάρ.
Καταράχτις, ο — водопад.
'Εφταςαν — дошли, доехали, достали, были достаточны, ίρταν, έςοςαν.
Απελπιζμένος — отчаявшийся.
Τεντόνο — натягивать, растягивать, πιλανίζο.
Κόρδα, ι — струна.
Τόκςο, το — лук (древн. оружие).
Πλιγομένος — раненый, γιαραλαιμένος.
Παρυςιάςτικε — появилась, φάνικε.
Τολμό — осмеливаться.
Δε φτέο — я не виновен, δεν έχο χαμπαιάτ.
Τάβρος, ο — бык.
Ριμάζο — опустошать.
Σιναντό — встречать, έρχυμε χαρςςύ.
Παλάτι, το — дворец.
Στάβλος, ο — конюшня, μαντρί.
'Ιχαν ςχιματιςτί — образовались, ίνταν.
Ρέμα, το — течение.

Ο ΔΕΔΑΛΟΣ ΚΕ Ο ΙΚΑΡΟΣ

Στα παλιά τα χρόνια ίτανε ένας κςακυζμένος αθινέος τεχνίτις πυ τον έλεγαν Δέδαλο. Τ' αγάλματά-τυ ίτανε τόσο τεχνικά, πυ ι άνθροπι όταν τα βλέπανε θαρύςαν, ότι ίνε έτιμα να περπατίςυν κε να μιλίςυν.

Ο Δέδαλος πίγε μια φορά στιν Κρίτι, όπυ βασίλεβε ο Μίνοας. Με μεγάλι χαρά δέχτικε ο βασιλιάς τον κςακυζμένο τεχνίτι κε τυ έδοςε παρανκελία να φτιάκςι το φοβερό Λαβίρινθο.

'Αμα τέλιοςε το Λαβίρινθο κε άλα πολά έργα, θέλιςε ο Δέδαλος να γιρίςι στιν πατρίδα-τυ. Μα ο Μίνοας τον κάλεςε στο παλάτι κε τυ ίπε: «'Εμαθα, Δέδαλε, ότι θέλις να φίγις. Να το βγάλις από το νύ-ςυ, ποτέ δε θα ςυ δόςο τιν άδια. Πρόςτακςα όλυς τυς καραβοκίριδες να μι ςε πάρι κανένας στο καράβι-τυ. Τ' ακύς;»

Ο Δέδαλος δεν έδοςε απάντιςι στα λόγια αφτά, μόνο χερέτιςε κε έφιγε απ' το παλάτι.

Μα από κίνι τι στιγμί τίποτα άλο δεν ίχε στο νύ-τυ, παρά πός να φίγι απ' τιν Κρίτι.

Μια μέρα εκί πυ ςιλογιζότανε χτίπιςε χαρύμενος τα χέρια-τυ κε φόνακςε:

«Ας κρατίςι για τυς ανθρόπυς-τυ τις προσταγές-τυ ο βαςιλιάς. Εμένα δε μπορί να μ' εμποδίςι. Θα πετάκςο πςιλά ςαν το πυλί!»

Κάθιςε τότε κ' έφτιακςε διο μεγάλες φτερύγες κε τις κόλιςε με κερί. 'Ιςτερα έφτιακςε άλες διο πιο μικρότερες για το πεδί-τυ, τον 'Ικαρο. Τις έδεςε ίςτερα στις πλάτες-τυ, κε άμα τις κύνιςε με τα χέρια-τυ, ςτεκότανε στον αέρα. Αφύ γιμνάςτικε κάμποςο κερό κε γίμναςε κε τον 'Ικαρο, αποφάςιςε να φίγυν.

Αλά πριν κςεκινίςυν ίπε ςτο πεδί-τυ.

«Πρόσεχε, 'Ικαρέ-μυ, να πετάς πάντα ςιμά-μυ. Μιν ανεβένις πολί αψιλά, γιατί ο ίλιος θα λιόςι το κερί, κε τα φτερά-ςυ θα πέςυν· δε θα μπορίς να ςταθίς πια στον αέρα. Θα πέςις κε θα ςκοτοθίς. Μα

ύτε κε πολί χαμιλά να κατεβένις, γιατί μπορί να βραχύν στι θάλαςα τα φτερά-ςυ κε να γίνυν βαριά».

Σε λίγο άφιςαν πίςο-τυς τα βυνά τις Κρίτις κε τακςίδεβαν απάνο απ᾽ τι μεγάλι θάλαςα.

Ι νάφτες τον καραβιόν πυ αρμένιζαν άφιςαν τι δυλιά-τυς, ι πςαράδες παράτιςαν τα δίχτια-τυς κε ι ζεβγολάτες έριχςαν χάμο τι βυκέντρα κε ςταμάτιςαν το αλέτρι. Ακόμα κε ι τςομπάνι άφιςαν τι φλογέρα-τυς. 'Ολι με τα κεφάλια ςικομένα κατά τον υρανό κε με ανιχτό το ςτόμα κίταζαν τα διο παράκςενα πυλιά, πυ έςκιζαν τον αέρα.

Ο 'Ικαρος ςτιν αρχί πετύςε καθός τυ ίχε πι ο πατέρας-τυ. Μα ίςτερα ςιλογίςτικε, ότι δε θα ίταν άςκιμο ν᾽ ανεβί πιο πςιλά για να κιτάκςι καλίτερα κάτο. 'Εδοςε μια κι᾽ άρχιςε ν᾽ ανεβένι πιο πςιλά.

Μα γλίγορα έγινε κίνο πυ φοβότανε ο πατέρας-τυ. Ο ίλιος έλιοςε το κερί, κε τα φτερά κςεκόλιςαν κε ςκορπίςτικαν ςτον αέρα. Ο 'Ικαρος άρχιςε να πέφτι γλίγορα ςαν πέτρα.

«Πατέρα-μυ!.. Πατέρα-μυ», φόναχςε ςπαραχτικά. Μα όςο να γιρίςι ο Δέδαλος να δι, ο 'Ικαρος ίχε πέςι ςτι θάλαςα κε το κίμα τον κατάπιε.

«Πεδί-μυ!.. 'Ικαρε, πεδί-μυ!..», φόναχςε τρομαγμένος ο διςτιχιζμένος ο πατέρας.

Εκί πυ έπςαχνε πετόντας απάνο από τι θάλαςα, ίδε ςκορπιζμένα τα φτερά κε κατάλαβε, ότι πνίγικε ο γιός-τυ.

Κατέβικε τότε ςτο πιο κοντινό νιςί, κε περίμενε κλέοντας ςτιν ακρογιαλιά. Τέλος ένα μεγάλο δελφίνι ίρθε κε έβαλε ςτιν αμυδιά νεκρό το πεδί-τυ.

Εκί έθαπςε με κλάμα κε μιρολόγια ο Δέδαλος τυν 'Ικαρο, κι᾽ από τότε το νιςί εκίνο το λένε Ικαρία κε τιν ολόγιρα θάλαςα Ικάριο πέλαγος.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί έλεγε ο Μίνοας ςτο Δέδαλο;
2. Πός έφιγε ο Δέδαλος κι᾽ ο 'Ικαρος απ᾽ τιν Κρίτι;
3. Τί ίπε ο Δέδαλος ςτο πεδί-τυ πριν κςεκινίςυν;
4. 'Ακυςε ο 'Ικαρος τον πατέρα-τυ;
5. Τί έκανε ο ίλιος κε τί έπαθε ο 'Ικαρος;
6. Τί έγινε ίςτερα;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Κςακυζμένος — известный, знаменитый, ναμλίς.
Τεχνίτις, ο — мастер, искусник, ремесленник.

'Αγαλμα, το — статуя.
Τεχνικός — искусный.
Δέχτικε — принял.
Παρανκελία, ι — заказ.
'Εργο, το — сооружение, произведение, дело.
Κάλεςε — позвал, λάλιςε, φόνακςε.
'Αδια, ι — разрешение, отпуск.
Καραβοκίρις, ο — хозяин корабля.
Στιγμί, ι — миг, момент.
Σιλογίζυμε — раздумывать, думать, νυνίζο.
Κρατό — держать, βαςτό.
Εμποδίζο — препятствовать, πατζαρίζο.
Γιμνάζο — упражнять.
Βρέχο — мочить, ςςυλόνο.
Ταξιδέβο — путешествовать.
Νάφτις, ο — матрос.
Αρμενίζο — плыть (о корабле, лодке).
Παράτιςαν — забросили, бросили, оставили, πέτακςαν.
Ζεβγολάτις, ο — пахарь, ςαμπαντζίς.
Χάμο — наземь, на землю, на земле, κάτο.
Βυκέντρα, ι — бодец (для погони быков).
Φλογέρα, ι — дудка χαβάλ, λαβύτα.
Παράκςενος — странный, ατζαίπς.
Κςεκόλιςαν — расклеились, χυπαραέφταν.
Σπαραχτικός — раздирающий.
Κατάπιε — проглотил, κύρτιςε.
Διςτιχιζμένος — несчастный, βαχτςιζ'ς.
Πςάχνο — искать, χαντραέβο, αρατέβο.
Σκορπιζμένος — разбросанный, рассеянный, ντα γατραιμένος
Πνίγικε — утонул, φυρκίχτε.
Κοντινός — близкий, близлежащий, πυ ίνε ςιμά.
Νιςί, το — остров.
Αμυδιά, ι — песчаное, место, χυμςάλ.
Πέλαγος, το — открытое море ανιχτός γιαλός.

ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΚΕ ΤΟ ΠΟΝΤΙΚΙ

'Ενα λιοντάρι κιμότανε μέςα στι σπιλιά-τυ. Ολόγιρά-τυ πέζανε χαρύμενα μερικά ποντίκια. 'Ενα απ' αφτά ίχε σκαρφαλόσι απςιλά κε έτρεχε. Μα γλίστριςε κ'έπεςε πάνο στο λιοντάρι. Κςίπνιςε τότε το θεριό κε το πάτιςε με το χοντρό-τυ πόδι.

— Αχ! — παρακάλεςε το ποντίκι, — άφιςέ-με, λιπίςυ-με! Δεν ίθελα να ςε πιράκςο. Γλίστριςα κ'έπεςα πάνο-ςυ. Τί θα κερδίςις αν με σκοτόςις; Χάριςέ-μυ τι ζοί κε θα ςυ το χροστό χάρι ενόςο ζο.

— Καλά! — ίπε το λιοντάρι περίφανα. — Φίγε!

Μα μέςα-τυ γελύςε κ'έλεγε:

— 'Ιμε περίεργος να δο, πός μπορί να δίκςι ένα ποντικάκι τιν εβγνομοςίνι-τυ ς'ένα λιοντάρι ςαν κε μένα!

Δεν πέραςε πολίς κερός, κε το ποντικάκι έτρεχε μέςα στο δάςος κε ζιτύςε να βρι καρίδια. 'Ακςαφνα άκυςε το βριχιθμό ενός λιονταριύ.

— Κάπιο λιοντάρι κινδινέβι, — ίπε κ'έτρεκςε προς το μέρος πυ ερχότανε ο βριχιθμός.

'Ιδρε τότε το περίφανο λιοντάρι πιαζμενο μέςα ς' ένα μεγάλο δίχτι, πυ το ίχε στίςι κριφά ο κινιγός για να πιάςι μεγάλα θεριά. Το μπλέκςιμο ίτανε τόςο καλό, όςτε το θεριό δε μπορύςε ύτε τα δόντια ύτε τα πόδια-τυ δινατά να τα κυνίςι για να σπάςι το δίχτι.

— Περίμενε, φίλε-μυ, — ίπε το ποντικάκι — νά μια περίςταςι πυ μπορό να ςε βοιθίςο.

Κε δίχος να χάςι κερό, έκοπςε με τα μιτερά-τυ δόντια το σκινί, πυ κρατύςε μπλεγμένα τα πόδια-τυ. Το θεριό, μόλις λεφτερόθικαν τα πόδια-τυ, έςκιςε κε το ιπόλιπο δίχτι.

'Ετςι με τι βοίθια τυ μικρύ ποντικύ γλίτοςε το μεγάλο κε δινατό λιοντάρι.

Ι ΑΛΕΠΥ ΚΙ' Ο ΚΟΡΑΚΑΣ

Ι αλεπύ ίκςερε πόςο φανταζμένος ίνε ο κόρακας κε πόςο αγαπάι τις κολακίες. Σιχνά κατόρθονε με πενέματα να κοροιδέβι τα κοράκια κε να έχι οφελίματα.

Μα ςίμερα ίχε τι μεγαλίτερι επιτιχία.

'Ενας κόρακας έκλεπςε ένα κομάτι τιρί, κάθιςε πάνο ς'ένα δέντρο κε το έτρογε...

Τρέχι ι αλεπύ κε στέκι κάτο απ'το δέντρο.

— Καλιμέρα, κόρακά-μυ! Πόςον κερό έχο να ςε δο! Κςέρις τί

ςκέφτυμε, όταν ςε βλέπο; Τ'ανάςτιμά-ςυ ίνε θαβμάσιο. Τα φτερά-ςυ λαμπρά. Ο χροματιζμός-ςυ έκςοχος. Ίςε το καλίτερο πυλί ςτον κόζμο. Μα δεν κςέρο, αν έχις φονί.

Ο κόρακας λίγο έλιπςε να τρελαθί απ'τι χαρά-τυ. Πρότι φορά άκυςε τέτια κε τόςα πενέματα. Έπρεπε να δίκςι ςτιν αλεπύ, ότι έχι κε φονί.

— Κρα, κρα!.. φονάζι με όςι δίναμι ίχε. Μα καθός άνικςε το ςτόμα-τυ, έπεςε το τιρί κάτο.

Ι αλεπύ τ'άρπακςε κι' αμέςος το έφαγε. Άμα το έφαγε, ίπε: —Όλα τα έχις, κόρακά-μυ, μα ςυ λίπι κάτι μικρό ακόμα, το μιαλό!

Ι ΔΙΟ ΠΕΤΙΝΙ

Διο πετινί ίταν εχτρί. Ίταν τα παλικάρια τις γιτονιάς κε πολεμύςαν πιός θ'αναδιχτί πρότος.

Μια μέρα άρχιςαν να μαλόνυν απ'το προί. Ι λίςα-τυς ίτανε μεγάλι. Χτιπύςαν ο ένας τον άλο με τα νίχια, τις μίτες, τις φτερύγες, τα ςτίθια. Στο τέλος ο ένας νίκιςε. Αποκαμομένος, ματομένος, ντροπιαζμένος ο νικιμένος πίγε κε χόθικε ςε μια γονιά τυ ορνιθόνα.

Μα ο νικιτίς ίτανε περίφανος για τι νίκι-τυ. Έπρεπε να τι μάθι όλος ο κόζμος! Πέτακςε λιπόν κι'ανέβικε ςτι ςτέγι τυ ορνιθόνα. Φύςκοςε όςο μπορύςε το ςτίθος-τυ, άνικςε το ςτόμα-τυ κε φόνακςε:

— Ζίτο! εγό ίμε ο νικιτίς! Ελάτε όλι να με δίτε! Πιὸς άλος μπορί να μετριθί μαζί-μυ; Εδό ίμε, τον περιμένο. Δε φοβύμε κανένα. Ίμε ο πρότος ανάμεςα ςτυς πρότυς!

Κε τέντοςε το κορμί-τυ κε πςίλοςε όςο μπορύςε...

Αφτά έκανε ο περίφανος πετινός.

Μα τιν ίδια ςτιγμί πετύςε από πολί πςιλά ένας αιτός. Μόλις τον βλέπι το παλικάρι-μας, ο πετινός, αμέςος πιδάι κε χόνετε ςτον ορνιθόνα.

ΙΘΕΛΕ ΠΕΡΙΣΟΤΕΡΑ ΑΒΓΑ

Μια χοριάτιςα ίχε μια όρνιθα, πυ τις γενύςε κάθε μέρα απ' ένα αβγό.

Ι χοριάτιςα ςτιν αρχί ίτανε εφχαριςτιμένι.

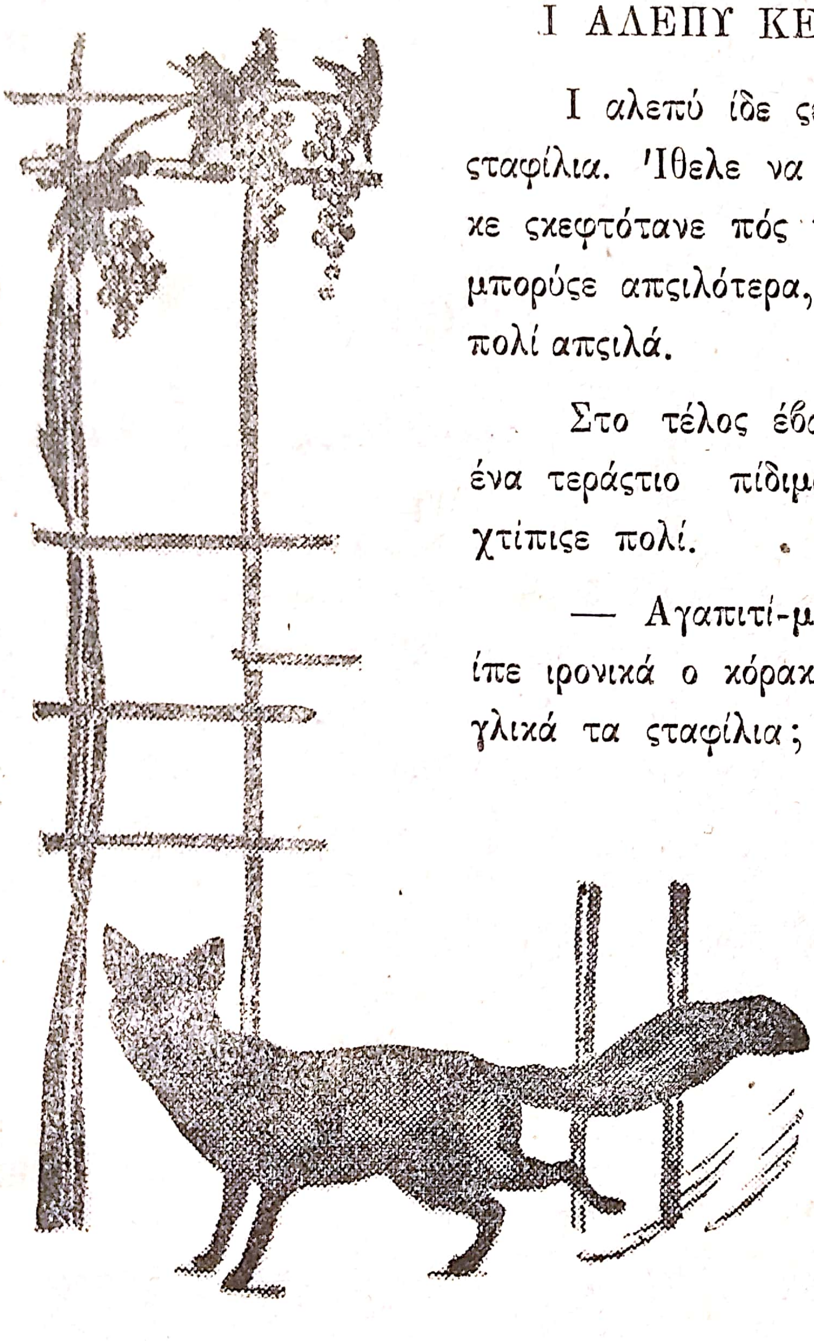
Μα ίςτερα ςκέφτικε, πος αν έδινε περιςότερι τροφί στιν όρνιθα, θα ίχε διο αβγά κάθε μέρα.

'Αρχιςε λιπόν να τις δίνι πολί τροφί.

Μα τότε έπαθε κάτι πυ δεν το περίμενε.

Ι όρνιθα πάχινε τόςο πολί, όςτε δε γενύςε πια ύτε ένα αβγό τι μέρα.

Ι ΑΛΕΠΥ ΚΕ ΤΑ ΣΤΑΦΙΛΙΑ

Ι αλεπύ ίδε ςε μια κλιματαριά όμορφα σταφίλια. 'Ιθελε να τα δοκιμάςι. Στριφογίριζε κε ςκεφτότανε πός να τα φτάςι. Πιδύςε όςο μπορύςε αψιλότερα, μα τα τσαμπιά ίτανε πολί αψιλά.

Στο τέλος έβαλε όλι τι δίναμι κ'έκανε ένα τεράστιο πίδιμα μα έπεςε καταγίς κε χτίπιςε πολί.

— Αγαπιτί-μυ, ςιγιρίςτικες καλά! — ίπε ιρονικά ο κόρακας, πυ τιν ίδε. — Ίταν γλικά τα σταφίλια;

—Αχ! — απάντιςε ι αλεπύ.— 'Ινε άγυρα ακόμα κε πολί ξινά.

—Ε, βέβεα! 'Επιτα κρέμοντε κε λίγο αψιλά για ςένα!— ίπε πάλι ο κόρακας με ιρονία.

ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ Κ'Ι ΑΛΕΠΥ.

'Ενα λιοντάρι γέραςε, δε μπορύςε να βρι αρκετί τροφί κι'αποφάςιςε να ςοφιστί κάτι για να ζίςι. Πίγε λιπόν ςε μια σπιλιά, ξαπλόθικε κ'έκανε πος αρόςτιςε. 'Ετςι ερχόντανε πολά ζόα να το επιςκεφτύν κε το λιοντάρι τάπιανε κε τάτρογε.

Αφύ χαθίκανε πολά ζόα, ι αλεπύ έμαθε το τέχναζμα, πίγε κε

στάθικε όξω απ' τι σπιλιά κε ρότισε, πός πάι ι ιγία-τυ.

Το λιοντάρι ίπε:

— 'Ασχιμα! Μα γιατί δε μπένις μέσα;

Ι αλεπύ τότε απάντισε:

— Γιατί βλέπο πολά αχνάρια από ζόα που μπίκανε. κε λίγα πυ να βγίκανε όξω.

Ο ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ ΚΕ ΤΑ ΜΙΡΜΙΝΚΙΑ.

Μια φορά τα μιρμίνκια στέγνοναν τα βρεμένα τρόφιμά-τυς. Ο τζίτζικας ίρθε τότε πιναζμένος κε ζιτύσε να του δόσυνε φαγί.

Τα μιρμίνκια ροτίσανε:

— Γιατί δε μάζεβες το καλοκέρι;

— Γιατί δεν ίχα κερό, τραγυδύσα, — ίπε ο τζίτζικας.

— Ε, αφύ τραγυδύσες το καλοκέρι, το χιμόνα χόρεψε, — απάντισαν τα μιρμίνκια.

ΤΟ ΚΥΝΥΠΙ ΚΕ ΤΟ ΒΟΔΙ

'Ενα κυνύπι κάθισε πάνο στο κέρατο ενός βοδιύ κε τραγυδύσε. Το κυνύπι ίπε στο βόδι:

— Αν συ κάνο βάρος, να φίγο.

Το βόδι απάντισε:

— 'Υτε όταν ίρθες τό νιοσα, ύτε αν απομίνις μυ μέλι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί παρακαλύσε το ποντίκι; Τί έγινε ίστερα; Πός γλίτοσε το ποντίκι το λιοντάρι;

2. Πός γέλασε ι αλεπύ τον κόρακα; Πός λέγυντε ι άνθροπι πυ μιάζυνε με τιν αλεπύ τυ μίθυ «Ι αλεπύ κι' ο κόρακας»;

3. Πὸς μάλοναν ι διο πετινὶ; Τί έλεγε ο νικιτίς κε τί ἐκανε όταν ίδε τον αιτό; Πὸς λέγυντε ι άνθροπι πυ μιάζυνε με τον πετινό αφτό;

4. Πὸς λέγυντε ι ἀνθροπι πυ μιάζυνε με τι χοριάτισα πυ ίθελε περισότερα αβγά;

5. Τί μας δίχνι ο μίθος «Ι αλεπὺ κε τα σταφίλια»;

6. Τὶ ἐκανε το λιοντάρι όταν γέρασε κε τὶ τυ απάντισε ι αλεπύ;

7. Τί μας δίχνι ο μίθος «Ο τζίτζικας κε τα μιρμίνκια» ;

8. Πός λέγουντε ι άνθροπι πυ μιάζυνε με το κυνύπι τυ μίθυ: «Το κυνύπι κε το βόδι» ;

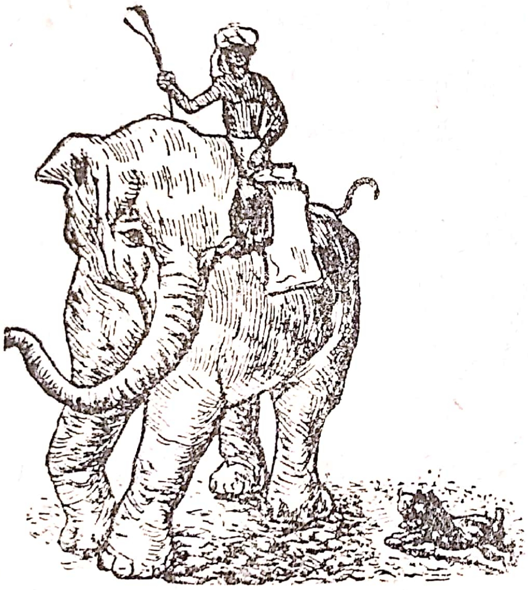
ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Μίθος, ο — басня, миф.
Μερικά — некоторые, несколько, κάμποσα.
Σκαρφαλόνο — карабкаться, τυρμαςςέβο.
Κςίπνιςε — проснулся, разбудил, γνέφτε.
Θεριό, το — зверь.
Λιπύμε — жалеть, χιέβο, καρδιπονό.
Πιράζο — трогать, затрагивать, τιέβο.
Χροςτό χάρι — быть признательным, обязанным.
Ενόςο — пока.
Περίεργος — любопытный.
Εβγνομοςίνι, ι — благодарность, признательность.
Βριχιθμός, ο — рев, рыкание.
Κινδινέβο — быть в опасности.
Ίχε ςτίςι — поставил, воздвигнул, водрузил, έβαλε.
Κινιγός, ο — охотник.
Περίςταςι, ι — случай, обстоятельство.
Ιπόλιπος — остальной, ο άλος.
Κόρακας, ο — ворон, κορόνα.
Φανταζμένος — воображающий, задавака.
Κολακία, ι — лесть.
Σιχνά — часто, πιχτά.
Κατορθόνο — достигать, добиться ч.-л.
Πενèματα, τα хваления, μαχτανέματα.
Κοροιδέβο — обманывать, издеваться, πλανό, αλταέβο, κομπόνο.
Ορέλιμα, το — польза, διάφορο, φαιντά.
Σκέφτυμε — думать, νονίζο.
Ανάςτιμα, το — рост, μπόι.
Χροματιζμός, ο—окраска.
Έκςοχος — выдающийся, прекрасный.
Λίγο έλιπςε — чуть не, λίγο απέμινε.
Συ λίπι — у тебя отсутствует, у тебя нет, δεν έχις.
Πετινός, ο — петух, λυχτόρ.
Γιτονιά, ι — соседство, соседы, χυμςςύδ.
Αναδίχνυμε — выдвигаться.
Μαλόνο—ссориться, бранить, δράζο, χαβγαλαέβο, ιριςςέβο, τζορέβο.
Αποκαμομένος—утомленный, πολί κυραζμένος.
Ορνιθόνας, ο—курятник, ζύμυ.
Στέγι, ι—крыша.
Αιτός, ο - орел.
Εφχαριςτιμένος—довольный.
Τροφί, ι корм, пища, φαγί, φαγύρα.
Κλιματαριά, ι—виноградная лоза.

'Αγυρος—неспелый, незрелый, αρίμαςτος.
Κςινὸς—кислый, υκςςάρκος.
Βέβεα—конечно, ελμπέτ.
'Επιτα—потом, ίςτερα.
Αρκετός—достаточный, κάμποςος.
Να ςοφιςτί—выдумать, να βγάλι με το νύ-τυ.
Επιςκέπτυμε—посещать, υχλαίζο.
Τζίτζικας, ο—стрекоза, τςιρτςιρίνα, τςιτςιρίδα.
Τέχναζμα, το—уловка, хитрость.
Τρόφιμα, τα—с'естные припасы, продовольствие, φαγί.
Μυ μέλι—интересоваться, беспокоиться, νιάςςκυμε, νιάζυμε.

Ι. Α. ΚΡΙΛΟΦ

Ο ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΚΕ Ι ΦΛΟΡΑ

Από παντύ ςτυς δρόμυς πλιμιρύςαν
άντρες, γινέκες κε πεδιά.
Κάπιι ινδί ελέφαντα οδιγύςαν
εκί ςτον κάτο μαχαλά.
Κε νά, ι Φλόρα, ι ςκίλα τυ Θανάςι
κςεφίτροςε από κάπυ κε αφτί.
Χάςκυνε όλι, κε τύτι ςτάςι
άγρια πέρνι κι' απιλιτικί.
Γαβγίζι, ορμά, ςκύζι, γριλίζι,
το γίγαντα ς' αμάχι προςκαλί.
Κ' εκίνος αγέροχα βαδίζι.
κι' ύτε καν δίνι προςοχί.
— Ας τα γαβγίζματά-ςυ, Φλόρα,
περίγελος μι γίνις ςτο ντυνιά.
Με τον ελέφαντα θε να τα βάλις τόρα,
μια κοντά-τυ ςι, μπυκιά.
Λέι τις Φλόρας ι γιτόνιςά-τις,
μα κίνι πάλι τα δικά-τις.
Γιρνά ςτο τέλος, κε βραχνά
τις απαντά:
— Εδό ςε θέλο. Μαςτοριά...
να πιαςτίς αςφαλιζμένα ςτον καβγά.
Να ορμάς, να φοβερίζις,
ςτον αέρα να γαβγίζις.
Βλέποντάς-ςε για να πύνε μ' ανιχτό το ςτόμα
τα μαντρόςκιλα ακόμα!

Για κιτάκςτε κι τι Φλόρα, πόςο ίνε τολμιρί,
τον ελέφαντα ακόμα απιλί!

Μετάφραςι—**Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ**

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πός ίθελε ι Φλόρα να γίνι κςακουζμένι για να λένε «πόςο ίνε τολμιρί»;
2. Πιί άνθροπι μιάζυνε με τι Φλόρα;
3. Διαβάςτε το μίθο, χορίζοντάς-τον ςε πρόςοπα.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Ελέφαντας, ο—слон.
Πλιμιρό—наводнять.
Ινδός, ο—индус.
Οδιγό—водить.
Χάςκο—зевать, разевать рот.
Στάςι, ι—поза, позиция, стоянка, застой, бунт.
Απιλιτικός—угрожающий, φοβερός.
Ορμό—бросаться, ринуться, χυλνταέβο. νκρεμίςςκυμε πάνο.
Σκύζο—кричать, вопить, φονάζο, χλίζο.
Αμάχι, ι—бой, драка, ссора, χαβγάς.
Αγέροχα—надменно, гордо, μεγαλεφτρά.
Βαδίζο—шагать.
Περίγελος—посмешище.
Θε να τα βάλις—будешь тягаться.
Κοντά—близко, коротко, ςιμά.
Μπυκιά, ι—μπυκίτς, μπυκί.
Γιτόνιςα, ι—соседка, χυμςςάβα.
Βραχνός—хриплый, μαχαρομένος.
Αςφαλιζμένος—безопасный, обеспеченный, застрахованный.
Τολμιρός—смелый, καρδάρς, άφοβος.
Απιλό—угрожать, φοβερίζο.

ΠΟΣ ΝΙΚΙΣΕ ΤΟ ΑΔΕΡΦΑΚΙ ΚΥΝΕΛΙ ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ
(ΠΑΡΑΜΙΘΙ ΤΟΝ ΝΕΓΡΟΝ)

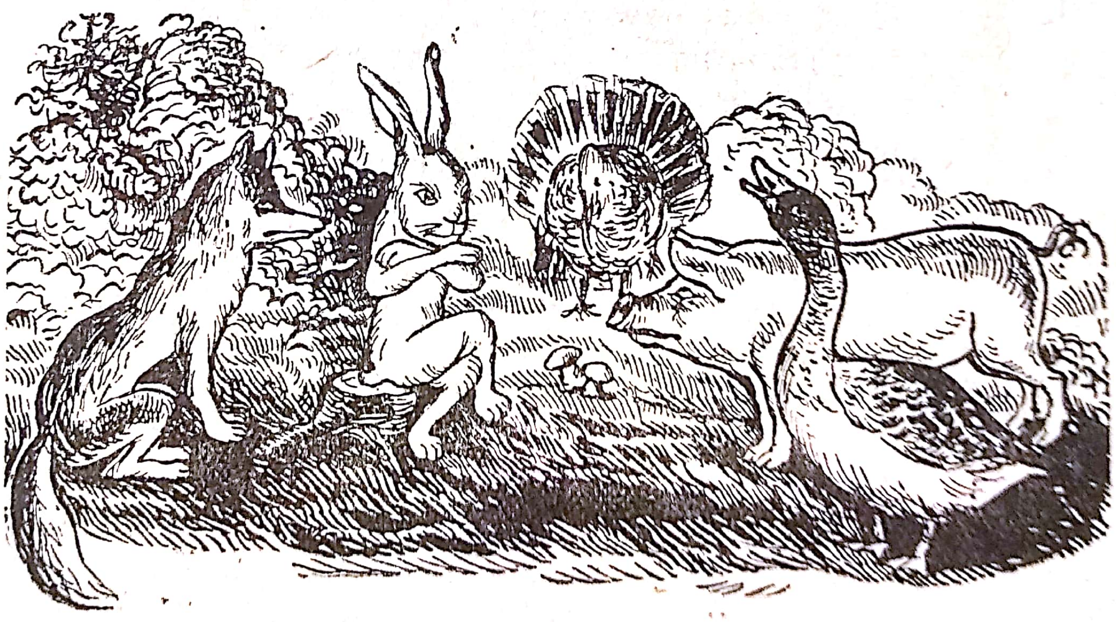
Εκίνα τα χρόνια όλα τα θεριά ζύσανε μαζί κ' ίτανε καλί γίτονες. Ι δυλιὲς πίγεναν καλά, όςπυ νἄρτι το μεγάλο Λιοντάρι. Ονόμαζε τον εαφτό-τυ νικοκίρι όλον τον δασόν. Δεν έκανε τίποτα, μόνο τριγίριζε ς' όλι τιν περιφέρια κ'έςφαζε τα γυρύνια κε τις γίδες, κι' όπιον τίχενε, κ' έμιαζε, ότι γλίγορα όλυς θα τυς φάγι.

Τέλος τα θεριά μαζέφτικαν κι' άρχισαν να ςιμβυλέβυντε. Κε τέλος απεφάσιςαν: να πύνε στο Λιοντάρι, ότι δεν μπορύν πια καθόλυ να το ιποφέρυν, γιατί γλίγορα δε θα μίνι κανίς ζοντανός, εκςόν απ'το ίδιο το Λιοντάρι. Ίνε σίμφονι να το ταγίζυν, μόνο να κάθετε στο σπίτι-τυ κε να φέρετε ςαν καλός γίτονας. Κι'αν το Λιοντάρι δεν ίνε σίμφονο, τότε θ'ανανκαςτύν να το δικάςυν.

Τότε πετάχτικε ι αδερφίτςα Αλεπύ κε ίπε:

— Λιπόν, κίρι, τελιόςαμε αφτί τιν ιπόθεςι. Τόρα, πιός θα μεταδόςι τιν απόφαςί-μας στο Λιοντάρι;

Τότε άρχιςε πάλι ι ςιζίτιςι, γιατί όλι ίκςεραν, ότι το Λιοντάρι δεν κςέρι χορατά. Ι αδερφίτςα Αλεπύ ίπε, ότι εφχαρίςτος θα πίγενε ςτο Λιοντάρι, μα πρέπι ν'ανὶκςι πιγάδι, γιατί ςτο ςπίτι τις όλι θα χαθύνε δίχος νερό. Ι αδερφίτςα Χίνα ίπε, ότι πρέπι να πὰι ςτον κάμπο να θερίςι χορτάρι. Τ'αδερφάκι ο διάνος ίπε, ότι πονὶ ι ράχι τις διάνας κε πρέπι να τρέκςι στο σπίτι για να ντaντέπςι τα πεδιά. Ο καθένας ίβρε κι'από μια βιαςτικὶ δυλιά.

Τότε πετάχτικε το αδερφάκι κυνέλι κε φόνακςε χτιπόντας τα ποδάρια-τυ το ένα με τ'άλο:

— Λόγο τιμίς, αδερφάκια, εςίς το φοβάςτε, μα εγό δε φοβύμε. Αδερφάκια, ο άντρας πρέπι να ίνε άντρας, κ' εγό ίμε άντρας, όχι χιρό-

τερος απ'το Λιοντάρι. Θα πάγο κε θα τυ τα πο όλα ανιχτά.

Τότε όλι ίπαν:

— Τί λες, αδερφάκι Κυνέλι, με τα ςοςτά-συ ίςε; Το Λιοντάρι ίνε τρις φορές τρία μεγαλίτερο από ςένα, θα ςε καταπιί κι'ύτε θα το καταλάβι. Μα τί αλίθια δε φοβάςε;

— Πιός; Εγό; Φοβύμε;—φόνακςε τ'αδερφάκι Κυνέλι.—Θαρύςα, ότι κςέρετε, πος καμιά φορά δε φοβίθικα κανένα. Νά, θα πάγο κε θα πο ς'αφτό το γέρικο καςιδιάρικο Λιοντάρι, ςε τί ίμαςτε κε ςε τί δεν ίμαςτε ςίμφονι. Κι'αν δεν τυ αρέςι, ας κάνι ότι θέλι!

'Ετςι ίπε το Κυνέλι κ' έβαλε ςτα πόδια τα κόκινά-τυ ποδίματα, φόρεςε ςτραβά τ' άςπρο χνυδάτο καπέλο-τυ, έχοςε ςτο ςτόμα-τυ ένα μεγάλο μιςοφυμαριζμένο πύρο κ' έτςι πίρε το δρόμο για το ςπίτι τυ Λιονταριύ.

Το Κυνέλι πίγενε πολί κορδομένο, ενόςο ίτανε μπροςτά ςτα μάτια όλον. Μα μόλις γίριςε τι γονιά τυ δρόμυ, έζβιςε το μιςοφυμαριζμένο πύρο-τυ ς' ένα κύτςυρο κε τόκριπςε ςτιν τςέπι-τυ. Τ' αδερφάκι Κυνέλι διόρθοςε το καπέλο-τυ για να κάθετε ίςια, κε πίγε ολοςδιόλυ αλιότικα, γιατί φοβότανε πολί κε τα γόνατά-τυ έτρεμαν απ'το φόβο.

'Ετςι ςίμοςε ςτο ςπίτι τυ Λιονταριύ, ςίρτικε προς τιν πόρτα κε χτίπιςε ςιγά-ςιγά: τυκ-τυκ-τυκ, κε ίπε:

— Μίςτερ Λιοντάρι, ε μίςτερ Λιοντάρι!

Κ' ι φονί-τυ ίτανε τόςο αδίνατι, πυ κε μόνο-τυ μόλις άκυςε τα λόγια-τυ. Μα το λιοντάρι τ' άκυςε κι'άνικςε τιν πόρτα, κε βριχίθικε δινατά:

— Πιός ίςε κε τί θέλις;

Τ' αδερφάκι Κυνέλι έτρεμε ολάκερο.

— Εγό, ίμε,—ίπε,—εγό ίμε, τ' αδερφάκι Κυνέλι. 'Ιχαμε ςινέλεπςι, μίςτερ Λιοντάρι. 'Ιχαμε ςινέλεπςι, κε με ςτίλανε να ςας πο... ότι ςτι ςινέλεπςι αποφαςίςαμε...αποφαςίςαμε...ότι ίςτε μεγάλο αφεντικό, το πιο μεγάλο αφεντικό ς' όλο τον κόζμο...κι'ότι δεν πρέπι ν'ανιςιχίτε κε να πιγένετε μόνι-ςας να ζιτάτε φαγί...κε...κε...αν θα κάθεςτε ςτο ςπίτι, θα ςας ςτέλνυν εδό να φάτε κε...κε...αφτό ίνε όλο, μίςτερ λιοντάρι,—ίπε τ' αδερφάκι Κυνέλι κ' ετιμάςτικε να το βάλι ςτα πόδια.

— Καλά. Μυ χριάζετε φρέςκο κρέας τρις φορές τι μέρα,—βριχίθικε το Λιοντάρι.—Αν θα μυ το δόςυν, θα κάθυμε ςτο ςπίτι, αν όχι—θα τυς κάνο όλυς κομάτια!

Τ' αδερφάκι Κυνέλι απάντιςε:

— Ο νε, μίςτερ Λιοντάρι, νε-νε, νε-νε! Κρέας θάχετε. Θα ςας ταγίζυν καλά, γιατί εγό μόνος-μυ θα κιτάκςο γι'αφτί τι δυλιά.

'Αμα ίπε αφτά τα λόγια, το Κυνέλι πίρε τόςο γλίγορο δρόμο, πυ ςτράπςανε ι πατύνες-τυ. Μα μόλις χάθικε απ' τα μάτια τυ Λιοντα-

ριύ, σταμάτισε κε τίνακσε τι σκόνι απ' τα ποδίματά-τυ, κσαναφόρεσε στραβά το καπέλο-τυ, έχοσε στο στόμα το μισοφυμαριζμένο πύρο-τυ κε πίγε προς εκίνο το μέρος όπυ το περίμεναν όλι.

'Ολι έτρεκσαν να το προιπαντίσυν.

— Το ίδες;—ρότισαν. 'Ιδες το μίστερ Λιοντάρι; Τί ίπε;

— Αν το ίδα, λέι; Μα γιατί πίγα; Μα τί θαρίτε, ότι δεν το ίδα;

Κε όλι ίπαν:

— Αδερφάκι Κυνέλι! Το ίδες; Τί τυ ίπες; Δε φοβίθικες;

Το Κυνέλι άρπακσε τότε το καπέλο απ'το κεφάλι-τυ, τόριξε κάτο κε χτίπισε το πόδι-τυ.

— Φοβίθικα!—φόνακσε.—Τί ανοισίες λέτε! Αδερφάκια, σας λέγο, ότι ίμε άντρας, γι' αφτό λιπόν δε φοβύμε κανένα. Κε το γέρικο Λιοντάρι δεν το φοβύμε ύτε τόσο δα!

Τότε όλι άρχισαν να παρακαλύν το Κυνέλι να τυς πι, πός έγιναν όλα.

— Το λιπόν,—ίπεν το Κυνέλι—ίρτα στο σπίτι τυ γέρικυ Λιονταριύ κε χτίπισα στιν πόρτα, κι' όταν άνικσε, μπίκα κε κάθισα σιμά στι φοτιά. Κε τυ ίπα, ότι ίχαμε σινέλεψι κι' αποφασίσαμε, ότι κάνι πολί μεγάλι ανισιχία στιν περιφέριά-μας. Κε τυ ίπα, ότι τόρα θα ανανκαστί να μένι στο σπίτι κε να φέρετε όπος πρέπι, γιατί αλιότικα θα τιν πάθι άσκιμα. Τυ ίπα, ότι ίμαστε σίμφονι να το ταΐζυμε, μα θ' ανανκαστί να πέρνι, ότι τυ δίνυμε, κι' αν δε θέλι—ας κάνι ότι θέλι.

Κι' όλι ίπανε:

—Χαρά στιν παλικαριά-συ, αδερφάκι Κυνέλι!

—'Ιμε μόνο άντρας, αδερφάκια,—ίπε μετριόφρονα το Κυνέλι κε σίκοσε το καπέλο-τυ, κε το τίνακσε, κε το κσαναφόρεσε στραβά στο κεφάλι-τυ.

—Τότε όλι άρχισαν να σκέφτυντε, πιόνα να στίλυν πρότο για γέβμα στο μίστερ Λιοντάρι. Ο καθένας έδιχνε τον άλο.

—Εσί πίγενε πρότος!.. Εσί πίγενε πρότος!.. Μόνος-συ πίγενε πρότος!..

Σιζιτύσανε κε μαλόνανε πολίν κερό, όσπυ ίπε το Κυνέλι:

—Ελάτε να τραβίκσυμε άχιρα. 'Οπιος τραβίκσι το κοντό, εκίνος κε θα πάι πρότος.

'Ετσι κι' αποφασίσανε. Τ' αδερφάκι Κυνέλι βαστύσε τ' άχιρα κ' ι αδερφίτσα Χίνα τράβικσε το κοντό.

'Αμα ίδε ι Χίνα, ότι τράβικσε το κοντό άχιρο, άρχισε να τρέμι ολάκερι κε κύνισε τις φτερύγες-τις.

Δεν μπορό εγό-γο-γο!—φόνακσε.—Δεν μπορό εγό-γο-γο!

—Νά-τα μας!—ίπε τ' αδερφάκι Κυνέλι.—Πίγενε αμέσις στο Λιοντάρι, γιατί έτσι αποφασίστικε.

Κ' ι Χίνα πίγε στο Λιοντάρι, κε το Λιοντάρι τιν έφαγε.

Τιν άλι τι φορά το Γυρύνι τράβιξε το κοντό άχιρο. Κε το Γυρύνι πίγε στο Λιοντάρι, κε το Λιοντάρι τόφαγε.

Τότε ι αδερφίτσα Αλεπύ κι' ο αδερφός Κροκόδιλος καταλάβανε, ότι, ενόσο θα βαστάι το Κυνέλι τ' άχιρα, θα τυς στέλνι όλυς στο Λιοντάρι για γέβμα, εκσόν απ' τον εαφτό-τυ. Κ' έφτιακσαν έτσι, πυ ι Αλεπύ πίρε να βαστάι τ' άχιρα . Αφτί τι φορά το κοντό τ' άχιρο το πίρε το Κυνέλι.

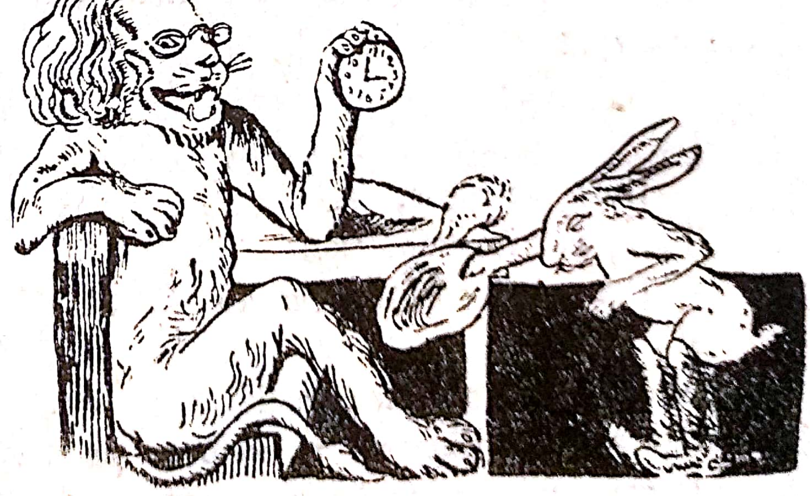
Το Κυνέλι ίδε τ' άχιρο κ' ίπε με το νύ-τυ:

—Τόρα βάστα λιπόν, αδερφάκι Κυνέλι.—Κ' ίστερα ίπε φοναχτά:

—Αδερφάκια, ίρτε ι τελεφτέα-μυ όρα. Ίχαμε μαζί-σας πολά χορατά κε γέλια, μα τόρα όλα τέλιοσαν. Αντίο-σας λιπόν αδερφάκια, να με σιχορέσετε!—ίπε το Κυνέλι κ' έφιγε λιπιμένο. Κι' όλος ο κόζμος έκλαπσε απ' τι λίπι-τυ.

Κε τ'αδερφάκι Κυνέλι πίγενε αγάλια-αγάλια στο δρόμο, κε τότε αποφάσισε, ότι το Λιοντάρι όπος-όπος θα περιμένι, όσπυ να πάι να κιτάκσι για τελεφτέα φορά το περιβόλι-τυ. Κι' άρχισε να τρέχι στο δάσος για να πάι στο σπίτι-τυ.

'Ιρθε τρεχάτο κι' όλο γίριζε ολόγιρα. Πίγε στο μέρος όπυ γενίθικε. Κε στο σπίτι πίγε, κε στον κίπο κ' έλεγε ς' όλα «Αντίο!» Πίγε στο πιγάδι να πιι νερό για τελεφτέα φορά. Κίτακσε μέσα στο παλιό βαθί πιγάδι-τυ, ίδε στο βάθος τ' αντικαθρέφτιζμά-τυ κε τότε ίρτε στο μιαλό-τυ μια θαβμάσια σκέπσι. Χτίπισε τα γόνατά-τυ, σφάλικσε το καπάκι τυ πιγαδιύ κε έτρεκσε στο σπίτι τυ μίστερ Λιονταριύ. 'Εφτασε εκί μόνο κατά ι όρα μια. Χτίπισε στιν πόρτα.

—Μίστερ Λιοντάρι,—ίπε, κ' ι φονί-τυ ίταν αδίνατι.—Μίστερ Λιοντάρι, ορίστε το γέβμα-σας.

Το γέρικο Λιοντάρι άνικσε τιν πόρτα κε βριχίθικε:

— Μικρό γέβμα μυ έφερες! Κε ίνε πια ι όρα μια!

'Εβγαλε το μεγάλο χρισό ρολόγι-τυ κ' έδικσε τα δόντια-τυ στ'

αδερφάκι Κυνέλι. Το Κυνέλι κόντεψε να πεθάνι απ' το φόβο-τυ, κε ίπε:

—'Εχετε δίκιο, μίςτερ Λιοντάρι. Δεν μπορύσα καθόλυ νάρτο νωρίτερα, καθόλυ. Λιπύμε πολί, μίςτερ Λιοντάρι, ότι ίμε ένα τιποτένιο γέβμα για σας. Μα αν εςίς πολί, πολί, πολί πινάςατε, κςέρο πυ να βρο ένα ολάκερο βυνό από κρέας,—το ετίμαςα για σας. Αφτό ίνε αλίθια, μίςτερ Λιοντάρι, σας δίνο το λόγο-μυ.

—Μα πύ ίνε αφτό το κρέας;—ρότιςε το Λιοντάρι.

—Δεν ίνε μακριά, μίςτερ Λιοντάρι, στο ςπίτι-μυ. Εκί μάζεψςα απ' όλα για σας, μίςτερ Λιοντάρι.

—Κίτακςε λιπόν να μυ φτάςι,—ίπε το γέρικο Λιοντάρι κε πίγε μαζί με το Κυνέλι στο ςπίτι-τυ.

Τ' αδερφάκι Κυνέλι άνικςε το πιγάδι, κίτακςε μέςα κι' αποτραβίχτικε.

—Τί φρίκι!—ίπε.—Αφτό το παλιολιοντάρι τρόγι το κρέας-ςας! Μόλις το ίπε, το Λιοντάρι ρίχτικε στο πιγάδι κε κίτακςε μέςα μόνο-τυ. Σκέφτικε, ότι το κιτάζι άλο λιοντάρι, κε βριχίθικε:

—Πιός ίςε;—βριχίθικε το Λιοντάρι.

Κε μέςα στο πιγάδι ακύςτικε:

—Πιός ίςε-ε-ε;

Το γέρικο Λιοντάρι θίμοςε πολί κε κςαναβριχίθικε στο πιγάδι:

—Πιός ίςε, ροτό;

Κε πάλι ακύςτικε ι απάντιςι απ' το πιγάδι:

—Πιός ίςε, ροτό;

Τότε τ' αδερφάκι Κυνέλι έςπροκςε το γέρικο Λιοντάρι στο πλεβρό.

—Ακύτε, πός σας περιπέζι, μίςτερ Λιοντάρι;—έλεγε το Κυνέλι, χορέβοντας στιν άλι μεριά τυ πιγαδιύ, λίγο πιο μακριά απ'το γέρικο Λιοντάρι.—Μά τί θα το ιποφέρετε; Μα τί θα επιτρέπςετε να σας περιπέζι, μίςτερ Λιοντάρι;

Το γέρικο Λιοντάρι έςκιπςε πάλι στιν άκρι τυ πιγαδιύ κε βριχίθικε βροντερά:

—Πιός ίνε;

Κι' απ'το πιγάδι ακύςτικε;

—Πιός ίνε-ε-ε-ε;

Τότε το Λιοντάρι ίπε:

—Γιά αποτραβίκςυ! Θα τυ δίκςο, πός να κλέβι το κρέας-μυ. Κε πίδιςε.

Μόλις άκυςε τ' αδερφάκι Κυνέλι, πος πλατςάριςε στο νερό—πλατς! —ςφάλικςε το καπάκι κε το κλίδοςε με τιν κλιδαριά.

'Ιςτερα φόρεςε ςτραβά το καπέλο-τυ, έβγαλε απ'τιν τςέπι-τυ το μιςοφυμαριζμένο πύρο-τυ, τ' άναπςε κε πίρε το δρόμο, πυ πίγενε ς' εκίνο το μέρος, όπυ τα θεριά ςιζιτύςαν, πιός να πάι στο λιοντάρι για γέβμα.

Ιδανε τ' αδερφάκι Κυνέλι κι' αποφαςίςανε, ότι ίνε φάνταζμα, κε πίρανε δρόμο. Μα το Κυνέλι τυς ςαμάτιςε, κι' όλι το τριγίριςαν, κε ροτύν:

—Αδερφάκι Κυνέλι, μίπος ο μίςτερ Λιοντάρι δε ς' έφαγε;

—Πιόνα; Εμένα;—φύνακςε το Κυνέλι.—Τί μυ λέτε, θα μ' έτρογε το γέρικο καςιδιάρικο Λιοντάρι!

—Τί λες, τί λες, αδερφάκι Κυνέλι! Μα ο μίςτερ Λιοντάρι θα τρέκςι τόρα εδὸ κε θα μας κάνι κομάτια!

Τότε τ' αδερφάκι Κυνὲλι άρχιςε να κςεκαρδίζετε ςτα γέλια.

—Οχι, αδερφάκι,—ίπε,—δεν έχετε για τί να φοβάςτε. Ενόςο ίνε ανάμεςά-ςας ἑνα τέτιο θεριό, ςαν εμένα, αφτό το γὲρικο βλάκικο Λιοντάρι δε θα καματιάςι κανένα. Δοκίμαςε να μ'ανκίκςι, κ'εγό τὄρικςα ςτο πιγάδι-μυ κε τὄπνικςα.

Τότι όλι ίπανε:

—Αδερφάκι Κυνέλι, ίςε το πιο γενέο, το πιο τολμιρό, το πιο έκςιπνο ς' όλο τον κόζμο!

Κι' ο ἑνας τυ έφερε καρότα, ο άλος τυ έφερε λάχανα, κ' ι αδερφίτςα Αρκύδα τυ έφερε ένα ςακί ςιτάρι, μεγάλο ςα ςπίτι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί αποφάςιςαν να κάνυν τα θεριά με το λιοντάρι;
2. Τί έλεγε το καθένα για να μιν πάι να μεταδόςι τιν απόφαςι ςτο λιοντάρι;
3. Τί ίπε τότες το κυνέλι;
4. Τί φόρεςε το κυνέλι, πος πίγενε ςτιν αρχί κε πὸς πίγενε μόλις γὶριςε τι γονιά το δρόμυ;
5. Τί ομιλία ὶχε το κυνὲλι με το λιοντάρι κε τί ὲλεγε ίςτερα το κυνέλι ςτ' άλα θεριὰ;
6. Τιά ζόα πίγανε ςτο λιοντάρι; Γιατί πίγανε αφτά;
7. Τί ὲκανε τότε ι αλεπὺ κι' ο κροκόδιλος;
8. Τί ομιλία ίχε το κυνὲλι με το λιοντάρι κε τὶ έκανε το κυνέλι για να γλιτόςι απ'το φάγομα;
9. Πος ιποδὲχτικαν τ' άλα θεριά το κυνέλι; Τί έλεγε εκὶνο; Τί το φέρανε;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Γὶδα—коза, τραγί
'Οπ τίχενε—кого попадало, τίνα ὶρκεντον ραςτ.
Σιμβέβυμε—советоваться.
Ταγί—кормить, φαίζο.
Φέρυ—относиться, обращаться, πορέφκυμε.
Δικά—судить.

Κίριος, ο—господин.
Ιπόθεςι, ι—дело.
Σιζίτιςι, ι—спор дискуссия, обсуждение.
Εφχαρίςτος—с удовольствием.
Χίνα, ι—гусь, ςςναρ.
Διάνος, ο— индюк, μιςίρ, μπιμπί, μπαμπαλίχ.
Νταντέβο—нянчить.
Βιαςτικὸς—спешный, ζμπυδαχτκός.
Λόγο τιμίς—честное слово.
Χιρότερος—худший, хуже, κατότερος, κι'άλο παρακάτο.
Καταπίνο—глотать, κυρτό.
Γέρικος—старческий, γερόντικος.
Καςιδιάρικος—плешивый.
Αρέζο—нравиться, μπικινέβο.
Ποδίματα, τα—сапоги, τςανκία.
Χνυδάτος—пушистый.
Μιςοφυμαριζμένος—полувыкуренный.
Πύρο, το—сигара.
Κορδομένος—«важный».
Κὺτςυρο, το—пень, κυτόκι.
Κρίβο—прятать, μυλόνο.
Διορθόνο—исправлять, поправлять, ιςάζο.
Ολοςδιόλυ—совсем, совершенно, τεκμίλ, όλο-όλο.
Μίςτερ, ο—мистер (ενκλέζικι λέκςι), κίριος.
Σινέλεπςι, ι—собрание.
Αφεντικό, το—хозяин, господин, νικοκὶρις, ςυρμπατζίς.
Ανιςιχό—беспокоиться, νιάςςκυμε.
Να το βάλι ςτα πόδια—удрать, να φίγι.
Φρέςκος—свежий, ταζός.
Σκόνι, ι—пыль, порошок, πύχνα.
Περιμένο—ожидать, ждать, φιλάγο.
Προιπαντό—встречать (итти специально встречать).
Ανοιςία, ι—глупость, αχμαχλίχ.
Μετριόφρονα—скромно.
Γέβμα, το—обед.
Ενόςο—пока.
Αντίο-ςας—прощайте, φίνυμ ία.
Λιπιμένος—печальный.
Περιβόλι, το—огород, λιβάδα.
Αντικαθρέφτιζμα, το—отражение.
Σκέπςι, ι—мысль, νύνιζμα.
Χριςὸς—золотой, φλιυρίτκος.
Κόντεπςε να—чуть не, λίγο απέμινε.
'Εχετε δίκιο—вы правы.
Λιπύμε—жалеть, χιέβο.
Να μυ φτάςι—чтобы было мне достаточно, να μυ ςὸν
Φρίκι, ι—ужас.
Ρίχνυμε—бросаться, кидаться, χυλνταέβο, νκρεμίςςκυμεινο.

Σπρόχνο—толкать, ςκυντὸ.
Περιπέζο—дразнить, ιριςςτραέβο, πιζμόνο.
Ιποφèρο—терпеть, страдать, νταγιανèβο.
Επιτρέπο—разрешать, допускать.
Πλατςαρίζο—плескать-ся.
Φάνταζμα, το—привидение, призрак.
Πίρανε δρόμο—пустились в бег, в ход, έφιγαν.
Κςεκαρδίζυμε ςτα γέλια—«лопнуть со смеху», χατèβο απ'το γέλαζμα.
Βλάκικος—дурацкий, αχμὰχκος.
Δοκιμάζο—пробовать, испытывать, ντινκαέβο.
Ανκίζο—трогать, дотрогиваться, τιέβο.
Τὄπνικςα—утопил его, задушил, φύρκικςα.
Γενèος—храбрый, отважный, καρδὰρς, παλίκαρος.
Τολμιρὸς—смелый, ἀφοβος.
Ἐκςιπνος—умный, αχιλντάρς.
Καρότο, το—морков.
Γονιά. ι—угол, κυςςέ.
Ιποδέχτικαν—приняли, встретили.

Β. ΜΠΙΑΝΚΙ

ΠΟΣ ΙΘΕΛΑ ΝΑ ΡΙΚΣΟ ΑΛΑΤΙ ΣΤΙΝ ΥΡΑ ΤΥ ΛΑΓΥ

(ΔΙΙΓΙΜΑ ΔΑΝΫ ΝΑΦΤΕΡΓΑΤΙ)

Όταν ίμυνα μικρός, ςκεφτόμυνα: «Τί καλά θα ίτανε να βρεθό ςε μια τέτια χόρα, όπυ να μι με φοβύντε ύτε τα πυλιά, ύτε τα θεριά. Τρέχι, για παράδιγμα, ένας λαγός κε τον φονάζο: «Λαγυδάκι, λαγυδάκι!»—κ' έρχετε. Τον χαιδέβο: «Τρέχα λιπόν παραπέρα». Κι' αν ίνε κανένας λίκος; Τότες έτςι θα φονάκςο: «Φίγε, φίγε απ' εδό!» Κι' αφτός τρèχι μ' όλα τα δινατά-τυ.

«Κε να μπορό να ςιμόςο τα πυλιά κε να τα κιτάκςο. Γιατί νά, κανένα ςκαθί δε ς' αφίνι νἄρτις πιο ςιμά από 20 βίματα κι' ακόμα ανάμεςα απ' τα κλαδιά κε δεν μπορίς να το κιτάκςις: δε ς' αφίνι να πας ςιμά-τυ. Κε γιατί το ςκαθί, αν δε χαιδέπςις τιν κςένι γάτα ςτι ςκάλα: καμπυριάζι αμέςος τι ράχι-τις, ςικόνι τιν υρά-τις—πριςχ, πριςχ!—κε πάι ςτα κεραμίδια. Κι' όταν περπατάς μέςα ςτο δάςος, ςα να μι ζύνε καθόλυ εκί θεριά, όλα κρίβυντε από ςένα κε ςε φοβύντε. Μια φορά ίδα μια βερβερίτςα κε πάλι μόνο τιν υρά-τις. Μπορί να μιν ίτανε κε τις βερβερίτςας».

Ροτύςα τυς μεγάλυς, αν έχι πυθενά τέτιυς τόπυς, όπυ τα θεριά αφίνυνε να τα ςιμόςυνε. Μα ι μεγάλι μόνο γελύςαν κε έλεγαν ανοιςίες: «Νά, πάρε αλάτι, ρίκς'το ςτιν υρά τυ λαγύ, κε τότες θα ς' αφίςι να πας ςιμὰ-τυ». Κ' έτςι μυ κακοφενότανε, πυ μεγάλοςα κε δε λι-

ζμόνιςα τα λόγια-τυς. Μα δε μυ απόμινε πια βέβεα καμιά ελπίδα να σιμόςο κανένα λαγό.

'Εγινα πια ναφτεργάτις, μιχανικός βαποριύ. Δύλεβα ς' ένα βαπόρι για κινίγι φαλενόν.

Ι φάλενες, βέβεα, έφεβγαν από μας μ'όλο-τυς το δρόμο. Κε ίχανε γιατί να φίγυν: τις χτιπύςαμε με τα κανόνια. Με μπάλες. Κε μπροςτά στι μπάλα ίτανε βαλμένο ένα κοντάρι: λέγετε—καμάκι. Κι' απ' το κοντάρι το ςκινί έρχετε ςτο βαπόρι.

Μα εγό δεν αγαπύςα αφτά να τα κιτάζο. Καθόμυνα τον περιςότερο κερό κάτο ςτι μιχανί, κε δε ροτύςα πύ πάμε. 'Ικςερα κε δίχος αφτό, τί γίνετε εκί όκςο: από πάνο ο υρανός, κάτο το νερό, κε ςτο νερό ο πάγος.

'Ολο τον κερό ταξιδέβαμε ςτυς κρίυς τόπυς.

'Ακςαφνα μια φορά ακύο—απάνο όλι φονάζυνε.

— Γι! Χορτάρι, πράςινο χορτάρι!

Δεν το πίςτεπςα κε βγίκα γλίγορα ςτο κατάςτρομα.

Κιτάζο, αλίθια: ακροθαλαςιά με πράςινο χορτάρι, βυνά, ςτον υρανό ο ίλιος. 'Ολι ίτανε πολί χαρύμενι, αρχίςανε μάλιςτα να τραγυδύνε.

Ο καπετάνιος ςταμάτιςε το βαπόρι, κι' όλι παρακαλέςανε να βγύνε ςτο χορτάρι να περπατίςυν.

Βγίκαμε με τι βάρκα ςτιν ακρογιαλιά, κι' αρχίςαμε να τρέχυμε ςτο χορτάρι. Εγό έφιγα πολί μακριά, κι' άμα κυράςτικα κςαπλόθικα ςτι μέςι τυ λιβαδιύ.

'Ακςαφνα κιτάζο:—τί τρέχι; 'Ενα άςπρο πράμα.

Κάθιςα ςτα πόδια-μυ. Κιτάζο: ένα λαγυδάκι. Ολόαςπρο, αλιθινό λαγυδάκι.

'Ινε γελίο,—ςκέφτικα.—Το χορτάρι ίνε πράςινο, κι' ο λαγός άςπρος. Στιν πατρίδα-μας το καλοκέρι ι λαγί ίνε νκρίζι.

Φοβόμυνα να ςαλέπςο για να μι φοβιθί το λαγυδάκι.

Κιτάζο—βγίκε κι' άλος. Μα νά ίνε πια τρις, μορέ δυλιά,—ίνε πια καμιά δεκαριά!

Κυράςτικα να κάθυμε δίχος να κυνιύμε κε ςάλεπςα. Ι λαγί με κίτακςαν—κε τινάχτικαν. Μα όχι για να φίγυν, παρά για νάρτυνε ςιμά-μυ.

Τί θάβμα ίνε αφτό; Με τριγίριςαν—ίτανε πια ολόγιρά-μυ καμιά εκατοςτί. Κι' άρχιςαν να με κιτάζυν τί παράκςενο θεριό ίμε.

Κυνιόμυνα όπος ίθελα. 'Αναπςα μάλιςτα ένα τςιγάρο. Ι λαγί ςτεκόντανε ςτα πιςινά-τυς πόδια για να με κιτάκςυν καλίτερα.

'Ιτανε τόςο γελίο κε χάρικα τόςο πολί, πυ άρχιςα να μιλό με τυς λαγύς:

—Αχ, διαβόλυ κάλτςες! Μα αλίθια ίνε αφτό; Μα μίπος γίνετε να μι φοβύντε ι λαγί; Τόρα θα ςας φοβερίςο.

Ι λαγί μόνο κιτάζυν κε κυνύν τ' αφτάκια-τυς.

— Τόρα με το τυφέκι θα ςας!...

Επίτιδες το ίπα: δεν ίχα κανένα τυφέκι.

Κε πός χτίπιςα τα παλαμάκια κε πός φόνακςα:

— Μπαμ-μπυμ!

Ι λαγί τιναχτίκανε. Φένετε, θαυμάςανε, τί παράκςενος πυ ίμε! Μα κανένας δεν έτρεκςε, αρχίςανε μόνο να τςιμπύνε το χορτάρι—εδό κιόλας δίπλα-μυ.

Τόρα νά, αν ίχα αλάτι, μπορύςα να το ρίκςο στιν υρά κάθε λαγύ!

Εδό θιμίθικα: θα ίνε πια κερός να πάό στο βαπόρι.

— 'Ορα καλί, λιπόν,—λέο,—άφοβα λαγυδάκια.

Κε κςεκίνιςα.

Κίταζα μόνο να μιν πατίςο τυς λαγύς.

Μα πύ να πάο; Πύ ίνε το βαπόρι, ςε πιά μεριά,—το λιζμόνιςα ολότελα.

Μπροστά-μυ ίτανε βυνά. Ας ανεβό, ςκέφτυμε, το βυνό: από πςιλά θα δο, πύ ίνε ι θάλαςα. Κε στι θάλαςα ίνε κε το βαπόρι.

Πίγα. Σφιρίζο ένα χαροπό τραγύδι.

'Αρχιςα ν' ανεβένο το βυνό.

'Ακςαφνα βλέπο:—τί ίνε; Αγελαδίςια αχνάρια.

Κε πόςα! Μα απ' εδό πέραςε ολάκερο κοπάδι.

«Αχά—ςκέφτικα.—Αφύ εδό ίνε κοπάδι, θα πι, ότι εδό ίνε τζομπάνις. Θα πι, ότι εδό ζύνε άνθροπι. Νά, θα ροτίςο τον τζομπάνι, γιατί ι λαγί-τυς ίνε τόςο άφοβι».

Κε το δρομάκι ολοένα γίνετε κε πιο ςτενό. Νά φένετε, ότι πέραςαν μια-μια κε πάτιςαν το μονοπάτι. Κε το μονοπάτι πάι πάνο. Κε ίτανε τέτιος ανίφορος, πυ ανανκάςτικα να ςκαρφαλόςο με τα τέςερα.

Ανεβένο κε ςκέφτυμε: «Εγό εδό με το ζόρι ανεβένο, μα πός ςκαρφαλόνυν ι αγελάδες. Παράκςενο, τί αγελάδες ίνε εδό. Εδό μόνο ι γίδες μπορύνε να πιδύνε».

'Εφταςα πια ος τιν κορφί: ίνε φοβερό να κιτάκςι κανίς κάτο.

Κε νά μπροςτά-μυ βρίςκετε μια πέτρα:—δεν κςέρο πός ν'ανεβό πάνο-τις.

Γάντςοςα με τα χέρια-μυ, πίδιςα κι' ανέβικα πάνο ςτιν πέτρα.

Τί καλά θα ίτανε ν' αναπαφτό...

Μα πύ ν' αναπαφτό! Καμιά δεκαριά βίματα μακριά ςτέκετε ένα μεγάλο θεριό με τα κέρατα, πολί μαλιαρό, το μαλί-τυ φτάνι ος κάτο κε ςτα πόδια-τυ έχι μιτερά νίχια.

Κε ίςια με κιτάζι.

Με κίτακςε λιγάκι κε ίρθε πάνο-μυ.

Σκέφτικα: «Πρέπι να πάο πίςο». Μα πύ να πας πίςο: αν πιδίςο απ' αφτί τιν πέτρα ςτο νκρεμό, θα κιλιςτό κάτο ςαν πετρίτςα κε θα γίνο κομάτια. Να κιτάκςις μόνο κάτο, το κεφάλι-ςυ γιρίζι.

Κε μπροςτά-μυ ίνε αφτό—με τα κέρατα. Τόρα θα με κυτρίςι!..

Κόπικε ι καρδιά-μυ. 'Εκλιςα τα μάτια-μυ κι' απ'το φόβο ίπα,—ας γίνι, ότι γίνι.

Ακύο: το θεριό ςιμόνι. Νά ςίμοςε ολότελα...

Ακύο, τί ζεςτά αναςένι...

'Ανικςα λίγο τα μάτια-μυ, κ' ι μίτες-μας ίνε ςιμά ι μια με τιν άλι. Ι μύρι-τυ ίνε μαλιαρί, κι' όλο το κύτελό-τυ ίνε ςκεπαζμένο με τα κέρατα.

Τράβικςε αέρα με τα ρυθύνια-τυ. Ρυθύνιςε παράμερα.

Κι' αγάλια-αγάλια πίγε πίςο.

Κ' εγό πίρα τιν ανάςα-μυ: δε θέλι λιπόν να με κυτρίςι.

Μετάνιοςε.

Σικόθικα όρθιος. Κε νά τί ίδα: ένα ολάκερο κοπάδι από τέτια ζόα —καμιά ικοςαριά—έβοςκαν εδό πάνο ςτο βυνό. Το καθένα-τυς, αν ίθελε, μπορύςε να με κατακυτρίςι κε να με τςαλαπατίςι.

Μα, φένετε, κανένα-τυς δεν ετιμαζότανε να ριχτί απάνο-μυ.

'Ακςαφνα θιμίθικα, ότι ίδα τέτια θεριά ςε μια ζογραφιά. Κε μάλιςτα θιμίθικα πος τα λένε. Αφτό το θεριό λέγετε προβατόβοδο.

Κίτακςα από πάνο-τυς—κ' εκί, πίςο απ' τα βόδια, ίδα τι θάλαςα.

Δεν έχι να κάνι, για τιν όρα δε με πιράζυνε, κε, μπορί, να βρο κανένα μέρος να κατεβό απ' το βυνό.

Δεν ίβρα. Εδό άκυςα το βαπόρι-μας να ςφιρίζι. Αφτό θα πι: για μένα ςφιρίζι, με φονάζυνε.

Κ' εγό δεν ίμε, κε κανίς δεν κςέρι, ότι βρίςκυμε πάνο ς'αφτό το βυνό. Εδό ανθρόπυς δεν έχι. Αν απομίνο εδό—θα χαθό.

Μυ έμινε μόνο ένα: να πάο ίςια πάνο στα βόδια. Εχ, ας γίνι, ότι γίνι... Θα τα φοβερίςο.

Κε μόνος-μυ πός φοβόμυνα.

Φόνακςα, θαρίς με κςένι φονί, κύνιςα τα χέρια-μυ ςαν το μίλο κε χτίπιςα τα πόδια-μυ.

'Ολα τα βόδια με κίτακςαν, έςπροκςαν τα μυςκάρια-τυς κε τις μάνες στι μέςι, κι' αφτά στάθικαν ολόγιρα—κ' έβαλαν μπροστά τα κέρατά-τυς.

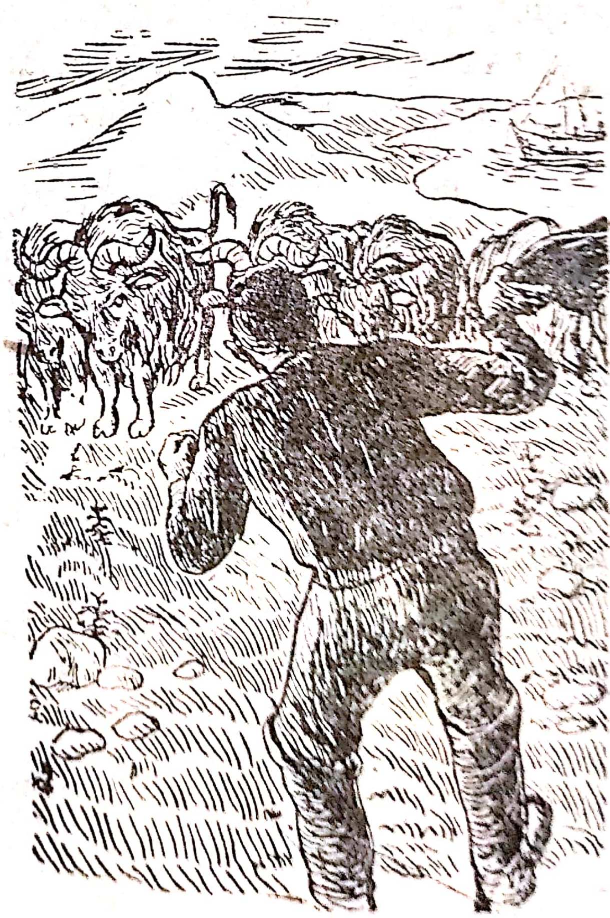
Εγό αμέςος ιςίχαςα. Κ' έκατςα μάλιστα κάτο.

Κε τα βόδια στάθικαν-στάθικαν, βλέπυν, ότι δεν κάνο τίποτα,—κι' άρχιςαν πάλι να τςιμπύνε το χορτάρι.

Κε το βαπόρι πάλι ςφιρίζι.

Κόντεπςα να κλάπςο. 'Εβγαλα το καπέλο-μυ κι' άρχιςα να λέο στα βόδια—δεν ίτανε κανίς, κ' έτςι δε ντρεπόμυνα.

'Ιπα: «Κςέρετε, ςας δίνο λόγο τιμίς, ότι θέλο μόνο να πάο στο βαπόρι. Δε θα κάνο τίποτα ςε κανένα. Μόνο παρακαλό, παρακαλό, ςας παρακαλό,—μι με κυτράτε, μι με δανκάνετε. Μόνο θα περάςο, ςας δίνο λόγο τιμίς».

Τα βόδια κίτακςαν πος μιλό,—μα τίποτα.

Πίγα. Ίςια πάνο στο κοπάδι. 'Ολο έλεγα στιν αρχί: «Αγαπιμένα-μυ, εγό—λόγο τιμίς—μόνο έτςι... Εγό θα πάο στο βαπόρι».

'Ενα μάλιστα λιγάκι το χάιδεπςα.

'Ιςτερα ανανκάστικα να ςπρόκςο διο για να περάςο. Εδό πια πίρα περιςότερο θάρος.

— Μα δόςτε-μυ πια δρόμο, τί κάνετε έτςι! Σταθίκατε έτςι, πυ δεν μπορί κανίς να περάςι.

Παραπέρα βλέπο—ένα κςαπλόθικε ίςια-ίςια πάνο-στο δρόμο-μυ. Δε μπόρεςα πια να βαςτάκςο κε φόνακςα:

— Σίκο λιπόν!

'Ινε κςαπλομένο, το καταραμένο, κε καρφί δεν τυ κέετε.

— Μα ςίκο πια!

Πίγα πολί ςιμά-τυ κ' έχοςα το πόδι-μυ κάτο απ' τιν κιλιά-τυ.

Αχ, κε τί μεγάλο μαλί πυ έχυνε! Το πόδι-μυ όλο χάθικε, θαρίς μέςα στο χορτάρι.

Κε το βόδι δεν έκανε τίποτα: μόνο μύνκριςε λίγο κε ςικόθικε δίχος να βιάζετε ςτα γόνατά-τυ, ςαν αγελάδα, κε τραβίχτικε άθελα παράμερα. Το έςπροκςα μάλιςτα ςτα πιςινά-τυ πόδια με τιν παλάμι-μυ.

Πέραςα ανάμεςα απ' το κοπάδι, κατέβικα απ' το βυνό κ' έτρεκςα απ' τι μικρί κιλάδα—γλίγορα προς τι θάλαςα. Το βαπόρι πια ςφίριζε ανίςιχα.

'Ετρεχα με τα τέςερα. 'Ολο ςκεφτόμυνα, τί λογιό βόδια ίνε αφτά πυ φένυντε τόςο φοβερά: μαλιαρά. Κι' αν τα κυρέπςι κανίς ςαν πρόβατο, φένυντε μικρά θεριά, ςαν τις γίδες. Κι' ανεβένυνε ςε τέτιυς νκρεμύς, γιατί τα νίχια-τυς ίνε τόςο μιτερά!

'Ακςαφνα κιτάζο: τί ίνε; Διο ςκιλιά βρίςκυντε μπροςτά-μυ...

'Οχι, τί ςκιλιά, λέο: ίνε λίκι.

Αλιθινί πολικί λίκι,—αφτύς πια τυς κςέρο. Τυς ίδα κάμποςες φορές απ' το βαπόρι.

Κε τρέχυν ίςια πάνο-μυ. Μιρίζυν τι γι, δε με βλέπυν.

Ο αέρας φιςύςε απ' το μέρος-τυς, κε δεν έπερναν τιν ανθροπινί μιρυδιά-μυ. Δε με μιρίςτικαν κ' έτρεχαν κιτάζοντας τι γι.

Στάθικα ςαν καρφομένος: μπορί να μι με δύνε κε να τρέκςυν παράμερα.

Κι' αφτί όλο κε ςιμόνανε.

Κ' εδό, καταλαβένετε, τί έγινε: μια μίγα, πςοριάρικι μικρί μίγα περπατύςε πάνο ςτι μίτι-μυ.

Φοβύμε να κυνίςο το χέρι-μυ: πύ να κιτάκςο τι μίγα, αφύ ίνε να με φάνε ι λίκι. Κ' ι παλιόμιγα χόνετε μέςα ςτι μίτι-μυ. Κε νά εδό τί έγινε: γαργαλέφτικε, γαργαλέφτικε ι μίτι-μυ,—κε πός φτερνίςτικα:—Απ-Απ-τζυ!—μ' όλι ςτι δίναμί-μυ.

Ι λίκι ςταμάτιςαν. Με κιτάκςανε... κι' όπυ φίγι-φίγι!

Μόλις πρόφταςα να τυς δο.

'Εφτιςα κιόλας απ' το θαβμαζμό-μυ.

Τί λογιό τόπος ίνε αφτός;

Εδό όλα ίνε ανάποδα: ι λαγί πιδύνε μόνι-τυς στον κόρφο-ςυ, αν θέλις διόκςε τ' άγρια βόδια με το κςίλο, κ' ι λίκι φέβγυν απ' το ανθροπινό φτὲρνιζμα, ςα να φέβγυν από κανονιά.

Ολότελα έτςι, όπος ίθελα να ίνε στον κόζμο, όταν ίμυνα μικρός.

'Ετρεκςα ςτι θάλαςα. Στι βάρκα πια με περιμένανε, κε το βαπόρι έβριζε—με ςφιριγματιές βέβεα.

Στο βαπόρι ρότιςα τον καπετάνιο: τὶ τόπος ίνε αφτός!

— Ι ανατολικί ακροθαλαςιά τις Γριλανδίας,—απάντιςε ο καπετάνιος.

Πίρα αμέςος το χάρτι κι' άρχιςα να κιτάζο, πύ βρίςκετε.

Μπορό να σας το πο.

Νά ο χάρτις. Να βρίτε τι Βόρια Αμερικί.

Φέρτε τόρα το δάχτιλό-σας όλο απάνο, προς το βορά.

Νά πάνο-λίγο δεξιά—σα μακριά γλόσα προς τα κάτο βρίσκετε ένα τεράστιο νισί. Αφτό ίνε ι Γριλανδία. Εδό κε ίμουνα κε όλα αφτά που σας διηγίθικα τα ίδα με τα μάτια-μυ.

Κε τόρα νά ακόμα τί έμαθα γι' αφτί τι χόρα: εκί ι λαγί κε τα προβατόβοδα δε φοβύντε τυς ανθρόπυς, γιατί δεν τυς ίδανε καμιά φορά. Κ' ι λίκι ίρθαν εκί πριν από λίγο κερό απ' τιν Αμερικί πάνο απ' τον πάγο. Θιμύντε ακόμα τυς ανθρόπυς κε κσέρυν τὶ ίνε το τυφέκι. Γι' αφτό κε φοβίθικαν κ' έφιγαν από μένα.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί ίθελε ο δανός ναφτεργάτις όταν ίτανε μικρός;
2. Τί τυ λέγανε τότε ι μεγάλι;
3. Τί έκαναν ι λαγί κε τί τυς έλεγε ο ναφτεργάτις;
4. Τί ζόα ίδε ίστερα; Πός φέρθικε μαζί-τυς;
5. Τί έκανε για να πάι στο βαπόρι;
6. Τί έγινε με τυς πολικύς λίκυς;
7. Πύ βρίσκετε ι χόρα όπυ έγιναν όλα αφτὰ;
8. Γιατί δε φοβίθικαν το ναφτεργάτι ι άσπρι λαγί κε τα προβατόβοδα; Γιατί έφιγαν ι λίκι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Διίγιμα, το—рассказ.
Δανὸς, ο—датчанин.
Ναφτεργάτις, ο—моряк.
Χαιδέβο—ласкать, λαλασσέβο.
Σκαθί, το—чиж.
Βίμα, το—шаг, трибуна, χαστζιλέα, χαχαλέα, χαρτζιλέα.
Βερβερίτσα, ι—белка.
Φάλενα, ι—кит.
Κανόνι, το—пушка.
Μπάλα, ι—ядро, тюк.
Καμάκι, το—гарпун.
Κατάστρομα, το—палуба.
Βαπόρι, το—пароход.
Γελίος—смешной, χυτζυρλίδς.
Νκρίζος—серый, κόκκυς.
Μάλιστα—да, даже, же.
Επίτιδες—нарочно, ασιλιτέν.
Κιόλας—же, даже.
Δίπλα—рядом, γιανασσά.
Θιμύμε—помнить, έχο στο νύ-μυ.

Μονοπάτι, το—тропинка, ςρατίτςα.
Ανίφορος, ο—под'ем (дороги), ίςα πάνο, ύρτα πάνο.
Γαντςόνο—цеплять-ся, δράζο.
Μιτερός—острый, κοφτερός.
Κυτρό—бодать, κρύο με τα κέρατα.
Κύτελο, το—лоб, κύτρα.
Μύρι, ι—морда
Μετανιόνο—раскаяться.
Ζογραφιά, ι —картинка.
Δεν έχι να κάνι—ничего не значит.
Για τιν όρα—пока.
Πιράζο—трогать, дразнить, τιέδο, ιριςςτραέδο.
Μίλος, ο—мельница, μλαρ.
Ιςιχάζο—успокаиваться.
Καρφί δεν τυ κέετε—«ему трын трава», совсем не интересуеться.
Βιάζυμε—спешить, торопиться, ζμπυδάζο.
Παράμερα—в сторону, τ' ένα μαρέα, εκί μαρέα.
Ανίςιχος—тревожный, беспокойный.
Πολικός—полярный.
Μίγα, ι—муха, μιάνα.
Πςοριάρικος—паршивый
Γαργαλέδο—щекотать, χαντιλιάζο.
Προφτένο—успевать, догонять, καταςόνο.
Ανάποδα—наизнанку, шиворот-навыворот, αχτραμί.
Διόχνο—гнать, выгонять, καρτακολίγο.
Κανονιά, ι—пушечный выстрел.
Βάρκα, ι—лодка.

Гос. Публичная Б-ка Ленинград

ΧΙΜΟΝΙΑΤΙΚΙ ΒΡΑΔΙΑ

Χιόνια ι μπόρα στροβιλίζι,
Κρίβι πια τον υρανό.
Πότε σα θεριό μυνκρίζι,
Πότε κλέι σα μορό,

Μια βυίζι τ' άχιρό-μας
Πα στι στέγι κσαφνικά,
Πότε το παράθιρό-μας
Σα διαβάτις το χτιπά.

Ι παλιά-μας καλιβύλα
Λιπιμένι, σκοτινί,—
Στο παράθιρο, γριύλα[1]),
Τί συ κόβι τι φονί;

'Ι τις μπόρας κυραζμένι
Σ' έγιρε το μυνκριτό,
'Ι τις ρόκας νισταγμένι
Νιόθις το ζυζυνιτό;

Πες, καλί, πος το πυλάκι
Ζύσε πέρα απ' το γιαλό,
'Ι τις κόρις τραγυδάκι,
Πυ πιγένι για νερό.
Χιόνια ι μπόρα στροβιλίζι,
Κρίβι πια τον υρανό.
Πότε σα θεριό μυνκρίζι,
Πότε κλέι σα μορό.

ΑΣΚΙΣΙΣ

1. Με πιανό φονί σινκρίνι ο Πύσκιν το μύνκριζμα τις μπόρας;
2. Αντιγράπστε τις πρότες οχτό σιρές τυ πιίματος κε ιπογραμίστε τις σινκρίσις, πυ μας βοιθύνε να καταλάβυμε καλίτερα το μύνκριζμα τις μπόρας.

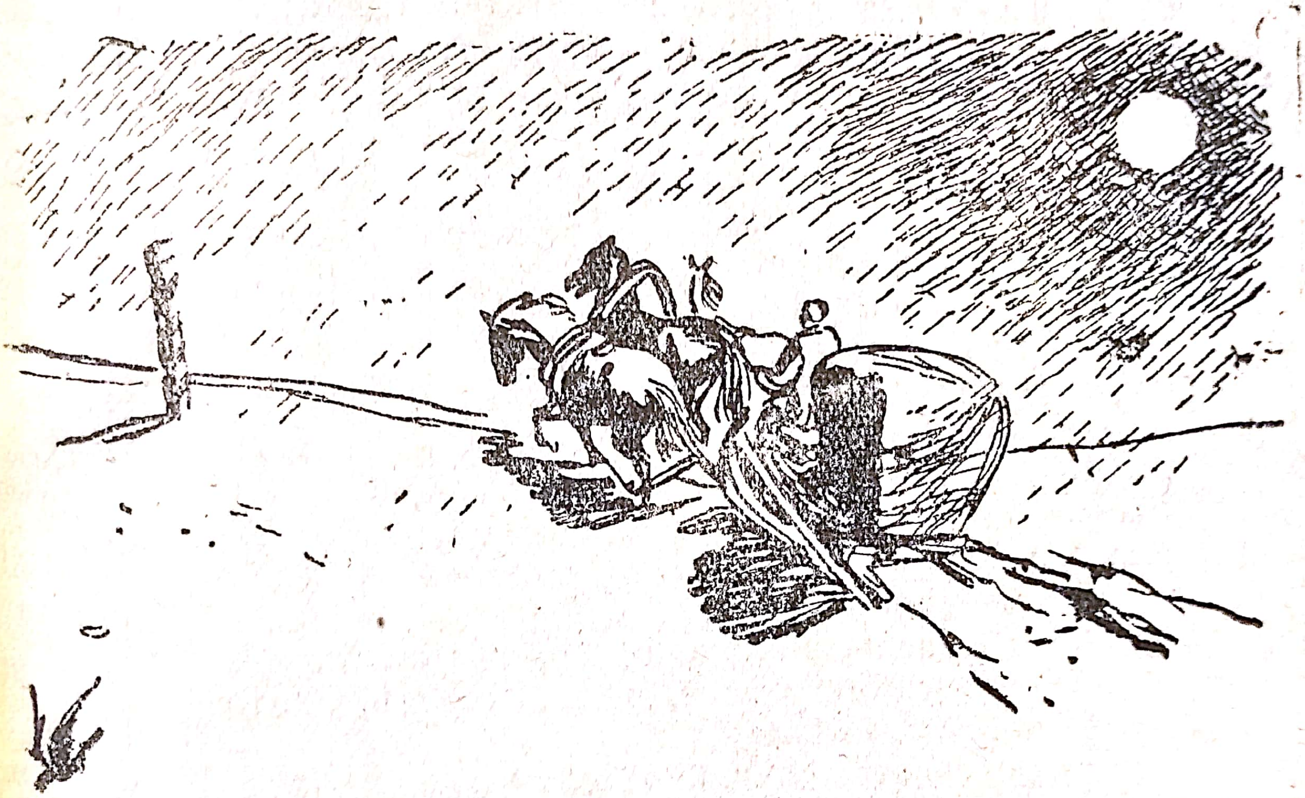
ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Στροβιλίζο—кружить, вертеть, κλόθο.
Πότε—то, иногда, когда, μία.

---

[1]) Ο Πύσκιν εδό ροτάι τι ντα ντά-τυ, πυ ίτανε μαζί-τυ στο χοριό Μιχαιλόφσκοε.

Kçaφνικά—вдруг, внезапно, àκçaφνα, χαμπαριçτάν, με τι μία.
Διαβάτις, ο—путник, прохожий.
Καλιβύλα, ι—лачужка, избушка, çπιτίτς.
Γριύλα, ι—старушка, μανάκα.
Ζυζυνιτό, το—жужжанье.
Ντaντά, ι—няня.
Σινκρίνς—сравнивать.
Σιρά, ι—ряд, строка, γράδα, ιργά.

А. Σ. ΠΥΣΚΙΝ

ΧΙΜΟΝΙΑΤΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Κιματόδιχες τριπάι
Το φενκάρι καταχνιές
Κε θλιμένα φος çκορπάι
Στις θλιμένες απλοςιές.

Ι βαρβάτι τρόικα çκίζι
'Αçπρα χιόνια πλιχτικά,
Το κυδύνι ντιντινίζι
Κι' αντιχί κυραςτικά.

Στα τραγύδια νιόθις κάτι
Τ' αμακçά πολί δικό:
Μια τι λεβεντιά γιομάτι,
Μια μεράκι καρδιακό...

Ύτε φος, μιδέ καλίβες
Δεν τιχένο... Εριμιά...
Μπρός-μυ μόνο χιονοςτίβες
Κε ςτιλάρια ριγοτά [1]).

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί ζογραφιά βλέπυμε ςτις πρότες τέςερις ςιρές τυ πίματος;
2. Τί λέι το δέφτερο τετράςτιχο; το τρίτο; το τέταρτο;
3. Τί δρόμο ζογράφιςε ο Πύςκιν—χαροπό ίτε μελανχολικό; Με πιές λέκςις τυ πίματος μπορύμε να επιβεβεόςυμε τιν απάντιςι ς' αφτί τιν έροτιςι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Κιματόδικος—волнистый.
Φενκάρι, το—луна, φένκος.
Καταχνιά, ι—туман.
Θλιμένος—печальный.
Απλοςιά, ι—пространство.
Βαρβάτος—здоровый, крепкий, δινατὸς, λαρός.
Πλιχτικός—скучный.
Ντιντινὶζο—звенеть, κυδυνίζο.
Αμακςάς, ο—кучер, ямщик.
Λεβεντιά, ι—удаль, молодечество, παλικαροςίνι.
Μεράκι, το—угнетенное состояние, страсть, охота.
Μιδέ— ни, μίτε, ύτε, νε.
Τιχένο—встречать (случайно), случиться.
Εριμιά, ι—глушь, пустыня.
Χιονοςτίβα, ι—сугроб, κυρτύκ.
Στιλάρι, το—столб, παλί.
Ριγοτός—полосатый.
Επιβεβεόνο—подверждать, утверждать.

---

[1]) Στιλάρια ριγοτά—ςτιλάρια πυ δίχνυν ςτυς δρόμυς τιν απόςταςι.

ΔΙΑΘΙΚΙ

Σαν πεθάνο να με θάπστε
Σε πλατιά απλομένι
Στέπα κε στιν Υκρανία
Τιν αγαπιμένι.

Τα χοράφια για να βλέπο
Γίρο πος ανθίζυν,
Τα νερά τυ Δνιεπρ ν'ακύο
Πος γερά μυνκρίζυν!

Θάπστε-με κε σικοθίτε,
Τα δεζμά τσακίστε
Κε τι λεφτεριά-σας μ' έμα
Εχτρικό ραντίστε!

Κε στι λέφτερι φαμίλια
Ένα θιμιθίτε
Λόγο καρδιακό για μένα
Κε καλό να πίτε!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Σε τὶ καλί ο πιιτίς στο πίιμα αφτό;
2. Για πιό «εχτρικό έμα» λέι ο πιιτίς;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Διαθίκι, ι—завещание, βισιάτ.
Θάβο—хоронить, παραχόνο.
Γὶρο—вокруг, кругом, λόρια.
Ανθίζυν—цветут, τζιτζακιάζυν.
Δεζμὰ, τα—оковы.
Λεφτεριά, ι—свобода.
Ραντίζο—кропить, брызгать, τσαραντό.
Φαμίλια, ι—семья, ικογένια, ταιφά.
Καλό—звать, призывать, λαλὸ, φονάζο.

ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΤΥ ΧΟΡΙΥ

Τί ζέστι!.. Μαζέπσανε πια μανιτάρια.
Το δάσος περνύνε κε βλέπυν μπροστὰ
Ποτάμι μακρί κε γαλάζιο. Σιμόνυν,
Πιδύν. Τα κσανθά κεφαλάκια χοντρά

Σε δάσος θαρίς μανιτάρια φιτρόνυν
Κι'ασπρίζυν στα έριμα πάνο νερά.
Το κλάμα, το γέλιο τριγίρο βυίζι.
Μαλόνυν γιά πέζυν; Ο ίλιος καφτός

Αλίπιτα πσίνι, καλά τα μαβρίζι.
Στο σπίτι, πεδάκια! Να φάτε κερός.
Πιγένυν. Καλάθι βαστά το καθένα,
Κε πόσες κυβέντες! Νά ίδαν λαγό,

Σκαντσόχιρο πιάσαν γιρίζοντας ένα
Κι' αντάμοσαν λίκο... υ, τί φοβερό!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί κάνανε τα πεδιά στο ποτάμι;
2. Με τί μιάζανε,—λέι ο πιιτίς,—τα κσανθά-τυς κεφαλάκια;
3. Τί λέγανε τα πεδιά όταν γίριζαν πίσω;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Μανιτὰρια, τα—грибы, μὰνταρα, δυρντίις.
Γαλάζιος—голубой, ζζανκαρί.
Κσανθὸς—русый, блондин.
'Εριμος—пустынный.
Αλίπιτος—безжалостный, αχίεφτος.
Κυβέντα, ι—разговор, беседа, λαχαρντέις.
Ανταμόνο—встречать.

Λ. Ν. ΤΟΛΣΤΟΙ

ΤΟ ΠΙΔΙΜΑ

Ένα καράβι έκανε το γίρο τυ κόζμυ κε γίριζε πίσο στο μέρος-τυ. Ίτανε ίσιχος κερός, όλι βρισκόντανε στο κατάστρομα. Ανάμεσα στυς ανθρόπυς στριφογίριζε μια μεγάλι μαιμύ κε τυς διασκέδαζε όλυς. Ι μαιμύ αφτί στραβομυτσύνιαζε, πιδύσε, έκανε γελίες γριμάτσες, περιγελύσε τυς ανθρόπυς, κε φενότανε πος ίκσερε, ότι διασκεδάζυν μαζί-τις κε γι' αφτό κυτύρντιζε ακόμα περισότερο.

Πίδισε σ' ένα δοδεκάχρονο πεδί, το γιο τυ καπετάνιυ, άρπακσε το καπέλο απ' το κεφάλι-τυ, το φόρεσε κι' ανέβικε γλίγορα στο κατάρτι. Όλι γέλασαν, το πεδί έμινε δίχος καπέλο κε μόνο-τυ δεν ίκσερε αν πρέπι να γελάσι ίτε να κλάψι. Ι μαιμύ έκατσε στην πρότι αντένα τυ καταρτιύ, έβγαλε το καπέλο κι' άρχισε να το σκίζι με τα δόντια κε με τα χέρια-τις. Σα να περιγελύσε το πεδί, το έδιχνε κε τυ έκανε γριμάτσες. Το πεδί τι φοβέρισε κε φόνακσε πάνο-τις, μα εκίνι έσκιζε το καπέλο με περισότερι κακιοσίνι.

Ι νάφτες άρχισαν να γελύνε δινατά, κε το πεδί κοκίνισε, έβγαλε το σακάκι-τυ κε ρίχτικε στο κατάρτι για να πιάσι τι μαιμύ. Ανέβικε σ' ένα λεφτό απ' το σκινί στην πρότι αντένα, μα ι μαιμύ ανέβικε ακόμα πιο αψιλά κε πιο επιδέκσια κε γλίγορα απ' το πεδί τι στιγμί πυ εκίνο ίθελε ν' αρπάκσι το καπέλο.

— Μα δε θα μυ κσεφίγις!— φόνακσε το πεδί κε σκαρφάλοσε πιο αψιλά. Ι μαιμύ πάλι το παρέσιρε, ανέβικε ακόμα πιο αψιλά, μα το πεδί τό'πιασε πια ο σινεριζμός, κε δεν απέμενε πίσο. Έτσι ι μαιμύ κε το πεδί ανέβικαν σε μια στιγμί ος απάνο. Εκί απάνο ι μαιμύ καλοκσαπλόθικε κε, αφύ σκάλοσε το σκινί με το πίσο-τις χέρι, κρέμασε το καπέλο στιν άκρι τις τελεφτέας αντένας, κ' ι ίδια ανέβικε στιν κορφί τυ καταρτιύ κι' απ' εκί στραβομυτσύνιαζε, έδιχνε τα δόντια-τις κε χερότανε. Απ' το κατάρτι ος τιν άκρι τις αντένας, όπυ κρεμότανε το καπέλο, ίτανε ος διο πίχες μακριά κε γι' αφτό δε μπορύσε κανίς να το φτάσι αλιότικα, παρά μόνο αν άφινε το σκινί κε το κατάρτι.

Μα το πεδί ίχε θιμόσι πολί. Άφισε το κατάρτι κε πάτισε πάνο στιν αντένα. Στο κατάστρομα όλι κίταζαν κε γελύσαν για κίνα πυ έκανε ι μαιμύ κι' ο γιος τυ καπετάνιυ. Μα όταν ίδαν, ότι το πεδί άφισε το σκινί κε πάτισε στιν αντένα, κυνόντας τα χέρια-τυ, όλι πάγοσαν απ' το φόβο.

Έφτανε μόνο να παραπατίσι—κε θα γινότανε κομάτια πάνο στο κατάστρομα. Μα ακόμα κι' αν δεν παραπατύσε, έφτανε ος τιν άκρι τις αντένας κ' έπερνε το καπέλο, πάλι θα τυ ίτανε δίσκολο να γιρίσι πίσο

κε να φτάςι ος το κατάρτι. 'Ολι κίταζαν ςιοπιλά κε περίμεναν τί θα γίνι.

'Ακςαφνα κάπιος φόναχςε απ'το φόβο-τυ. Το πεδί απ' τι φονί αφτί ίρθε ςτον εαφτό-τυ, κίταχςε κάτο κε τρίκλιςε.

Εκίνι τι ςτιγμί ο καπετάνιος τυ καραβιύ, ο πατέρας τυ πεδιύ, βγίκε απ' τιν κάμαρά-τυ. Βαςτύςε ένα τυφέκι για να ςκοτόςι γλάρυς. 'Ιδε το γιό-τυ απάνο ςτο κατάρτι, τον πίρε αμέςος ςτο ςιμάδι κε φόναχςε: «Στο νερό! Πίδιςε αμέςος ςτο νερό! Θα πιροβολίςο!» Το πεδί τρίκλιςε, μα δεν κατάλαβε. «Πίδιςε ίτε θα ςε ςκοτόςο!.. 'Ενα, διο!..» Κε μόλις φόναχςε «τρία»—το πεδί όρμιςε με το κεφάλι κάτο κε πίδιςε.

Το κορμί τυ πεδιύ πλατςάριςε ςτι θάλαςα ςαν οβίδα από κανόνι, δεν πρόφταςαν τα κίματα να το ςκεπάςυν, κε ίκοςι λεβέντες πίδιςαν πια απ' το καράβι ςτι θάλαςα. 'Ιςτερα από καμιά ςαρανταριά δεφτερόλεφτα—αφτά φανίκανε μακριά ςε όλυς—το πεδί κςεβύτιςε. Το άρπαχςαν κε το ανέβαςαν ςτο καράβι. 'Ιςτερα από λίγα λεφτά έτρεχςε νερό απ' το ςτόμα κι' απ' τι μίτι-τυ, κι' άρχιςε ν' αναςένι.

Ο καπετάνιος άμα το ίδε αφτό, άκςαφνα κςεφόνιςε, ςα να τον έπνιγε κάτι, κ' έτρεχςε ςτιν κάμαρά-τυ για να μιν τον δι κανίς, πος κλέι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί έκανε ι μαιμύ ςτο βαπόρι;
2. Τί έκανε το πεδί;
3. Από τί κινδίνεβε ι ζοί τυ πεδιύ;
4. Πός γλίτοςε ο καπετάνιος το πεδί-τυ;
5. Πός λέγυν τυς ανθρόπυς πυ μιάζυν με τον καπετάνιο;
6. Πιός γλίτοςε ακόμα, εκςόν απ' τον πατέρα, το πεδί κε πός;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Πίδιμα, το—прыжок, ράντιμο.
Γίρος, ο—круг.
Διαςκεδάζο—забавлять-ся, ινκλινέβο.
Στραβομυτςυνιάζο—корчить, рожу, ςυφρόνο το πρόςοπο.
Κυτυρντίζο—расходиться, шалить.
Κατάρτι, το—мачта.
Αντένα, ι—перекладина, антенна.
Νάφτις, ο—матрос.
Σακάκι, το—куртка, пиджак.
Επιδέκςιος—ловкий, μπαςςχαρεφτάρς.
Σινεριζμός, ο—задор.
Σκαλόνο—цеплятьcя, δράχνο, πιάνο, θελιάχκυμε.

Πίχις, ο—аршин.
Φτάνο—доставать, быть достаточным, доходить, ςόνο.
Παραπατό—оступаться.
Δίςκολος—трудный, βαρίς, κυτζ.
Τρικλίζο—шататься, κυντλίχκυμ.
Γλάρος,—чайка.
Τον πίρε ςτο ςιμάδι—прицелился в него, τον πίρε ςτο μάτι.
Πιροβολό—стрелять.
Οβίδα, ι—снаряд.
Λεβέντις,—молодец, παλίκαρος.
Δεφτερόλεφτο, το—секунда.
Κςεβυτό—вынырять.

Δ. ΣΟΛΟΜΥ

Ι ΚΣΑΝΘΥΛΑ

Τιν ίδα τιν Κςανθύλα,
τιν ίδα πςες αργά,
πυ μπίκε ςτι βαρκύλα
να πάι ςτιν κςενιτιά.

Εφύςκονε τ'αέρι
λεφκότατα πανιά,
οςάν το περιςτέρι,
πυ απλόνι τα φτερά.

Εςτέκονταν ι φίλι
με λίπι, με χαρά,
κι'αφτί με το μαντίλι
τυς αποχερετά.

Κε το χερετιζμό-τις
εςτάθικα να ιδό,
όςπυ ι πολί μακρότις
μυ τὄκριπςε κι'αφτό.

Σε λίγο, ςε λιγάκι
δεν ίκςερα να πο,
αν έβλεπα πανάκι
ί τυ πελάγυ αφρό.

Κε αφύ πανί, μαντίλι,
εχάθι ςτο νερό,
εδάκριςαν ι φίλι,
εδάκριςα κ' εγό.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τι περιγράφι ο πιιτίς στο πίιμα αφτό;
2. Τί ζογραφίζι στο δέφτερο τετράστιχο;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Βαρκὺλα, ι—лодочка.
Λεφκότατος—совсем белый.
Πανιά, τα—паруса.
Αποχερετό—прощаться, φίνο ία.

ΑΡ. ΒΑΛΑΟΡΙΤΙ

ΝΑΝΥΡΙΖΜΑ

Φίς' αεράκι δροσερό
Μες' τον δεντρόν τα φίλα.
Πάρ' απ' τα ρόδα τον ανθό,
Απ' τι μιλιά τα μίλα,
Κε φέρ' τα στο πεδάκι-μυ.
'Ινε καλό κε κάνι
'Ισιχο νάνι-νάνι.

Αρχίνισε το λάλιμα,
Αιδόνι 'αγαπιμένο.
Νανύρισέ-το το μικρό,
'Ιν' αποκιμιζμένο
Σαν τι γλικιά-συ σιντροφιά
Μες' στι φολιά σαν κάνι
Τι νίχτα νάνι-νάνι.

'Ανιξε, νιχτολύλυδο,
'Ανιξε κε μιν κλίσις
Τιν όμορφί-συ μιροδιά
Οσότυ να τι χίσις
'Ολι μες' στα μαλάκια-τυ.
Γιὰ ιδέ, ιδὲ πος κάνι
  Μαζί-μυ νάνι-νάνι.

Πέζι τ' αέρι τυ Μαιύ
Μέσα στον Καλαμόνα
Γελύνε τ' άνθι, τα νερά,
Λαλί ι νεροχελόνα.

Εφτιχιζμέν' ίμε κ' εγό
Στα ςτίθια-μυ ςαν κάνι
  Ίςιχα νάνι-νάνι.

Κε ςις με τα χριςά φτερά
Ονίρατα ελάτε
Στο έρμο το καλίβι-μυ,
Αγάλια, αγάλια μπάτε,
Σιγά μιν το ξιπνίςετε,
Κιτάκςετε πος κάνι
  Ίςιχα νάνι-νάνι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί λέι ι μάνα ςτ' αεράκι, ςτ' αιδόνι, ςτο νιχτολύλυδο;
2. Πυ προςκαλί τα ονίρατα να μπυν;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Νανύριζμα, το—убаюкивание.
Δροςερός—прохладный, αδοριγός.
Ρόδο, το—роза, τριαντάφιλο.
Ανθός—цветок, λυλύδι, τζιτζάκ.
Αιδόνι, το—соловей.
Σιντροφιά, ι—компания, товарищество, общество.
Νιχτολύλυδο, το—ночной цветок, νίχτας τζιτζάκ.
Χίνο—лить, выливать, разливать, сыпать, χυνόνο.
Καλαμόνας, ο—место где растет тростник.
Νεροχελόνα, ι—водяная черепаха, χαπνυμπαγά τυ νερύ.
Εφτιχιζμένος—счастливый, βαχτλίδς.
Στίθια, τα—грудь.
Ονίρατα, τα—сны, мечты, ορίματα.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΙ

ΒΑΤΡΑΧΙ ΚΕ ΑΡΑΧΝΙ

Μια αράχνι κρεμαζμένι
Απ' το αραχνόδιχτό-τις
Στο ποτάμι κατεβένι
Για να κάνι το λυτρό-τις...

Ένας βάτραχος παρέκι
Μες' το λαςπομένο χόμα
Τιν κριφοκιτά κε ςτέκι
Με ορθάνιχτο το ςτόμα.

Πίνας φοβερό καμίνι
Το φλογίζι τιν κιλιά-το
Κ' ι αράχνι θε να γίνι,
Δίχος άλο πρόγεβμά-το.

'Ακςαφν' από τ' άλο μέρος
Με το πλακοτό κεφάλι
Κι' άλος βάτραχος πιο γέρος
Πιναζμένος κςεπροβάλι.

Φοβερόν καβγά αρχίζυν
Με τα φλίαρά-τυς χίλι
Στα πολά αποφασίζυν
Να τι μιραστὺν ςα φίλι.

Κοντοςτέκετε κ' εκίνι
Κε γελόντας τυς κιτάζι
Κι' άμα έγιν' ι ιρίνι:
— Καλί όρεκςι! φονάζι.

Κε πιδά κε φέβγι ακόμα...
Κι' απομένυν ι βατράχι
Με ορθάνιχτο το στόμα
Κε με τ' αδιανὸ στομάχι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πύ πίγενε ι αράχνι;
2. Τί ίθελε να κάνι ο βάτραχος;
3. Τί άρχιςαν να κάνυν ι διο βατράχι;
4. Τί τυς ὶπε ι αράχνι;
5. Τί έπαθαν στο τέλος ι βατράχι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Βάτραχος, ο—лягушка, μπαγατζύνα, μπαρκακάνα.
Αράχνι, ι—паук, ρυί.
Αραχνόδιχτο, το—паутина, αραχνιά, κανκαράκ.
Παρέκι—в сторону, дальше, κι' άλο εκί.
Λαςπομένος—грязный, μπυλαςςτραιμὲνος με το πιλὸ.
Κριφοκιτό—тайно осматривать, κριφά ντρανὸ.
Ορθάνιχτος—раскрытый, τεκμίλ ανιχτός.
Καμίνι, το—печь, горн.
Δίχος άλο—непременно, обязательно.
Πρόγεβμα, το—завтрак.
Πλακοτός—плоский.

Κςεπροβάλο—высовываться.
Φλίαρος—болтливый, ςςαφλιάρς.
Χίλι, τα—уста, губы, ςςίλια.
Ιρίνι, ι—мир (спокойствие).
Καλί όρεχςι!—приятный аппетит!
Αδιανός—пустой, όφχερος.
Στομάχι, το—желудок.

Λ. ΤΟΛΣΤΟΙ

Ο ΚΑΡΧΑΡΙΑΣ

Το καράβι-μας ίτανε ανκιροβολιμένο ςιμά ςτιν ακρογιαλιά τις Αφρικίς. 'Εκανε θαβμάσια μέρα, απ' τι θάλαςα φιςύςε δροςερός άνεμος. Μα κατά το βράδι ο κερός άλακςε: ο αέρας ίτανε πνιγερός κε φιςύςε ζεςτός άνεμος απ' τιν έριμο τις Σαχάρας, ςαν από αναμένο φύρνο.

Πριν να βασιλέπςι ο ίλιος, ο καπετάνιος βγίκε ςτο κατάςτρομα, φόνακςε «να κάνετε μπάνιο!»—κε ςτι ςτιγμί ι νάφτες πίδιςαν ςτι θάλαςα, κατέβαςαν ςτο νερό το πανί, το έδεςαν κ' έφτιακςαν το μπάνιο.

Στο καράβι ίτανε μαζί-μας διο πεδιά. Τα πεδιά πίδιςαν πρότα ςτο νερό, μα το πανί ίτανε γι' αφτά ςτενόχορο, κε θέλιςαν να κολιμπίςυν ςτιν ανιχτί θάλαςα για να δύνε πιός πιόνα θα περάςι. Κε τα διο τεντόνονταν ςτο νερό ςα γυςτερίτςες κε έπλεαν ος το μέρος όπυ ίτανε ι ςιμαδύρα πάνο απ' τιν άνκιρα.

Το ένα πεδί ίχε πρότα κςεπεράςι το ςύντροφό-τυ, μα ίςτερα άρχιςε ν' απομένι πίςο. Ο πατέρας τυ πεδιύ, παλιός πιροβολιτίς, ςτεκότανε ςτο κατάςτρομα κε καμάρονε το γιόκα-τυ. 'Οταν ο γιός-τυ άρχιςε ν' απομένι πίςο, ο πατέρας τυ φόνακςε: «Μιν απομένις πίςο! Βάλε τα δινατά-ςυ!»

'Ακςαφνα κάπιος απ' το κατάςτρομα φόνακςε: «Καρχαρίας!»—κι' όλι-μας ίδαμε ςτο νερό τι ράχι τυ θαλαςινύ τέρατος.

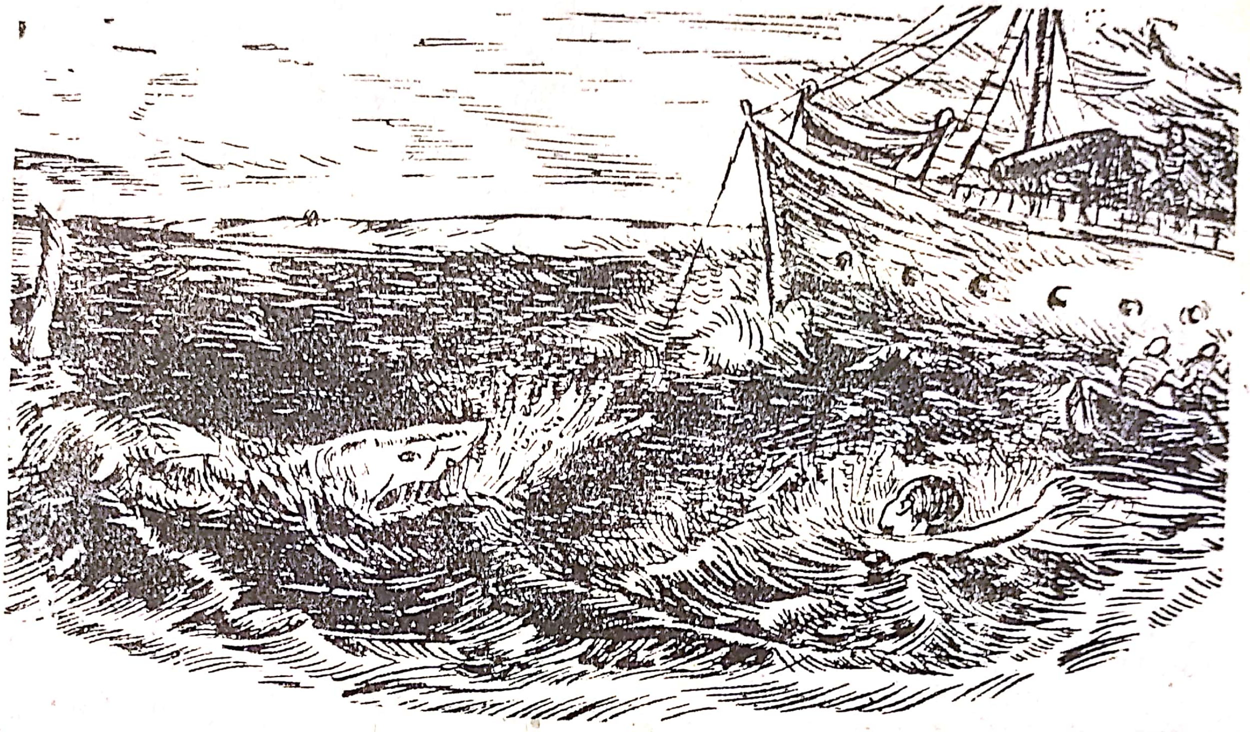
Ο πιροβολιτίς, χλομός ςαν τον τίχο, κίταζε τα πεδιά δίχος να ςαλέβι. Ι νάφτες κατέβαςαν μια βάρκα, ρίχτικαν μέςα κε, λιγίζοντας τα κυπιά, όρμιςαν μ' όλα τα δινατά-τυς ςτα πεδιά, μα ι νάφτες ίτανε ακόμα μακριά απ' αφτά, ενό ο καρχαρίας βριςκότανε όχι πιο μακριά από ίκοςι βίματα.

Τα πεδιά ςτιν αρχί δεν άκυαν τί τα φόναζαν κε δεν έβλεπαν τον καρχαρία. Μα ίςτερα το ένα απ' αφτά κίτακςε πίςο-τυ, κι' όλι-μας ακύςαμε ένα διαπεραςτικό κςεφονιτό. Τα πεδιά έπλεαν ςκορπιςτά.

Το κςεφονιτό αφτό ςα να κςίπνιςε τον πιροβολιτί. 'Ορμιςε τρεχάτος προς τα κανόνια. Γίριςε ένα κανόνι κε ςιμάδεπςε.

'Ολι-μας, όςι ίμαςταν πάνὸ ςτο καρὰβι, ςταματίςαμε τιν ανάςα απ' το φόβο-μας κε περιμέναμε να δύμε τί θα γίνι.

Ο πιροβολιζμός κςὲςπαςε, κε ίδαμε, ότι ο πιροβολιτίς έπεςε ςιμά ςτο κανόνι κε ςκὲπαςε το πρόςοπο με τα χέρια-τυ. Δεν ίδαμε τί έγινε με τον καρχαρία κε τα πεδιά, γιατί ο καπνός κυκύλοςε για μια ςτιγμί τα μάτια-μας.

Μα όταν ςκορπίςτικε ο καπνός πάνο απ' το νερό, ακὺςτικε απ' όλες τις μεριές ςτιν αρχί μια ςιγανί ομιλία, ίςτερα ι ομιλία αφτί δινάμοςε, κε τέλος από παντύ ακύςτικε μια ιςχιρί χαρὺμενι φονί.

Ο γέρο πιροβολιτίς άνικςε το πρόςοπό-τυ, ςικόθικε κε κίτακςε ςτι θάλαςα.

Πάνο ςτα κίματα κυνιότανε ι κίτρινι κιλιά τυ ςκοτομένυ καρχαρία. Σε λίγα λεφτά ι βάρκα πίγε ςτα πεδιά κε τα έφερε ςτο καράβι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί έκαναν τα διο πεδιά ςτι θάλαςα;
2. Τί φάνικε άκςαφνα; Τί έκαναν τότες ι νάφτες;
3. Τὶ έκανε ο πιροβολιτίς για να γλιτόςι τα πεδιὰ;
4. Τί ὲγινε ίςτερα;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Καρχαρίας, ο—акула.
Ανκιροβολό—бросать якорь.
Πνιγερός—душный.

Στενόχορος—тесный.
Γυςτερίτςα, ι—ящерица, χυρυςςάφλο.
Πλέο—плыть.
Σιμαδύρα, ι—бочка для причала кораблей.
'Ανκιρα, ι—якорь.
Πιροβολιτίς, ο—артиллерист.
Χλομός—бледный.
Τίχος, ο—стена, γυνέα.
Κυπί, το—весло.
Ενό—а, тогда как.
Διαπεραςτικός—пронзительный, κοφτερὸς.
Κςεφονιτό, το—визг, крик, νταύςς.
Σκορπιςτὰ—врассыпную,вразброд, νταγλεφτὰ.
Κυκυλόνο—окутывать, ντιλίζο.
Ιχιρός—звонкий.
Ομιλία, ι—разговор, λαχαρντί.

Γ. ΠΟΛΕΜΙ

Ο ΠΣΑΡΑΣ

Βγέν' ι βαρκύλα τυ πςαρά
από το περιγιάλι
κι' απλόνι ο νάφτις με χαρά
τα δίχτια-τυ κε πάλι.

Το φενκαράκι το γιαλό
Τον κάνι ςαν καθρέφτι,
κε κάθε πςάρι παχυλό
μέςα στα δίχτια πέφτι.

Τράβα το δίχτι-ςυ, πςαρά,
κι' αγάλια να μι ςπάςι.
Θαρό, πος τύτι τι φορά
χιλιάδες έχι πιάςι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί κάνι ι βαρκύλα κι' ο νάφτις;
2. Τί γίνετε ο γιαλός; Πύ πέφτυνε τα πςάρια;
3. Τί λέι ο πιιτίς στον πςαρὰ;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Περιγιάλι, το—берег, побережье, γιαγά.
Καθρέφτις, ο—зеркало, γιαλί.

Ο ΒΟΡΙΑΣ ΠΥ Τ' ΑΡΝΑΚΙΑ ΠΑΓΟΝΙ

'Ιταν νίχτα, στι στέγι βονκύσε
Ο βοριάς κε πσιλό έπεφτε χιόνι.
Τί μεγάλο κακό να μινύσε
Ο βοριάς πυ τ' αρνάκια παγόνι;

Μες' στο σπίτι μια χαροκαμένι,
Μια μιτέρα από πόνυς γεμάτι,
Στυ πεδιύ-τις τιν κύνια σκιμένι
Δέκα νίχτες δεν έκλιε μάτι.

'Ιχε τρία πεδιά πεθαμένα,
Κ' ίταν όλα λεφκά σαν τον κρίνο,
Κ' ένα μόνο τις έμινεν, ένα,
Κε στον τάφο κοντά ίταν κ' εκίνο.

Το πεδί-τις με κλάμα βονκύσε,
Σα να εζίτα το δόλιο βοίθια,
Κ' ι μιτέρα σιμά-τυ θρινύσε
Με λαχτάρα χτιπόντας τα στίθια.

Το γιατρό καθός ίδε σικόθι
Σαν τρελί όλι, γίρο σοπέναν,
Φλογερί τις πσιχίς-τις ι πόθι
Με τα λόγια απ' το στόμα-τις βγέναν.

Ο! κακό πυ με βρίκε μεγάλο!
Το πεδί-μυ, γιατρέ, το πεδί-μυ!
'Ενα τόχο δεν μ' έμινεν άλο.
Σόσε-μυ το κε πάρ' τιν πσιχί-μυ.

Κι' ο γιατρός με τα μάτια σκιμένα
Πολίν όρα δεν άνιξε στόμα.
Τέλος πάντον—άχ! λόγια χαμένα—
«Μι φοβάσε, τις ίπεν, ακόμα»,

Κ' εκαμόθι πος θέλι να σκίπσι,
Στο πεδί κε να δι το σφιγμό-τυ.
'Ενα δάκρι επροσπάθι να κρίπσι,
Πυ κατέβι στο οχρό προσοπό-τυ.

I μιτέρα ποτέ δακριζμένο
    τυ γιατρύ να μι νιόςι το μάτι,
'Οταν ίνε βαριά κςαπλομένο
    Το πεδί-τις ςε πόνυ κρεβάτι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί έκανε ι μιτέρα μέςα ςτο ςπίτι;
2. Τὶ ίχε το πεδί-τις;
3. Τί έλεγε ι μιτέρα ςτο γιατρό;
4. Τί τις ίπε ο γιατρός;
5. Γιατί ίθελε να ςκίπςι ο γιατρός;
6. Τί λέι το τελεφτέο τετράςτιχο;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Βοριάς, ο—северный ветер.
Ψιλός—мелкий, тонкий, высокий.
Μινό—извещать, δὺγο χαμπάρ.
Χαροκαμένος—καμένος απ'το χάρο (θάνατο).
Κὺνια, ι—люлька, качель, κνι.
Δεν έκλιε—не закрывала, δε ςφάλινεν.
Λεφκὸς—белый, άςπρος.
Κρίνος, ο (κρίνο, το)—лилия.
Τάφος, ο—могила, μυρμόρ. νίμα.
Δόλιος—несчастный, бедный, βαχτςίζ'ς.
Θρινό—рыдать, плакать, κλέο.
Πόθος, ο—желание, θέλιμο.
Σόςε-μυ το—спаси мне его, χυτχαράι-το.
Τέλος πάντον—наконец, в конце концов.
Εκαμόθι—сделал вид.
Σφιγμός, ο—пульс.
Επροςπάθι—старался, μαγανάιβε.
Οχρὸς—бледный, χλομός.
Ποτέ—никогда, καμία-πα.

Ι. ΤΑΝΤΑΛΙΔΙ

Ο ΧΙΜΟΝΑΣ

Σκέπαςε τα κεραμίδια πιθαμές διο τρις το χιόνι,
Κ'ίν' ι πόλι φαςκιομένι μ'ένα κάταςπρο ςεντόνι.
Διέτε, διέτ' αςπροπροςόπυς μες' ςτις γόνες τιλιγμένυς,
Διέτε, διέτε μες' ςτο χιόνι ος τα γόνατα χομένυς.
    Τυ, τυ τυ,
    Κ'εγό κριόνο.

Μπυ, μπυ, μπυ,
Κ'εγό παγόνο.
Ο, τί κρίσταλα, τί πάγι! Ο Δεκέμβρις πὸς αφρίζι,
Ο αέρας λισαζμένος στα παράθιρα μυνκρίζι.
Τις φακίς τα παλικάρια κυκυλόθικαν στο στρόμα.
Διέτε μίτες όπυ στὰζυν! Διέτ' αχνύς από το στόμα.

Λόγι' ακύστε μαςιτά,
Μάτια διέτε δακριστά.
Τυ, τυ, τυ
Κ'εγό δακρίο,
Μπυ, μπυ, μπυ,
Α κρίο! κρίο!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πός άλακσε ο χιμόνας την πόλι;
2. Τί φορύν ι άνθροπι κε τί έπαθαν;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Φασκιομένος—спелененный, τιλιγμένος με τα ανκύνια.
Κρίσταλο, το—(κρὺσταλο), сосулька, кристалл, τςυτςυλάν.
Τις φακίς τα παλικάρια—герои (иронически).

ΜΑΚΣΙΜ ΓΟΡΚΙ

Ι ΑΠΕΡΓΙΑ ΣΤΙΝ ΠΑΡΜΑ

Στι Γένυα, στι μικρί πλατία μπροστά στο σιδιροδρομικό σταθμό, μαζέφτικε πολί πλίθος. Ι περισότερι ίνε εργάτες. Πάνο απ'το πλίθος κιματίζυν ι χροματιστὲς σιμέες τον εργατικόν οργανόσεον. Γιαλίζι το χρισάφι απ'τις φύντες, τις ύγιες κε τα κορδόνια, γιαλίζυν ι εχμές στυς ιστύς, θρυίζι το μετάκσι, κε βυίζι σαν κόρο το πλίθος πυ τραγυδάι χαμιλόφονα κ' έχι πανιγιρικί διάθεσι.

Το βαρί μαρμάρινο χτίριο τυ σταθμύ ίνε σαν κίλο ιμικίκλιο, απλένι τις φτερύγες-τυ σα να θέλι ν'ανκαλιάσι τυς ανθρόπυς. Απ' το πόρτο ακύετε ι βάριά ανάσα τον βαποριόν, ι μυνκί δυλιά τυ έλικα μέσα στο νερό, ο κρότος τον αλισίδον, ι σφιριγματιές κ' ι φονές, ενό στιν πλατία ίνε ισιχία, κάπσα κι'όλα τα λύζι ο ζεστός ίλιος. Στα μπαλκόνια κε στα παράθιρα τον σπιτιόν βρίσκυντε γινέκες με λυλύδια στα χέρια, φιγύρες πεδιόν πυ ίνε ντιμένα γιορτινά σα λυλύδια.

Μια ατμομιχανί σφιρίζι σιμὸνοντας στο σταθμό. Το πλίθος κυνίθικε, κάμποσα τσαλακομένα καπέλα πὲταξαν πάνο απ'τα κεφάλια σα μάβρα πυλιά, ι μυσικί πέρνυνε τις σάλπινκες, κάτι σεβαρί ιλικιομένι άνθροπι σιγιρίζυντε κε προβάλυνε μπροστά με το πρόσοπο γιριζμένο προς το πλίθος κε λὲνε κάτι, κυνόντας τα χέρια δεξιὰ κι' αριστερά.

Το πλίθος αποτραβίχτικε βαριά κε δίχος να βιάζετε, ανίγοντας πλατί πέραζμα προς το δρόμο.

— Πιόνα προϊπαντὺν;

— Τα πεδιά απ' τιν Πάρμα!

Εκί στιν Πάρμα ίνε απεργια. Τ'αφεντικά δεν ιποχορὺν, ι ζοί τον εργατόν κατὰντισε βαριά, κε νά εκινι μάζεψαν τα πεδιά-τυς πυ άρχισαν ν'αροστύν απ'τιν πίνα κε τἄστιλαν στυς σιντρόφυς-τυς στι Γένυα.

Πίσο απ'τις κολόνες τυ σταθμύ προχορί μια κανονικί πομπί από μικρύς ανθρόπυς. Τα πεδιά ίνε μισόγιμνα κε φὲνυντε μαλιαρά απ' τα

κουρέλια-τους, μαλιαρά σαν κάτι παράκσενα θεριουδάκια. Προχορύν, βαστόντας το ένα το άλο απ'τα χέρια, από πέντε στι σιρά, πολί μικρά, σκονιζμένα, όπος φένετε, κουραζμένα. Τα πρόσοπά-τους ίνε σοβαρά, μα τα μάτια-τους λάμπουνε ζοιρά κε καθαρά, κε όταν ι μουσικί τα προϋπαντί με τον ίμνο του Γαριβάλντι, σ'αφτά τα λιγνούτσικα, μιτερά κε πιναζμένα προσοπάκια διατρέχι με χαροπό ριτίδομα το χαμόγελο τις εφχαρίστισις. Το πλίθος χερετάι τους ανθρόπους του μέλοντος με κσεκουφαντικές φονές, μπροστά-τους γέρνουν ι σιμέες, μουνκρίζι ο χαλκός τον σαλπίνκον, κσεκουφένοντας κε τιφλόνοντας τα πεδιά, που κσιπάστικαν λιγάκι απ'αφτί την ιποδοχί, για μια στιγμί αποτραβίχτικαν πίσο. Κι'άκσαφνα κάπος με μιας τεντόθικαν, μεγάλοσαν, σορέφτικαν σ'ένα σόμα κε με εκατοντάδες φονές, μα με ίχο απ'ένα στίθος φόνακσαν:

— Ζίτο ι Ιταλία!

— Ζίτο ι νεαρί Πάρμα! — βουίζι το πλίθος, πέφτοντας πάνουτους.

— Ζίτο ο Γαριβάλντις! — φονάζουνε τα πεδιά, χόνουντε σα νκρίζα σφίνα στο πλίθος κε χάνουντε μέσα-του.

Στα παράθιρα τον κσενοδοχίον, στις στέγες τον σπιτιόν σπαρταρούνε τα μαντίλια σαν άσπρα πουλιά, απ'εκί πέφτι πάνο στα κεφάλια τον πεδιόν βροχί από λουλούδια κε χαροπές δινατές φονές.

Όλα έγιναν γιορτινά, όλα ζοντάνεπσαν, κε το νκρίζο μάρμαρο άνθισε με κάτι χτιπιτές βούλες.

Ι σιμέες κουνιούντε, πετούνε καπέλα κε λουλούδια, πάνο απ'τα κεφάλια τον ενίλικον κσεφίτροσαν μικρά πεδικά κεφαλάκια, γλιγοροφένουντε τα μικρούτσικα μαβριδερά χέρια, που πιάνουνε τα λουλούδια κε χερετούν, κι' όλο βροντάι στον αγέρα ι αδιάκοπι δινατί φονί:

— Ζίτο ο σοσιαλιζμός!

— Ζίτο ι Ιταλία!

Σχεδόν όλα τα πεδιά ίνε αρπαγμένα στα χέρια, κάθουντε στου όμους τον ενίλικον, σφίνκουντε στα πλατιά στίθια κάπιον σοβαρόν μουσταχαλίδον. Ι μουσικί μόλις ακούετε μέσα στο θόριβο, το γέλιο κε τις φονές.

Μέσα στο πλίθος βουτούνε γινέκες, διαλέγοντας τα πεδιά που απέμιναν, κε φονάζουν ι μια στιν άλι:

— Εσίς διο πέρνετε, Ανίτα;

— Νε. Κ'εσίς;

— Κ'ένα για τιν απόδαρι Μαργαρίτα...

Παντού βλέπις μια χαροπί ζοιράδα, γιορτινά πρόσοπα, καλόκαρδα, νοτιζμένα μάτια, κε κάπου-κάπου τα πεδιά τον απεργόν μασούνε πια πσομί.

Στον κερό-μας γι'αφτό δε σκεφτόντανε! — λέι ένας γέρος με μίτι πουλιού κε με μάβρο πούρο στα δόντια.

— Κ'ίνε τόσο απλό...

— Νε! 'Ινε απλό κε γνοστικό.

Ο γέρος έβγαλε το πύρο απ'το στόμα-το, κίταχσε τιν άκρι-τυ κε, φισόντας, τίναχσε τι στάχτι. 'Ιστερα, άμα 'δε σιμά-το διο πεδιά απ' τιν Πάρμα, όπος φένετε αδέρφια, κατσύφιασε, ανατρίχιασε — τα πεδιά τον κίταζαν σοβαρά, — κατέβασε το καπέλο πάνο στα μάτια, άνιχσε τα χέρια-τυ με αμιχανία. Τα πεδιά σφίχτικαν το ένα πάνο στο άλο, κατσύφιασαν. Ο γέρος ιποχορόντας έκατσε ανακύρκυδα κε δινατά, πολί επιτιχιμένα, φόναχσε σαν πετινός. Τα πεδιά πάτισαν τα γέλια, χτιπόντας τις γιμνές-τυς φτέρνες πάνο στις πέτρες, κ'εκίνος σικόθικε, διόρθοσε το καπέλο-το κε, αποφασίζοντας, ότι τα έκανε όλα όσα έπρεπε, απομακρίνθικε τρικλίζοντας.

Μια γενοβέζα με μάβρα μαλιά προχορί χορέβοντας, βαστόντας απ' το χέρι έναν άνθροπο εφτά χρονό, με ξίλινα παπύτσια κε νκρίζο καπέλο ος τυς όμυς. Τινάζι το κεφαλάκι-τυ για να ρίχσι το καπέλο στο ζβέρκο, μα εκίνο όλο πέφτι στο πρόσοπό-το. Ι γινέκα το αρπάζι απ' το μικρό κεφάλι κε, πετόντας-το απσιλά, κάτι τραγυδά κε γελάι. Το πεδάκι τιν κιτάζι ρίχνοντας πίσο το κεφάλι-το, — ίνε όλο χαμόγελο, ίστερα πιδάι για να πιάσι το καπέλο, κ'εκσαφανίζυντε κ' ι διο.

'Ενας απσιλός άνθροπος με πέτσινι ποδιά, με γιμνά τεράστια χέρια, βαστάι πάνο στον όμο-τυ ένα κοριτσάκι έχσι χρονό, νκρίζο σαν ποντικάκι κε λέι στι γινέκα πυ περπατάι δίπλα-τυ, βαστόντας απ' το χέρι ένα πεδαρέλι κοκινόκσανθο σα φοτιά:

— Καταλαβένις, αν θα μπολιαστί αφτό... θα ίνε δίσκολο να μας ιπερνικίσυν, ε;

Κε γελάι δινατά, θιαμβεφτικά κε, πετόντας το μικρό-τυ φορτίο στο γαλάζιο αέρα, φονάζι:

— Ζίτο ι Πάρμα!

Ι άνθροπι φέβγυν, πέρνοντας μαζί-τυς τα πεδιά. Στιν πλατία απομένυν πατιμένα λυλύδια, χαρτάκια από κυφέτα, μια έφθιμι ομάδα από φακίνο. Κι' απ' τυς δρόμυς, σάμπος από τεράστιυς σολίνες, χίνυντε όμορφα ι χαροπές φονές τον ανθρόπον, πυ προχορύν να προϋπαντίσυνε τι νέα ζοί.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Γιατί ίρθανε στι Γένυα τα πεδιά απ' τιν Πάρμα;
2. Από πιές λέχσις φένετε, ότι αφτά ίτανε πεδιά εργατόν πυ απεργύσαν;
3. Πός ιποδέχτικαν στι Γένυα τα πεδιά απ'τιν Πάρμα;
4. Πός εσθάνονταν τα πεδιά τον εαφτό-τυς στο νέο περιβάλον; Διαβάστε τ'αντίστιχα μέρι στο διίγιμα.

5. Τί όπςι ίχαν ι δρόμι, ι πόλι, το πλίθος πριν να ιποδεχτύν τα πεδιά;

6. Τί ίταν ο άνθροπος με τιν πέτςινι ποδιά; Πός πρέπι να καταλάβυμε τα λόγια-το: «Αν θα μπολιαςτί αφτό... θα ίνε δίςκολο να μας ιπερνικίςυν»;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Απεργία, ι—забастовка.
Γένυα, Πάρμα—πόλις τις Ιταλίας,
Σταθμός, ο—станция, этап.
Πλίθος, το—толпа, κόζμος.
Χρωματιςτός—цветной.
Χριςάφι, το—золото, φλιυρί.
Φύντα, ι—кисть, κροςς.
'Υγια, ι—бахрома, πατί.
Κορδόνι, το—шнурок.
Εχμί, ι—острие, копье.
Ιςτός, ο—древко.
Θροίζο—шелестеть, шурчать, ςςαχιρλαέδο.
Κόρο, το—хор.
Χαμιλόφονα—тихим голосом.
Πανιγιρικός—торжественный.
Διάθεςι, ι—настроение, ιςςτάχ.
Χτίριο, το—здание.
Κίλος вогнутый.
Ιμικίκλιο, το—полукруг.
Μυνκός, ο—глухой, ςαγίρς.
'Ελικας, ο—винт (парохода и т.д.)
Κρότος, ο—стук, звон, χτίπος.
Αλιςίδα, ι—цепь, ζιντζίρ, ζιντζίλ.
Ντιμένος—одетый, φορεμένος.
Ατμομιχανί, ι—паровоз, локомотив.
Τςαλακομένος—измятый, ιζιμένος.
Μυςικός—музыкант.
Σάλπινκα, ι—труба.
Σοβαρός—серьезный.
Ιλικιομένος—пожилой, πίρεν τα χρόνια-τ', γέρος.
Σιγιρίζυμε—приводить себя в порядок, охорашиваться, ςάχκυμε.
Προβάλο—выступать.
Ιποχορό—отступать, уступать.
Κατάντιςε—дошло до, стало, ίνταν.
Προχορό—продвигаться, παγένα έμπρο.
Κανονικός—стройный, нормальный.
Πομπί, ι—процессия.
Μιςόγιμνος—полуголый, μιςοτζυπλάχυς.
Κυρέλια, τα—тряпки, лохмотья, τςάγδα.
Θεριυδάκι, το—зверек.

Ζοιρός—живой, ζοντανός ατζίχς.
Ίμνος, ο—гимн.
Γαριβάλντις—αρχιγός τυ απελεφθεροτικύ κινίματος ςτιν Ιταλία. Ζύςε απ' το 1807 ος το 1882.
Ριτίδομα, το—рябь, сморщивание.
Εφχαρίςτιςι, ι—удовольствие.
Μέλον, το—будущее.
Κςεκυφαντικός—оглушительный.
Γέρνο—наклоняться, склоняться.
Χαλκός, ο—медь, μπαχίρ.
Ιποδοχί, ι—прием, встреча.
Σόμα, το—тело, корпус, κορμί.
Ίχος, ο—звук.
Νεαρός—молодой, γιάςςκος.
Κςενοδοχίο, το—гостиница.
Σπαρταρό—трепетать, τζαπαλανέφκυμε.
Χτιπιτός—яркий.
Βύλα, ι—пятно, печать, ταγμά.
Ενίλικος—взрослый, μέγας.
Μαβριδερός—темный, черноватый, μαβριάρκος.
Αδιάκοπος—непрерывный, άκοπος.
Όμος, ο—плечо, αμπλάτι.
Μυςτακαλίς, ο—усатый, μπιιχάρς.
Θόριβος, ο—шум.
Βυτό—нырять, κολιμπό.
Απόδαρος—безногий, δίχος ποδάρια.
Νοτιζμένος—влажный, ντίμκος, υγρός.
Απλός—простой
Στάχτι, ι—пепел, зола, ςαχτάρ.
Κατςυφιάζο—мрачнеть, хмуриться.
Αμιχανία, ι—затруднение, беспомощность.
Ανακύρκυδα—на корточки, κύκυβα.
Απομακρίνυμε—удаляться, отходить прочь.
Ζβέρκος, ο—затылок, τςαγάδα.
Εκςαφανίζυμε—исчезать, χάνυμε.
Πέτςινος—кожаный, δερμάτινος.
Ποδιά, ι—передник, фартук, μπιςςκίρ.
Πεδαρέλι, το—мальчуган, πεδίτς.
Κοκινόκςανθος—рыжий.
Μπολιάζο—прививать, αςςλαέβο.
Ιπερνικό—одолевать, преодолевать.
Κυφέτο, το—конфета.
Έφθιμος—веселый, ςςένκυς.
Ομάδα, ι—группа.
Φακίνο, ο—носильщик (ιταλικί λέκςι).
Σολίνας, ο—труба.
Περιβάλον, το—обстановка, окружающая среда.
Εςθάνυμε—чувствовать, νιόθο.
Αντίςτιχος соответствующий.
Όπςι, ι—вид, τζιράι.

Ι ΟΡΑ ΦΤΑΝΙ

Αφύ μας εςκοτόναν με το ζόρι
ςτα μακελιά-τυς χρόνια ι μπαζαδόρι
κι' αφύ μας εςκοτόνανε πιο φίνα
ςτα χρόνια τις ιρίνις με τιν πίνα.

Αφύ μας τιραγνύςαν ἐτςι εόνες
ι Μαςκαράδες κ' ι Απατεόνες,
τυ γδικιομύ, ςιντρόφι, ι όρα φτάνι.
Αρπάχτε το ςφιρί κε το δρεπάνι!
Τελιόςανε τα λόγια κε τ'αςτία
Ολύθε τρίζι ι ςάπια πολιτὶα.
Κάνι νερά κε γέρνι το καράδι,
δεν το ςόζυν τυ φαςιζμύ ι μπράδι.

'Ολι μαζί με τα χερά-μας μπράτςα
τον λιςτόν να ςαρόςυμε τι ράτςα!
Απ'τα μπυντρύμια κι'απ'τιν εκςορία
νέα τυ κόζμυ κςεκινά ι Ιςτορία.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πιύς ονομάζι ο πιιτίς μπαζαδόρυς, μαςκαράδες κι'απατεόνες;
2. Τὶ έκαναν αφτί τυς εργαζομένυς;
3. Τί λέι ο πιιτίς ςτο τρίτο τετράςτιχο; Τί ςιμένι ο ςτίχος «Κάνι νερά κε γέρνι το καράδι»;
4. Σε τί καλὶ ο πιιτὶς τυς εργαζομένυς; Σε πιύς ςτὶχυς φένετε αφτό;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Ι όρα φτάνι—настает час, έρχετε ι όρα.
Μακελιό, το—бойня.
Μπαζαδόρος, ο—мошенник, аферист.
Φίνα— тонко.
Τιραγνό—мучить, βαςανίζο.
Εόνας, ο—век, εκατό χρόνια.
Απατεόνας, ο—обманщик, τις κυμπὸν, αλνταέδι.
Σφιρί, το—молот, τζακύτζ.
Δρεπάνι, το—серп, θεριςτέρ.
Αςτία, τα—шутки, χορατάιδα.
Ολύθε—со всех сторон, απ' όλα τα μαρέις.

Πολιτια, ι—государство, город.
Τρίζο—скрипеть, трещать, хрустеть, скрежетать, τςαρτςαρίζο, χαςςιρλαέβο, κιρτςινίζο.
Σάπιος—гнилой, ςαπιμένος.
Κάνι νερα—просачивает вода.
Σόζο—спасать, χυτχαραέβο, γλιτόνο.
Μπράβος—наемный убийца.
Μπράτςο, το—рука.
Λιςτίς, ο—грабитель, бандит, разбойник.
Σαρόνο—заметать, подметать, φυρκαλίζο.
Ράτςα, ι—раса, порода.
Μπυντρύμι, το—застенок, подвал.
Εxςορία, ι—сылка, высылка.
Κςεκινό—двинуться, ντζυναίζο.

Π. ΛΙΜΠΕΡΟΠΥΛΥ

ΕΦΤΑΣΕ Ι ΟΡΑ

Γιατί χτιπάς αφεντικό;
Εγό δε ςΰκανα κακό.
Μέρα κε νίχτα στι δυλιά,
Ποτέ δεν έβγαλα μιλιά
Κ'ίμυν ακόμα πιτςιρίκος.

Τόρα μεγάλος—αν μιλό
Ψςομί ζιτόντας-ςυ καλό
Κε λίγι ανάςα,—δε μπορό,
Τι λεφτεριά-μυ λαχταρὸ.
Γι' αφτό έχο γίνι μπολςεβίκος.

Κι'αν ςι ίςε ςίμερα τρανός,
Όμος εγό ίμε ζοντανός.
Έχο πολί γερί χαρδιά
Κ'έχο ςιντρόφυς-μυ πεδιά,
Πυ έχυνε έστιμα αντρίκιο.

Ι ςιδερένια-μας γροθιά
Θα ςας λιγίςι τα ςπαθιά
Κε θα θαφτίτε μονομιάς
Κάτο απ'το βάρος τις ςκλαβιάς
Κε κάτο απ'τυ φτοχύ το δίκιο.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί λέι ο νεαρός εργάτις στ'αφεντικό
2. Γιατί ο νεαρός εργάτις έγινε μπολςεβίκος;
3. Τὶ μας δίχνι το τρίτο τετράςτιχο;
4. Τί θα κάνι ι ςιδερένια γροθιά ; Πιί θα θαφτύνε

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Δεν έβγαλα μιλιά—не сказал ни слова, δεν ίπα λόγο,
Πιτςιρίκος, ο—карапуз.
'Εχο γίνι—стал, νίςτα.
Τρανός—великий, большой, μέγας.
'Εςτιμα, το — чувство.
Αντρίκιος—мужественный, καρδάρς.
Δίκιο, το — право, υκύμ.

Γ. ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΙ

ΤΑ ΤΡΙΑ ΜΙΡΜΙΝΚΙΑ

Μικρό μιρμίνκι, τόςο δα μικρύτςικο,
ρεβίθι μεγαλύτςικο
να ςίρι δε μπορύςε με το ςτόμα-τυ,
με πόδι κε με ςάμα-τυ.

Δεν το μπορύςε. Μα δεν απελπίςτικε.
Σε πέτρα ςιλογίςτικε
πςιλί ν'ανέβι κ'έτςι τα ματάκια-τυ
διο βλέπυν αδελφάκια-τυ.

Τρεχάτο κατεβένι ςαν πετύμενο.
κι'αφτά τυς λέι χαρύμενο:
— Ελάτε! χέρι, χέρι να μυ δόςετε,
κάτι βαρὶ μαζί-μυ να ςικόςετε...

Κ'ι τρίς-τυς τόρα πάνε ςτι φολίτςα-τυς
το ςπόρο κε ι καρδίτςα-τυς
παντοτινά να ζυν μ'αγάπι ορκίςτικε
Κε πια ποτέ κανίς-τυς δε χορίςτικε.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

Τί θέλι να δίκσι ο πιιτίς στο πίιμα αφτό;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Ρεβίθι, το — горох (желтый), φακύιδα.
Απελπίζυμε — отчаиваться, χάνο το υςςάνεμο.
Ορκίζυμε—клясться, присягать, υμνύ.

N. ΚΑΡΒΥΝΙ

ΤΟ ΣΙΝΑΠΑΝΤΙΜΑ ΤΥ ΣΙΝΔΕΖΜΥ

Ο επιτελάρχις τις μεραρχίας βγίκε από τι σκινί-τυ κατά τα μεσάνιχτα κε αναζίτισε τον ανθιπολοχαγό Γεοργί ολόγιρα από τι φοτιά πυ καθόντανε ι σίνδεζμι.

Ο επιτελάρχις τον τράβικσε λίγο παράμερα. Φενότανε πολί σιλογιζμένος.

— 'Ακυσε Γεοργί,—τυ ίπε,—εσί έχις κε κυράγιο κε ικανότιτα. Πρέπι να κσεκινίσις τα χαράματα από δο κε να βρις τι δέφτερι μεραρχία, όσο μπορίς πιο γλίγορα. 'Ακυσε, όμος: ο χάρτις πυ έχυμε ίνε για τα πανιγίρια. Με τι δέφτερι μεραρχία χάσαμε τιν επαφί από προχτές. 'Ινε ανάνκι απόλιτι να σινδεθύμε τόρα πυ θα κσεμιτίσυμε σε πεδινό έδαφος. Τράβα λιπόν, όπος μπορίς κι'όπος καταλαβένις, κατά τα διτικά κε κίτακσε να τινε βρις άβριο.. Κε άκυσε, Γεοργί... το καλίτερο ίνε να πας μονάχος-συ... Αν συ σιμβί τίποτα, πυ δεν το πιστέβο—να καταστρέψις το φάκελο αμέσος...

Ο Γεοργίς κατάλαβε καλά τί ίδυς ιπόθεσι ίταν αφτί κε γιατί έπρεπε να τραβίκσι μονάχος στο άγνοστο. Ο κίνδινος οστόσο τον τραβύσε ακαταμάχιτα.

— Θα γίνι όπος διατάκσατε, κίριε σινταγματάρχα—ίπε ίσιχα.

Ακολύθισε τον επιτελάρχι στι σκινί-τυ, πίρε το φάκελο, τυ δόσανε κε το αβριανό το σίνθιμα, κε κσαναγίρισε στι φοτιά τον σινδέζμον. Κάλεσε τον ιποκόμο-τυ κε τυ ίπε να έχι έτιμο το άλογο πριν να φέκσι.

—Σύφεκσε, μορέ Γεοργί—τον πίρακσαν ι σίνδεζμι δίχος να κσέρυνε για πύ θα τραβύσε.

Τυ φενότανε πος μόλις ίχε πάρι πέντε ίτε δέκα λεφτά ιπναράκο, όταν ο σκοπός τον εκσίπνισε όπος τυ ίχε πι. Κατά τιν ανατολί μόλις σαπρογάλιαζε ο υρανός πάνο από τις κορφές τον ελάτον. Ο Γεοργίς πίρε γλίγορα ένα καφέ, έβαλε στα μαρσίπια τις σέλας λίγι κυραμάνα κε διο κυτιά κονσέρβες, άναψε ένα τσιγάρο κε καβάλισε.

Ι άλι ςίνδεζμι κιμόντανε βαθιά.

Ο Γεοργίς άφιςε το άλογο να πιγένι μονάχο, με το ένςτιχτό-τυ. Τί άλο μπορύςε να κάνι ς'ένα βυνό πυ δεν τὄκςερε; Το άλογο τα κατάφερε μια χαρά. Έφτχςε προςεχτικά ςτο βάθος τις χαράδρας, ίπιε νερό από το ρέμα-τις, ανέβικε το μονοπάτι τις αντικρινίς πλαγιάς κε ςταμάτιςε ςε λιγάκι. Ο Γεοργίς ίδε, μέςα ςτο θαμπό ἀκόμα φος τις αβγίς, κάπιες μιςοζβιζμένες φοτιές. Προχόριςε προς τιν καταςκίνοςι τυ τάγματος, ίδε τον ιπαςπιςτί κε τυ ανέφερε για πύ πίγενε.

— Μορέ πεδί-μυ — τυ ίπε εκίνος — δυλιὲς ίνε αφτές; Τί να ςυ πο.. Εμίς φτάςαμ' εδό πςες το ςύρυπο κε δεν προλάβαμε να κάνυμε αναγνόριςι ςτο αριςτερό-μας. Μόνο ένας τύρκος πυ πιάςαμε ς'ένα νερόμιλο, λίγο παρακὰτο, μας ίπε πος χτες περνύςανε τςέτιδες από τις διτικές πλαγιές τυ βυνύ. Φιλάκςυ λιπόν, κι' ο θεός μαζί-ςυ...

Μετά μιςί όρα ο Γεοργίς ίχε περάςι πια το δαςομένο μέρος τυ βυνύ. Μαλακές πλαγιές κατοφὲριζαν κατά τα διτικά κε ανάμεςα από τυς θάμνυς κςεχορίζανε διο-τρία καλά πατιμένα μονοπάτια. Πίρε ςτιν τίχι το μεςιανό. Κςεκυράςτικε ςε μια βρίςι, τςίμπιςε κάτι, χάιδεψε το άλογό-τυ κε κίταχςε με προςοχί κάπια αχνάρια ςτο μονοπάτι λίγο παραπέρα. Ίταν από πέταλα μικρόςομον αλόγον. Στι ρίζα ενός θάμνυ ίδε ένα αποτςίγαρο. Το ςίκοςε, κςετίλιχςε το τςιγαρόχαρτο πυ ίχε απομίνι, μίριςε τον καπνό. Δεν ίτανε τςιγάρο απ'αφτά πυ κὰπνιζαν ι δικί-μας. Σίγυρα τςέτιδες ίχανε περάςι πρὸςφατα από το μονοπάτι. Ο Τύρκος ο μιλονάς δεν ιχε πι πςέματα...

Κςανακαβάλιςε κε κςαναπίρε το μονοπάτι ςτιν τίχι. Ίχε μια ςταθερί κατέφθινςι προς τα διτικά, αν κε λόκςεβε πυ κε πυ, ακολυθόντας μικρορεματιές ίτε ανεβοκατεβένοντας ίμερυς λόφυς. Ο ίλιος ίχε πια ςικοθί πολί κε το ρολὸι τυ ανθιπολοχαγύ έδιχνε δέκα κε μιςί. Κςαφνικά το αλογό-τυ ςταμάτιςε ς'ένα ίςιομα, τέντοςε τ'αφτιὰ-τυ προς τα εμπρός κε ρυθύνιςε ανίςιχα. Ο Γεοργίς ίδε, πίςο από ένα λόφο να ςικόνετε αρεός καπνός. Λίγο πιο δεκςιά κάπια χοράφια αθέριςτα κςάνθιζαν ςτον ίλιο. Μια τύφα από έγιρυς με αςιμένιες φιλοςιές ςε μια λάκα μαρτιρύςε τρεχύμενο νερό. Σίγυρα κάπιο χοριό θἆτανε πίςο από το λόφο. Ίταν ερημομένο; Ίχανε μίνι ι χοριάτες; Ίχε περάςι από δο τμίμα ελινικό; Εδό πυ βρέθικε δεν ιχε τίποτα καλίτερο να κάνι παρά να τραβίκςι προς το χοριό αποφαςιςτικά για να κςεκαθαρίςι γλίγορα τι θέςι-τυ. Για καλό κε για κακό, έβγαλε το φάκελο από τιν τςέπι-τυ, έτιμος να τον καταςτρέψι αν ίταν ανάνκι....

Σε δέκα λεφτά βρέθικε ςτα δέντρα πυ παραςτέκανε το τρεχύμενο το νερό. Ένα χοριό μιςοκαμένο κάπνιζε ακόμα ςε λίγι απόςταςι. Σ'ένα μποςτάνι πεντ' ὲκςι τύρκι, καθιζμὲνι ςταβροπόδι ςτι ρίζα ενός

πλατάνυ, τον κίταζαν ακίνιτι. Ο Γεοργίς έκριπσε πάλι το φάκελο κε προχόρισε προς τα εκί. 'Αμα σίμοσε ι τύρκι σικόθικαν. 'Ενας γέρος, με ασπροκίτρινα γένια, με μια ματιά ίρεμι, λιπιμένι βαθιά, πυ το Γεοργί, τυ έκανε κακό να τιν αντικρίζι. 'Ενας μεσόκοπος με γένια πσαρά, πσιλός κε σαν αγριεμένος, αν κε φενότανε πος σινκρατύσε τον εαφτό-τυ. Τρία-τέσερα πεδιά—το μεγαλίτερο ίτανε δεν ίτανε δεκαπέντε χρονόν,— με πρόσοπα φοβιζμένα, ιλιοκαμένα κε κσιπόλιτα.

Ο Γεοργίς ίχε μάθι διο τρία τύρκικα — για να σινενοίτε για το δρόμο, για το νερό, για κατάλιμα. Δίχος να πεζέπσι ρότισε, όπος μπορύσε, αν ίχε περάσι από το χοριό «γιυνάν ασκέρ» (ελινικός στρατός.)

— Νε, έγνεπσε ο γέρος κε για βεβέοσι έδικσε το χοριό πυ κάπνιζε ακόμα.

Ο Γεοργίς κατάλαβε. 'Ιδε άλοστε, στις βρομιές κε στυς φράχτες τον μποστανιόν τύφες τα πύπυλα κε έματα από τις όρνιθες πυ ίχανε μαζέπσι ι φαντάρι. Θέλισε να τραβίκσι κατά τα σπίτια, αλά ο γέρος, βγένοντας κσαφνικά από τιν απάθιά-τυ, πίρε στο χέρι-τυ το χαλινάρι τυ αλόγυ-τυ κε ίπε σοβαρά κε αποφασιστικά:

— Δεν κάνι, ζαμπίτ εφέντι (κίριε ακσιοματικέ).

— Γιατί! έκανε ο Γεοργίς, πιραγμένος επιδί ο γέρος κρατύσε το άλογό-τυ.

Ο Τύρκος αναστέναξε. Ολόγιρά-τυ ίχανε μαζεφτί ο μεσόκοπος κε τα πεδιά με αλαφανιαζμένες ματιές. Ο Γεοργίς, ανίσιχος, έφερε, δίχος νά το νιόθι, το χέρι στι θίκι τυ περιστρόφυ-τυ. Ο γέρος τον κίταξε με τι θλιμένι κε βαθιά ματιά-τυ, άφισε το χαλινάρι τυ αλόγυ, τράβικσε μπροστά, κσαρμάτοτος καθός ιτανε, λέγοντας στο Γεοργί.

— Νκελ ('Ελα).

Μόλις πέρασαν τα πρότα, σπίτια ο τύρκος σταμάτισε αμίλιτος. 'Εσκιπσε το κεφάλι κε κάτι μυρμύρισε. Ο Γεοργίς ανατρίχιασε άθελα. Στο κατόφλι μιανίς καμένις καλίβας μαβρίζανε διο ανθρόπινα κυφάρια, μισοπσιμένα. 'Ενα σίνεφο μίγες σικόθικε από πάνυ-τυς καθός σίμοσε ο καβαλάρις. Ο τύρκος έμινε σκιφτός ακόμα, σαν απολιθομένος. Ο Γεοργίς, νιόθοντας μιαν ανίποτι ταραχί, τον ρότισε με σιγανί φονί.

— Κίμ ο; (Πιί ίνε) ;

Ο γέρος αναστέναχσε κε χτίπισε με το δεκσί το χέρι το στίθος-τυ, σαν νάλεγε «δικί-μυ».

Ο Γεοργίς εστάνθικε έναν παράκσενο κόμπο στο λεμό. Ντρεπότανε τόρα να κιτάκσι το γέρο. Με χαμιλομένι τι ματιά, αμίλιτος γίρισε το άλογό-τυ προς τον πλάτανο τυ μποστανιύ, όπυ στεκόντανε, ορθί κε βυβί, ο άντρας με τα πεδιά. Για μια στιγμί εστάνθικε σαν να τον έσπροχνε κάτι να κεντρίσι το άλογό-τυ κε να βρεθί μακριά από τύτο το χοριό, όπυ πέντ' έκσι άνθροπι, δεν ίχανε καρδιά ν' αφίσυνε τα κυφάρια τον αδικοσκοτομένον δικόν-τυς. 'Ικσερε, ότι ι διο τύρκι--τα πεδιά δεν λογαριάζονταν—δε θα τολμύσανε να τον πιράκσυνε, μια πυ κάθε όρα θα μπορύσανε να περάσυν από το χοριό τμίματα ελινικά. Αφτί ι ασφάλιά-τυ τυ μεγάλονε τι ντροπί για ότι ίχε ιδί...

Μ' ένα πίδιμα κσεπέζεπσε. Κσεζόστικε επίτιδες το πιστόλι-τυ, το κρέμασε από τι σέλα κε παράδοσε το άλογό-τυ στο μεσόκοπο τον τύρκο. Τόρα πυ ίτανε κσαρμάτοτος κε ο ίδιος ένιοσε κάπιο κσαλάφρομα. Κάθισε στυ πλατάνυ τι ρίζα, έγνεπσε τυ γέρυ να καθίσι δίπλα-τυ, τυ έδοκε τσιγάρο. Ο γέρος το πίρε με αμίλιτι ακσιοπρέπια. Κιταχτίκανε. Χοντρά δάκρια αρχινίσανε να κιλάνε στα άσπρα γένια τυ τύρκυ. Ο Γεοργίς ένιοσε τι ματιά τυ θαμπί.

— Πόλεμος... ίπε τύρκικα σα να μονολογύσε κε σα να προσπαθύσε να βρι μιαν απολογία.

— Πόλεμος... αντιλάλισε σα μες' από βαθιά σπιλιά τυ γέρυ τύρκυ ι φονί.

Καπνίζοντας το τσιγάρο πυ τυ έδοκε ο ανθιπολοχαγός, ο γέρος ίπε:

— 'Εχο ένα παλικάρι σαν κε σένα στον πόλεμο. Μα τί φτέμε,

εμίς; Εμίς στο χοριό, στον τόπο-μας μένουμε, άδικο δε θέλουμε, το κσένο δεν το ζιτάμε. Γιατί κάνετε τον πόλεμο;

Ο Γεοργίς εσθανότανε μια στεναχόρια αβάσταχτι. Αλίθια, γιατί κάνουμε τύτο τον πόλεμο; Γιατί; Γιατί να στρόνουμε τόσα κουφάρια, δικά-μας κε τον ντόπιον, που τους πατάμε τον τόπο-τους;

Σικόθικε νεβρικά. Καβάλισε δίχος να ζοστί το πιστόλι-του. 'Εγιρε κε έσφικσε δίχος μιλιά του γέρου το χέρι, χερέτισε με κίνισι του χεριού τους αλους κε, δίχος να ροτίσι κατά πού ίχαν τραβίκσι τα τμίματα τα ελινικά, που ίδε τα σιμάδια του διάβα-τους στο μισοκαμένο χοριό, βίασε το άλογό-του προς κάπια ισιόματα που ανιγόντανε προς τα βοριοδιτικά. Τιν εντολί-του τιν ίχε βγάλι πέρα πια. Τα μισοπσιμένα κουφάρια του χοριού που άφινε πίσο-του κε που δεν ίθελε να γιρίσι να τα κσαναιδί, τον ίχανε «σινδέσι» ανεπάντεχα με τι δέφτερι μεραρχία.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πού έστιλε ο επιτελάρχις το Γεοργί; Πός του ίπε να πάι;
2. Τί κατάλαβε ο ανθιπολοχαγός απ' το αποτσίγαρο;
3. Τί ίδε ο ανθιπιλοχαγός σιμά στο τρεχούμενο νερό;
4. Πιός έκαπσε το χοριό αφτό;
5. Γιατί ο γέρο Τούρκος δεν άφινε τον ανθιπολοχαγό να πάι στο χοριό; Τί ίδανε όταν πίγανε εκί;
6. Γιατί ι ελινικί μπουρζουαζία έκανε τον πόλεμο αφτό ενάντια στιν Τουρκία στα 1919—1922; Τί ιπεράσπιζαν ι τούρκι;
7. Τί θέλι να πι ο σινγραφέας με τι φράσι: «Τα μισοπσιμένα κουφάρια του χοριού... τον ίχανε «σινδέσι» ανεπάντεχα με τι δέφτερι μεραρχία»;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Σιναπάντιμα, το—встреча, случайная встреча.
Σίνδεζμος, ο—связист, союз.
Επιτελάρχις, ο—начальник штаба.
Μεραρχία, ι—дивизия.
Σκινί, ι—палатка, сцена.
Ανθιπολοχαγός, ο—подпоручик.
Κουράγιο, το—смелость, мужество, дух.
Ικανότιτα, ι—способность, μπασσχαρία.
'Ινε για τα πανιγίρια—никуда не годится, ничего не стоит.
Επαφί, ι—прикосновение.
Απόλιτος—абсолютный.
Κσεμιτό—высовываться, высовывать нос, βγένο, βγάζο τι μίτι.
Πεδινός—находящийся на равнине, степной.
'Εδαφος, το—почва, территория.
Αν σου σιμβί—если с тобой случится, αν θα πάθις.
Καταστρέφο—уничтожать, разрушать, χαλάνο.

Φάκελος, ο—конверт, пакет.
Ακαταμάχιτα—непреоборимо.
Οςτόςο—однако.
Διατάζο—приказывать.
Ακολυθό—следовать за к.-л. последовать, πιγένο πίςο.
Σινταγματάρχις, ο—полковник.
Σίνθιμα, το—лозунг, пароль.
Ιποκόμος, ο—конюх, αλγατζίς.
Σύφεκςε—«тебе посчастливилось».
Σκοπός, ο—часовой, цель.
Ανατολί, ι—восход, восток.
'Ελατο, το—ель.
Μαρςίπι, το—мешечек, карман (седла).
Κυραμάνα, —солдатский хлеб.
Καβάλιςε—сел верхом, κάθιςε πάνο ςτο άλογο.
'Ενςτιχτο, το—инстинкт.
Τα κατάφερε μια χαρά—справился прекрасно с делом.
Χαράδρα, ι—овраг, ταραμά.
Αντικρινός—находящийся напротив, противоположный, τις ίνε χαρςςύ.
Πλαγιά, ι—склон (горы).
Θαμπός—тусклый.
Καταςκίνοςι, ι—лагерь.
Τάγμα, το—батальон, отряд (пионерский).
Ιπαςπιςτίς, ο—ад'ютант.
Αναφέρο—доносить, докладывать.
Σύρυπο, το—сумерки, ςόχνεμα.
Προλαβένο—успевать, опережать, предупреждать.
Αναγνόριςι, ι—рекогносцировка (воен. разведка), признание.
Τςέτις, ο—повстанец (τύρκικι λέκςι), партизан.
Κατοφερίζο—итти вниз, образовывать скат, спуск.
Θάμνος, ο—куст, καφαλέα.
Στιν τίχι—наугад.
Βρίςι, ι—фонтан.
Τςίμπιςε κάτι—немного закусил, χάποςε κάμποςο.
Μικρόςομος—с маленьким телом, приземистый, με μικρό κορμί.
Αποτςίγαρο, το—окурок.
Σίγυρα—наверно, надежно, безопасно.
Πρόςφατα—недавно.
Μιλονάς,—мельник, μλαρτζίς.
Σταθερός—твердый, стойкий.
Κατέφθινςι, ι—направление, γιωρύχ.
Λοκςέβο—итти вкось.
Μικρορεματιά, ι—маленький овраг, балка, χυλάχ.
Λόφος, ο—холм, υμπά.
'Ισιομα, το—ровное место, ίςιος τόπος.
Κςανθίζο—русеть, желтеть.
Τύφα, ι—клок, пучок.
'Εγιρος, ο—осокорь, черный тополь, ςιλβί.

Ασιμένιος—серебряный.
Μαρτιρό—свидетельствовать, мучиться, δύγο ςςατλίχ.
Λάκα, ι—яма, τζιχύρ.
Τμίμα, το—часть, отдел, отделение.
Απόςταςι, ι—расстояние.
Ακίνιτος—неподвижный, недвижимый.
Ήρεμος—спокойный, тихий, τίντζκος, ςιριός.
Αντικρίζο—встречать лицом к лицу, κρύο χαρςςύ.
Μεςόκοπος—средних лет.
Πςαρός—с проседью.
Σινκρατό—сдерживать, удерживать, βαςτό.
Σινενούμε—понимать друг друга, уславливаться.
Έγνεπςε—сделал знак, кивнул, έκανε ματ, έκανε χέρι.
Βεβέοςι, ι—подверждение.
Πύπουλα, τα—пух.
Φανταρος, ο—солдат.
Απάθια, ι—равнодушие, апатия.
Ακςιοματικός, ο—офицер.
Αλαφανιαζμένος—испуганный, κςιπαζμένος.
Θίκι, ι—ножны, чехол, θικάρι.
Περίςτροφο, το—револьвер, ρεβόλβερο.
Κςαρμάτοτος—безоружный.
Κατόφλι, το—порог, παραςιτό.
Κυφάρι, το—труп, тело.
Απολιθομένος—окаменелый.
Ανίποτος—несказанный.
Ταραχί, ι—волнение, тревога.
Βυβός—немой, γυλυβόθς.
Κεντρίζο—пришпоривать, колоть, жалить, κεντό.
Αδικοςκοτομένος—несправедливо, напрасно убитый, ςκοτομένος κυτυρύ.
Κςεπεζέβο—спешиваться, κατεβένο απ' τ' άλογο.
Κςεζόνυμε—распоясываться, λίνο το ζυνάρι-μυ.
Ακςιοπρέπια, ι—достоинство.
Μονολογό—говорить с самим собой, λαχαρτέβο μοναχό-μ.
Απολογία, ι—оправдание, защита.
Αντιλαλό—звучать, раздаваться, αιδονό.
Άδικος—несправедливый, напрасный.
Διάβα, το—переход, проход.
Εντολί, ι—поручение, завет.
Τιν ίχε βγάλι πέρα—справился, завершил, έκαμε.
Ανεπάντεχα—неожиданно, χαμπαριςτάν.
Ιπεραςπίζο—защищать, χυραέβο.

Κ. ΦΡΑΝΚΥΛΙ

ΣΤΟ ΛΙΤΡΟΜΟ

Ολιμερίς ι μάνα-τυ ςα ςκλάβα κςενοπλένι
ς'ανίλιαγα χαμόςπιτα πυ φέρνυν το χαμό.
Μάβρι ζοί.—Στο ςπίτι-τις ένα μορό προςμένι
αροςτιμένο, αθίλαςτο, ςτιν κύνια-τυ χλομό.

. . . .

— Νάνι, μορό, πυ βρέθικες ςτις φτόχιας-μας τι φλόγα
δίχος να θες κι' ακςαφνικά μια θλιβερί βραδιά.
— Σαν τι θιμάμε ςφίνκετε κε ςπαρταρά ι καρδιά.—
— Μα φάε, γιατί ςταμάτιςες κι'αμόλιςες τι ρόγα;

Νάνι, γλικό πεδάκι-μυ, κι'απόπςε θα ςυ φέρι
δόρα πολά ο πατέρας-ςυ π'αγίριςτα έχι φίγι
«λεφτεροτίς-πολεμιςτίς» προς τις Τυρκιάς τα μέρι
μ'άλυς πολύς πυ χάθικαν ς'ανθρόπονε κινίγι.

Θάρθί ςτιν κύνια να ςε βρι, μικρό-μυ, πυ έχις γίνι
από τι φτόχι' αδίνατο κι'απ'τιν αρόςτια πτόμα,
δόρα πολά κατάφορτος.—Σε πιά χαράδρα ζβίνι,
ςε πιό βυνό ι ςάρκες-τυ να πλίθιναν το χόμα!—

Κλες, γιατί κλες, πεδάκι-μυ;—Αλιθινά ςτο λέο:
θάρθί ο μπαμπάς για να ςε ιδί απόπςε δίχος άλο.
Μι βλέπις, κι'αν εδάκριςα, απ'τι χαρά-μυ κλέο
πυ ς'άφικεν αγένιτο κε θα ςε βρι μεγάλο.

Μιν κλες εςί, μικρύλι-μυ, τα δάκρια δε ςυ πάνε.
εςί θα γίνις δυλεφτίς γερός ςα μεγαλόςις.
Κε με τα διό τα χέρια-ςυ π'ατςάλι θα λιγάνε
τυς ςκλάβυς τυς ανίμπορυς εμάς θα λεφτερόςις...

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πύ δυλέβι ι μάνα;
2. Τί λέι ι μάνα ςτο μορό-τις;
3. Πιός έςτιλε τον πατέρα τυ πεδιύ να πολεμίςι ςτις Τυρκιάς τα μέρι; Γιατί; Τί έπαθε εκί ο πατέρας;
4. Τί λέι ι μάνα πος θα κάνι το πεδί άμα μεγαλόςι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Λιτρομός—освобождение, χυτχαράιμο.
Κςενοπλένο—стирать на чужих.

Ανίλιαγος—бессолнечный, δίχος ίλιο.
Χαμόσπιτο, το—низкий домик, землянка, χαμιλό σπιτίτς,
Προζμὲνο—ждать, ожидать, περιμένο, φιλάγο.
Αμόλιςες—оставил, бросил, άφιςες, νκρέμιςες, πέλςες κάτο.
Ρόγα, ι—сосок (груди), виноградинка.
Δόρο, το—подарок, χάριζμα.
Λεφτεροτίς, ο—освободитель.
Πτόμα, το—труп.
Πλιθένο—размножать-ся.
Μπαμπὰς, ο—отец.
Δε ςυ πὰνε—не идут тебе (к лицу), не подходят для тебя, δε ςε γιαραςςέβυν.
Ανίμπορος—беспомощный.

Ν. ΚΑΤΙΦΟΡΙ

Ι ΙΡΟΕΣ

Εμίς δεν ίμαςτε άνθροπι τις αράδας... Εμίς ίμαςτε ίροες κε ι τρις... 'Εχυμε παράςιμα ανδρίας... κε τα κορμιά-μας ολονόν ινε ςακατεμένα... Αφίςαμε καθένας εκί από ένα κομάτι ςτον πόλεμο... όχι πολά πράματα—μονάχα μιςόν άνθροπο αφίςαμε κε ι τρις μαζί. Εμένα μυ λίπι ένα πόδι, τυ Μολιύ το αριςτερό-τυ χέρι κε τυ Τίμυ τυ λίπι το δεξςι-τυ μάτι. Αφτός έχι κε το χτικιό, πυ τυ τρόι τα πλεμόνια, μα το περνάι ςτο πόδι ςα ςινάχι. Φοράμε ακόμα τι ςτρατιοτικί ςτολί τις Πςοροκόςτενας κε καθόμαςτε ςτο πιθαρχίο. Ο λόγος το λέγι διλαδί... Πιθαρχίο βγάλαμε τιν κὰμαρὰ-μας. Για να πάμε ς' αφτί πρέπι να περὰςυμε μια αβλί, να ςκοντάπςυμε πάνο ςτις πέτρες κε τα κςίλα, πυ ςοριάζυντε άταχτα ςτο χόμα, να ςκίπςυμε διο τρις φορές για να διαβύμε κάτο απ' τις ςιρές τα ρύχα, πυ έχυν απλομένα... Φτάνυμε ςε μια μικρί πέτρινι ςκαλίτςα, ανεβένυμε διο τρία ςκαλιά κε βριςκόμαςτε μπροςτά ςτι ςανιδένια πορτίτςα-μας, πυ τρέμι ςαν τιν νκίζυμε. Ανίγυμε... Εδό μέςα όλα ίνε βρόμικα. Αριά κε πυ να ςκυπίςυμε κε τότε θα γίνι καβγάς.

— Σκύπιςε ςι, μυ λεν ι άλι.

— Πός να ςκυπίςο... δεν μπορό να ςταθό μ' ένα πόδι. Σκύπιςε ςι, λέο τυ Μολιύ.

— Τί λες ρε; Εγό μ' ένα χέρι μπορό; Δε μπορό...

— Τότε να ςκυπίςι ο Τίμος...

— Μπρε, χαρά ςτο φιλότιμό-ςας, απαντάι αφτός, εμένα ι ςκόνι με πιράζι...

— Νε... αφτός έχι το χτικιό... Τέλος κάπυ καταλίγυμε. Μα τον περιςότερο κερό μένυν όλα έτςι... άνο-κάτο. Το πάτομα ίνε χαλαζμένο

μεριές-μεριές κε... γεμάτο σκουπίδια. Τα νερά ίνε χιμένα κάτο. Φτισιές, λεμονόκουπες, ότι θέλις... Ήλιος δεν μπένι ποτές εκί μέσα κε ο αέρας έρχετε με τ' αρόματα του πλισταριού. Όλι-μας ι περιουσία ίνε πέντε κουβέρτες στρατιοτικές κε ένα τσουκάλι, τρις καραβάνες κε τρις γιλιέ που τους βάζουμε για προσκέφαλο. Σοστό πιθαρχίο, μόνο που το νικιάσαμε τριακόσιες δραχμές το μίνα. Αλά θιμόμαστε καλά το στρατόνα κε το αντίσκινο. Κιμόμασταν κε τότε τον περισότερο κερό μαζί ι τρίς-μας... Ίχαμε κε άλους πολύς τότε σιμά-μας...Μα χάθικαν τόρα... άλι σκοτομένι, άλι στα σπίτια-τους. Σα να φιλορόισε ένα μεγάλο δέντρο στον άνεμο κι' απομίναμε ι τρις, κάπου σε κάπιο κλαρί τρία φιλαράκια. Θα πις, πός δεν πίγαμε κ' εμίς στο σπίτι-μας... Άς-τα... Τέλος τόρα καθόμαστε μαζί κε.... δουλέβουμε. Ίνε κομοδία.

Ο Τίμος, με το ένα μάτι κε το χτικιό στα στίθια, γιρνάι κε πουλάι μπουκετάκια στα ζεβγαράκια. Μια χαρά ίνε να τονε βλέπις πός σιμόνι τα τραπέζια, πός αφίνι μάνι-μάνι τα λουλούδια μπροστά στιν κιρία κε πέρνι τα λεφτά από τον κίριο.

Αμ' εκίνο το «μερσί» πός το λέι! Σοστί ανθοπόλισα! Κ' έτσι τον βγάλαμε—ανθοπόλισα.

Ο Μολιός ίχε πάρι κάμποσα κουτιά σπίρτα κε γιρίζι δεξιά κε αριστερά στα κέντρα.

Ο Τίμος, ι ανθοπόλισα, τον κοροιδέβι:

— Πιριοπόλις! του φονάζι με μια φονί ψιλί. Κε ο φουκαράς ο Μολιός τάχι χαμένα. Από τότε που άρχισε το εμπόριο λέι, πος όλος ο κόζμος βάλθικε να πουλίσι σπίρτα. Αριά κε που να του ζιτίσι κανίς. Μα κι' αφτός δε διλιάζι. Όταν του λένε, πος δε θέλουνε, γιατί έχουν... εκίνος επιμένι.

— Ίμε ανάπιρος...

Κε του πετάνε διο δεκάρες.

Εγό προτιμάο να ζιτιανέβο δίχος σπίρτα κε δίχος λουλούδια, έτσι νέτα, σκέτα:

— Δόστε κάτι για τον ανάπιρο.

Κάθε βράδι βάζουμε κάτο τις ισπράξις κε λέμε καθένας τα δικά-του. Κε πάντα πες ίνε τα ίδια. Ι κιρίες μας λιπούντε κε λένε: «τον καιμένο!»... Κάπιι χοντρί κιλαράδες μας πετούνε λίγες δεκάρες, σα να μας πληρόνουν για να φίγουμε. Άλι δε μας δίνουν τίποτα κε μας λένε, πος το κράτος φρόντισε για μας κε να πιγένουμε... Ι αξιοματικί μας ροτάνε, πού ιπιρετίσαμε, πού πλιγοθίκαμε κε μας φονάζουν ακόμα «πεδιά-τους».

Έτσι ζούμε κε ι τρις μαζί... σαν ίροες κε όχι σαν άνθροπι τις αράδας...

Μα δεν τον έχουμε εμίς μονοπόλιο τον ιροιζμό. Κε ο λοχαγός

πυ ίχαμε τότε ςαν πλιγοθίκαμε, ίτανε ίροας. 'Ιςτερα από τι μάχι εκίνος προβιβάςτικε «επ' ανδραγαθία». 'Εγινε ταγματάρχις... Κι' όλο ανέβενε... Μέγας κε τρανός ο λοχαγός-μυ. 'Ιτανε κ' εκίνος βλέπις ίροας... Δεν τον ίχα κςαναδί από τότε... μα καλά το λένε, πος μόνο τα βυνά δε ζμίγυνε, ι άνθροπι ζμίγυν. Τον αντάμοςα ςίμερα.

'Ιχανε βγι ι άλι κ' εγό ετιμαζόμυνα να πάρο τυς δρόμυς. Μα άκςαφνα ςτάθικα μπροςτά ςτιν πόρτα. Στιν κορφί πάνυ τις γιριςτίς ςι-

δερένιας σκάλας ίδα ένα σινταγματάρχι. Το πρόσοπό-τυ μυ φάνικε γνοστό. Κυβέντιαζε με τον κιρ-Σπίρο, το σπιτονικοκίρι-μας, κι' αφτός φενότανε να τυ έδιχνε το σπίτι.

— Βλέπις τι ανιχτός ορίζοντας... τυ έλεγε από πσιλά.

Αρχίσανε να κατεβένυν. Ο σινταγματάρχις ίτανε ροδοκόκινος, σαν κσεροπσιμένο κοτόπυλο, παχυλός σα γυρυνάκι, με στραφτερά μάτια σα νιφίτσα, κ' έλαμπε σαν παγόνι στα χρισά-τυ γαλόνια.

Κι' άκσαφνα τον θιμίθικα!

— Μπρε αφτός! Ο ίδιος! Ο λοχαγός! 'Ιροας... ο μέγας κε τρανός...

Για μια στιγμὶ μυ ἰρθε να χερετίσο στρατιοτικά, μα σαν εχτίπισα το χέρι στο κσ'λινο δεκανικι-μυ μ' έπιασαν τα γέλια...

Κατεβὶκανε στιν αβλὶ κυβεντιάζοντας κι' όταν έφτασαν μπροστά-μυ, ο κιρ-Σπίρος τυ ίπε, δίχνοντας το πιθαρχιο:

— Εδό κάθυντε τρις τραβματ ες. Δε θα σας ενοχλύν καθόλυ, τυς έχο έτσι...

Μόλις κε με κιτακσαν. Μα εγό φυρκίστικα.

— Με σιμπαθάι ι χάρι-συ, κιρ-Σπιρο, δε μας έχις έτσι... Πλιρόνυμε εκατό δραχμές καθενας.

Σα να τυ παρακσένεπσε το θάρος-μυ. Μα ο σπιτονικοκίρις-μυ δεν τάχασε.

— Ίνε λιγάκι τρελός, ίπε χαμογελόντας στο σινταγματάρχι.

Κι' αφτός κίτακσε με σιμπόνια. Πίρα θάρος από το βλέμα-τυ. Σα να ενθυσιάστικα πυ τον κσανάβλεπα, τυ φόνακσα:

— Κιρ λοχαγέ...

— Δε σας το ίπα, μυρμύρισε ο άλος.

'Ιθελε σίγυρα να πι, πος δεν ίχε άδικο να με λέι τρελό, αφύ κοτζάμυ σινταγματάρχι τον έλεγα λοχαγό.

Μα εγό τον έκοπσα.

— Με σινχορίτε, τυ κάνο, ο κίριος σινταγματάρχις ίτανε λοχαγός-μυ τότε, πυ έχασα το πόδι-μυ. Εκ:νος με κίτακσε αδιάφορα...

— Πός λέγεσε, πεδί-μυ!

— Αρμένις... Σταμάτιος Αρμένις... Κονσταντίνυ. 'Ιμαστε μαζί στι μάχι τις Δοιράνις. Δέκατο πέμτο σίνταγμα, τρίτο τάγμα, δέφτερος λόχος... Εγό ίμυνα στιν πρότι διμιρία, με θιμάσε;

— Ο πέρασαν τόσι από μένα! έκανε μαλακά. Κε τόρα τί δυλιά κάνις; ρότισε αδιάφορα.

'Ενιοσα κάτι να με πνίγι κι' άρχισα να τρέμο:

— Ζιτιανέβο!..

Τον κιτύσα κατάματα κι' αφτός κυνὺσε το κεφάλι. Φένετε πος τονε στενοχορύσα. Πός ίθελα να γελάσο.

— Ίςτερα από κίνι τι μάχι, τυ ίπα, έμαθα πος προβιβαςτίκατε κε γενίκατε ταγματάρχις...

— Αφτό ίνε αλίθια, έκανε στον άλο κορδομένος, προβιβάςτικα επ' ανδραγαθία.

Μ' έπνιξε τότε το παράπονο κε φόναξα με πόνο.

— Κ' εγό το ίδιο... Προβιβάςτικα κι' από ςοςτός άνθροπος έμινα μιςός... έμινα μ' ένα πόδι από τότε...

Κ' εκίνος ςτενοχοριμένος από τα λόγια-μυ, θέλιςε να με παριγορίςι.

— Ε, τί να γίνι πεδί-μυ! Ίτανε μια θιςία για την πατρίδα!

Έβγαλε το πορτοφόλι-τυ κε μυ άφιςε στο χέρι ένα τάλιρο. Το πίρα έτςι... δίχος να θέλο... έτςι... για να μιν κξεχάςο το επάνκελμα.

Ι διο άντρες προχόριςαν.

— Το πιγάδι έχι πάντα νερό;—ρότιςε ο ςινταγματάρχις.

Λιπόν έτςι φένετε... Θα γίνυμε ςινκάτικι με τον παλιό το λοχαγό-μας. Το μέγα κε τρανό... Τον ίροα.. Μόνο πυ δε θα καθίςι κι' αφτός στο πιθαρχίο.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί έχαςαν ςτον πόλεμο ι τρις ςτρατιότες;
2. Περιγράπςτε τιν κάμαρά-τυς.
3. Τί κάνυν για να ζίςυν;
4. Πύ ςινάντιςε ο ςτρατιότις το ςινταγματάρχι; Γιατί ο ςινταγματάρχις πίγε εκί; Τί τυ έλεγε ο ςπιτονικοκίρις;
5. Πιί θιςιάςτικαν για να προβιβαςτί ο λοχαγός «επ' ανδραγαθία»;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Αράδα, ι—ряд, очередь, γράδα.
Παραςιμο, το—орден.
Ανδρία, ι—храбрость, мужество, παλκαροςίνι.
Χτικιὸ, το—чахотка.
Πλεμόνια, τα—легкие, ντζικάρια.
Στολί, ι—форма, (одежда).
Πςοροκόςτενα, ι—греция (иронически), Ελάδα (ιρονικά).
Πιθαρχίο, το—гауптвахта.
Σκοντάφτο—натыкаться, спотыкаться, πρυμτό.
Άταχτα—безпорядочно.
Νκίζο—трогать, прикасаться, τιέβο.
Σκυπίζο—подметать, заметать, φυρκαλίζο.
Φιλότιμο, το—самолюбие.
Καταλίγο—придти к, доходить до.
Σκυπίδια, τα—сор, мусор, τςαλίς.
Λεμονόκυπα, ι—выжатый лимон.

'Арομα, το—аромат.
Πλιςταριό, το—прачечная.
Περιυςία, ι—имущество.
Κυβέρτα, ι—легкое одеало.
Τςυκάλι, το—кастрюля.
Καραβάνα, ι—котелок (солдата).
Γιλιός, ο—ранец, сумка солдата.
Προςκέφαλο, το—подушка.
Νικιάζο—отдавать или брать в наем, напрокат.
Δραχμί, ι—драхма (ελινικί μονέδα).
Στρατόνας, ο—казарма.
Αντίςκινο, το—палатка, шатер.
Φιλοροό—ронять листья, πετό τα φίλα.
Ανθοπὸλιςα, ι—продавщица цветов, τις πυλί λυλύδια, τζιτζάκια.
Πιριοπόλις, ο—продавец спичек, τις πυλί ςπίρτα, ςιρνίκια.
Φυχαράς, ο—бедный, несчастный, βαχτςίζ'ς.
Εμπόριο, το—торговля.
Διλιάζο—робеть, διλιό.
Επιμένο—настаивать.
Ανάπιρος—инвалид, ςαχάτς.
Προτιμάο—предпочитать, προτιμό.
Νέτα ςκέτα—на чистоту.
'Ιςπρακςι, ι—выручка, сбор, взимание, взыскивание.
Ιπιρετὸ—служить.
Προβιβάςτικε—получил повышение.
«Επ' ανδραγαθία»—«за храбрость».
Ταγματάρχις, ο—майор, командир батальона.
Ροδοκὸκινος—румяный.
Κοτόπυλο, το—цыпленок, πλιτς.
Νιφίτςα, ι—ласка (зверек).
Παγὸνι, το—павлин.
Γαλόνια, τα—погоны.
Δεκανίκι, το—костыль.
Τραβματίας, ο—раненый, γιαραλαιμένος.
Ενοχλό—трогать, беспокоить, надоедать, δεν αφίνο ζαχλά.
Με ςιμπαθάι ι χὰρι-ςυ—извините ваша милость.
Σιμπὸνια, ι—жалость, χίεμο.
Βλέμα, το—взгляд, ντράνιμο.
Ενθυςιάζυμε—восторгаться.
Λοχαγός—капитан (командир роты).
Με ςινχορίτε—простите, извините.
Αδιάφορα—безразлично.
Μάχι, ι—бой, сражение.
Λόχος, ο—рота.
Διμιρία, ι—взвод.
Κιτύςα—смотрел, κίταζα, ντράνανα.
Κατάματα—прямо в глаза, πες τα μάτια.
Θιςία, ι—жертва.
Πορτοφόλι, το—кошелек, τζιςά.
Τὰλιρο, το—монета (5 драхм).

Πιγάδι, το — колодец.
Επάνγελμα, το—профессия, ζινιάτ.
Σινγάτικος—сожитель.

Γ. ΒΙΖΙΙΝΥ

ΠΟΣ ΝΑ ΠΙΡΑΚΣΟ ΤΙ ΜΙΤΕΡΑ;

Πός να πιράκςο τι μιτέρα,
να κάνο να μυ λιπιθί,
πυ όλι νίχτα κι' όλι μέρα
για το καλό-μυ προςπαθί;

Αφτί με τρέφι κε με ντίνι
όλο το χρόνο πυ γιρνά
κε δίπλα ςτι μικρί-μυ κλίνι
ςαν αροςτίςο κςαγριπνά.

Αφτί, ςαν πέςο κε χτιπίςο,
φιλί να γιάνι τιν πλιγί,
αφτί, τί πρέπι εγό ν'αφίςο
κε τί να κάνο, μ'οδιγί.

Πός το λιπόν τέτια μιτέρα
να κάνο να μυ λιπιθί,
πυ όλι νίχτα κι' όλι μέρα
για το κάλο-μυ προςπαθί;

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί δε θέλι το πεδί να πάθι ι μιτέρα;
2. Τί κάνι ι μιτέρα για το πεδί-τις;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Προςπαθό—стараться, заботиться, μαγαναέδο.
Τρέφο—кормить, φαίζο.
Ντίνο—одевать, φορένο.
Κλίνι, ι—кровать, κρεβάτι.
Κςαγριπνό—не спать, бодрствовать, δεν κιμόμε.
Να γιάνι—вылечить, να λαρόνι.

Ι ΒΡΟΧΙ

Μες' στον καθάριον υρανό
γιρνὺνε τ' αγεράκια.
μαζέβυν όπυ βρυν αχνό,
τον κάνυν ςινεφάκια.

Μ' αχνός όπυ ςιμαζεφτὶ
ίνε νερό πυ τρέχι
κε δεν μπορί να κρατιθί,
για τύτο βρὲχι, βρέχι.

Στί γι ι βροχί κατρακιλά
μαζὲβετε ςτο ριάκι
τα ριάκια ζμίγυντε πολά
κε κάνυν ποταμάκι.

Μα το ποτάμι πυ ενοθί
μ'ένα ποτάμι άλο,
κάνι νερό πλατί, βαθί
κε ποταμό μεγάλο.

Κ' έτςι το ρέμα το θολό
ι ποταμί κιλύνε
όςπυ να φτάςυν ςτο γιαλὸ,
ςτι θάλαςα να μπύνε.

Μα θάλαςα κι' οκεανό
ο ίλιος τα ζεςτὲνι,
κάνι απ'το κίμα-τυς αχνό
πυ ςτα πςιλά ανεβένι.

Κε κι πςὶλά απ'το βυνό
κρίος βοριάς προβάλι,
ςίνεφο κάνι τον αχνό
κε βρέχι, βρέχι πάλι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πὸς ςχιματίζυντε τα ςινεφάκια;
2. Τί κάνυν ίςτερα τα ςινεφὰκια;
3. Τί γίνετε το νερό τις βροχίς;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Να κρατιθί—удержаться, μπικιτραεφτί.
Ριάκι, το—ручей.

К. ΠΑΡΟΡΙΤΙ

ΤΟ ΚΣΙΠΝΙΜΑ

(ΑΠ' ΤΙ ΖΟΙ ΤΟΝ ΧΟΡΙΚΟΝ ΣΤΙΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΙ ΕΛΑΔΑ)

I.

Ι γινέκα-τυ βονκολογάι, κυβαριαζμένι δίπλα στο παραγόνι. Ένα χοντρό κύτςυρο κυφοκέι ακόμα καπνίζοντας πάνο στι στάχτι κι' ο καπνός πνιγερός, άλος ςκορπιέτε μέςα στιν κάμαρα, άλος κάνι να βγι από το μικρό φενκίτι θολόνοντας τον αέρα.

Ένα πςομί κριθαρένιο, μάβρο, ακυμπάι πάνο στιν τάβλα πυ κρέμετε από το ταβάνι.

— Βαςίλι, μυρμυρίζι ι άροστι με τα μάτια ςφαλιςτά, ενό ι κάπςα τις πιπιλίζι το μιαλό. Ι γλόςα-τις κέι.

Σκιφτός εκίνος όκςο στον κίπο, βοτανίζι με μιαν άςπρι πυκαμίςα δεμένι στι μέςι-τυ, κςεςτίθιαςτος, με τις άντζες γιμνές, μπρύντζινες. Ο ίλιος φυντομένος, κςεφρενιαζμένος, χίνι αλίπιτα το κάμα-τυ στι διπςαζμένι γις, ρυφόντας κάθε σταλα δροςιάς από τα ςοθικά-τις τα πιρομένα. Τα καλαμπόκια πςιλόγιμνα γέρνυν λιπιμένα, λιγοθιμόντας τα φτοχά για λίγο νεράκι. Διο-τρία πεδάκια, μιςόγιμνα, κςιπόλιτα, αχτένιςτα, κιλιύντε στο χόμα το καφτερό.

— Πατέρα, κάτι άνθροπι,—φονάζι ι μικρί-τυ κόρι, ι Κατερινα, ος οχτό χρονόν με κάτι γαμπίτςες ςαν καλάμια, με μάτια γαλανά κε μαλιά κίτρινα, χριςόκςανθα ςαν όριμα στάχια.

Βγένι από τον κίπο μ' ένα κακό προέςτιμα. Τί θέλυνε κςένι άνθροπι στο ςπίτι-τυ; Αφτός πυθενά δεν πάι κε κανίς δεν τυ πατάι.

Σοβαρί, αμίλιτι ςιμόνυνε ι κςένι. Φορτομένος χαρτιά ο ένας, τιλίγι στο μανίκι-τυ μιαν αςπρογάλαζι κορδέλα, πςιθιρίζι κάτι παρακςενα, ακατανόιτα λόγια κι'αρχίζι να γράφι ακυμπόντας το χαρτί πάνο στιν πεζύλα τυ πιγαδιύ. Ι άλι διο ςιγαλοκυβεντιάζυνε. Ο Βαςίλις χάςκι. Τα πεδιά μαζόνυντε δίπλα-τυ φοβιζμένα, ςαν κλοςοπύλια, πυ βλέπυνε να περνάι απςιλά το μάβρο γεράκι, κιτάζοντας με απορία τυς κςένυς.

Ο άνθροπος με τιν κορδέλα όλο κε γράφι. Ι άλι διο ςιμόνυνε το Βαςίλι κε ζιτάνε να τυ πιάςυνε κυβέντα. Κίνος τυς κιτάζι κατάματα ςα να μι νιόθι τί τυ λένε.

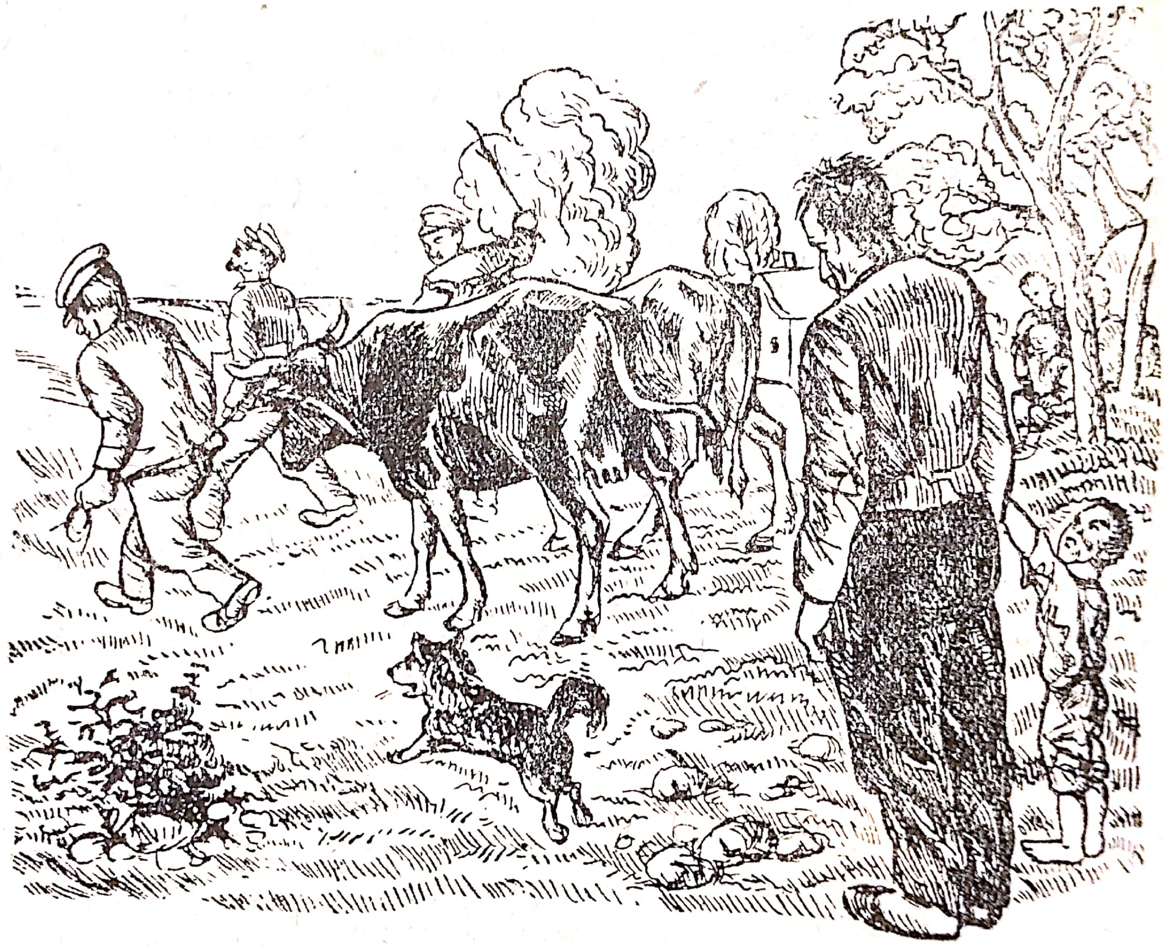
— Ιγία νἄνε, μυρμυρίζι ο ένας.

— 'Ετςι ίνε ο κόζμος, προςθέτι ο άλος.

Τριμένα τα λόγια-τυς, κινά. Πιός ίπε, πος έτςι ίνε ο κόζμος; Κε γιατί νἄνε έτςι; Κε γιατί να μιν ίνε για όλυς;..

Ο άνθροπος με τιν κορδέλα τέλιοςε το γράπςιμο κάποτε. Διο αγελάδες ςτἐκυντε παραπέρα ςιλογιζμένες, ενό κάμποςες όρνιθες τςιμπύνε τις κοπριές πίςο-τυς. Το γυρύνι χόνετε ακόμα βαθίτερα ςτο λάκο.

Ο Βαςίλις τα βλέπι όλα, όλα τα νιόθι, μα δεν έχι κυράγιο ν' ανίκςι το ςτόμα-τυ, λες κε τυ δέθικε ι γλόςα. 'Ενας άνθροπος ςιμόνι ςτις αγελάδες, τις περνάι κε τον διονόν ένα ςκινί ςτο λεμό κι'αρχίζι να τις τραβάι ςτο δρόμο.

— 'Εχε για, Βαςίλι.

— Ιπομονί κε για νἄνε, κςαναλέι πάλε ο άλος ιλίθια.

Μυ υ υ !.. Μυνκρίζυνε λιπιτεοά ι αγελάδες γιρίζοντας πίςο τα κεφάλια-τυς με μάτια βυρκομένα, λες κε δε θέλυν να φίγυνε. Στιλόνυνε κάτο τα πόδια-τυς, τινάζυνε τις υρές-τυς, μυνκρίζυνε ςα να λένε: «Βαςίλι, πύ μας αφίνις;»

Κίνος κιτάζι με μάτια γυρλομένα, ιλίθια.

— Καλέ πατέρα, δε βλέπις; Μας πέρνυνε τιν Κανέλα-μας κε τιν Κςανθί-μας, φονάζι ο Θίμιος, ένα αγοράκι πέντε χρονὸν κε πέρνοντας από κάτο πετρίτςες, αρχίζι να τυς πετροβολάι τυς κςένυς, τυς

κλέφτες, με μάτια γεμάτα απορία γιατί ο πατέρας-τυ δεν κυνιέτε σε μια τόσο φοβερί κλεψιά.

— Πατέρα, μας τις πίρανε, πάι! φονάζι δινατά σα να θέλι με τις φονὲς-τυ να τόνε σινεφέρι από τον ίπνο πυ φένετε βιθιζμένος.

Ο σκίλος γαβγίζι κε φτάνοντας γοργός δανκάνι τιν ουρά τις Κανέλας κε στιλόνετε στα πισινά πόδια-τυ, σα να λέι: «Όχι δε θα σ'αφίσο να σε πάρυνε». Τα πεδιά αρχινάνε τα κλάματα, ι όρνιθες κσαφνιαζμένες κακαρίζυνε. Σα να βγάζυνε κανένα λίψανο μέσα από το σπίτι.

Τόρα πια ι αγελάδες δε φένυντε. Από μακριά μόνο κάποτε φτάνυνε ζβιστά τα μυκανιτά-τυς.

— Θα μας τις φέρυνε πάλε πίσο, καλέ; ροτάι ο Θίμιος πυ σπάζι το μιαλυδάκι-τυ για να κσιγίσι το φέρσιμο τυ πατέρα-τυ.

Ο Βασίλις ζαρόνι τα χίλια-τυ. Δεν τυ πάι να πι ψέματα.

—Γιατί μας τις πίρανε πατὲρα, ροτάι ι Κατερίνα σοβαρεμένι, κάτι σπυδέο βάλοντας μέσα στο κσανθό κεφαλάκι-τις.

— Γιατί χροστάμε, πεδί-μυ, μυρμυρίζι ο Βασίλις, σαν κιμιζμένος.

Γυρλόνι τα μάτια-τυ ο Θίμιος για να κσιγίσι τιν προτάκυστι λέκσι με τιν ιδέα πος γίνετε έτσι σοφότερος.

Ο Βασίλις μπὲνι στο σπίτι.

—Τί κάνυνε ι αγελάδες; ροτάι ι άροστι κάτο από τι χοντρί βελέντζα πυ τις τσιμπάι τα μάγυλα, δίχος να βγάλι όκσο τι μίτι-τις.

— Όκσο βόσκυνε, απαντάι εκίνος σιγαλά.

Νιχτόνι.

— Σίρε, Βασίλι, ν' αρμέκσις τις αγελάδες κε φέρε-μυ μια κύπα γάλα να δροσιστό, μυρμυρίζι ι άροστι.

Βγένι ο Βασίλις στιν αβλὶ, φονάζι τιν Κατερίνα, τις δίνι τιν κύπα, τις βάζι κε μερικές δεκάρες στι χύφτα.

— Γλίγορα να ρθις, τις φονάζι, ενό εκίνι φέβγι τρέχοντας. Ο σκίλος τινε πέρνι από πίσο για σιντροφιά.

II.

Νίχτα βαθιὰ. Σιγαλιά. Όλι μέσα κιμύντε.

Ο Βασίλις κάθετε στον κίπο καταμόναχος, σιλογιζμένος.

Ι γις αχνίζι ακόμα, το χόμα κέι.

Το φενκάρι περνάι από πὰνο-τυ αργά, θλιμένο.

— Σα σικοθί κε δε βρι τα ζοντανά-τις, τί θα πι; Τί ζοί ίνε πια αφτί; Σα σκλάβος δυλέβο χρόνια τύτι τι γις. Πύνε τα χέρια-μυ, πύνε τα κόπια-μυ; Ανάθεμά-τινε τέτια ζοί! Να ίμαστε δίχα, μας ίπε τις προάλες ο Δεσπότις στιν εκλισία. Δε βαριέσε, Δέσποτά-μυ!

Αναστέναξε κε σκούπισε από το κούτελό-τυ το πσιμένο τον ίδροτα με τι χούφτα-τυ τι ροζάρικι. Γίρισε το κεφάλι-τυ, κίταξε πέρα. Το νερό έτρεχε μέσα στ' αβλάκι ποτίζοντας τα καλαμπόκια τυ γίτονά-τυ, άρχοντα. «Με τις όρες το νερό. 'Ορες ποτίζι ο γίτονας κσένιαστα σα να μιν έχι σκοπό να το κόπσι». Τονε βλέπι από μακριά μια να σικόνετε, μια να σκίβι πάνο στα πσιλά καλαμπόκια-τυ. Κάμπος ατέλιοτος!

Τ' αστέρια κατεβίκανε. Ο πετινός λάλισε.

— Ε, γιτονιά, θέλυμε κε μις να ποτίσυμε, βάζι μια φονί μέσα στι σιγαλιά τις νίχτας.

Καμιά απάντισι. Το νερό γοργοκιλάι χαρύμενο κ' ι μονότονι μυσική τυ αβλακιύ αντισκόβι τι σιγαλιά. Κιτάζι τα καλαμπόκια-τυ. Διπσάνε τα έριμα, τα καιμένα. Ι όρα πέρασε, τιν έφαγε όλι ο γίτονας. Πότε να ποτίσι αφτός, πυ περιμένι ο παρακατιανός-τυ να πάρι το νερό; Φορτόνετε το τσαπί, καθός το βαστύσε στα χέρια, πιδάι το φράχτι. Το σκιλί τυ γίτονα αρχίζι ν' αλιχτάι.

—Τί ζιτάς εδό τέτια όρα, ροτάι ο γίτονας φοβιζμένος.

— Τις αγελάδες-μυ τις πίρες, γιατί συ χρόσταγα, αμ' το νερό γιατί μυ το κόβις; Δε θέλυμε να φάμε κε μις πσομί; ροτάι πνιγμένος από το θιμό-τυ.

Σοπένυνε κάμποσο.

— Πίγενε από δο. 'Οτι μ' αρέσι θα κάνο στο χτίμα-μυ, λόγο δε θα συ δόσο.

— Το νερό, σε ροτάο, γιατί μυ το κόβις; κσαναροτάι.

Το έμα-τυ ανέβικε τόρα στο κεφάλι.

— Συ ίπα πίγενε από δο, πσοριάρι...

Σίκοσε το τσαπί κε τυ το κατέβασε στο κεφάλι. Τα έματα κατεβίκανε στα μύτρα-τυ, μύνκρισε κ' έπεσε κάτο, μέσα στα καλαμπόκια-τυ.

— Φονιά, μύνκρισε.

— Κλέφτι, πσιθίρισε κίνος σα νάβγενε κάπιο βάρος από πάνο-τυ.

Το φενκάρι κίταζε περίεργο.

Νόμισε, πος τον κσέκανε.

'Εφιγε, τρέχοντας πίδισε το φράχτι.

Το προί ι στρατιότες πυ πσάχνανε, τονε βρίκανε μέσα στον αχιρόνα κάτο από κάτι δέματα σανό.

— Σκότοσες κοτσάμ νικοκίρι, τύπε ένας στρατιότις.

III.

— Πάι ο πατέρας! πσιθίριζε ο Θίμιος, βλέποντας τον πατέρα-τυ να τον πιγένυνε δεμένο πιστάνκονα.

Τα μικρά-τυ ματάκια αστράφτυν από τιν οργί πυ πλιμιρίζι το μικρό-τυ το ςτίθος τι ςτιγμί εκίνι.

Σφίνκι τι γροθιά-τυ, κιτάζι, κε κάτι παράκςενες ςκέπςις τυ ανεβένυνε για πρότι φορά ςτο κεφάλι...

Κάτι κςιπνάι μέςα-τυ...

— Βαςίλι, Βαςίλι! Μα δεν ακύς πια; φονάζι μέςα από τα ρύχα ι άροςτι...

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί ίρθαν ι κςένι να κάνυν ςτο ςπίτι τυ Βαςίλι;
2. Γιατί ίρθαν να πάρυν τις αγελάδες;
3. Πιός κρατύςε το νερό κε δεν άφινε το Βαςίλι να ποτίςι το χοράφι-τυ;
4. Τί έπρεπε να κάνι ο Βαςίλις για να βρι το δίκιο-τυ;
5. Τὶ έκαναν ι εργάτες κ' ι χορικί τις Σοβ. 'Ενοςις για να γλιτόςυν απ' το ζιγό τον καπιταλιςτόν, τον τςιφλικάδον, τον κυλάκον;
6. Πιός οδιγύςε τυς εργαζομένυς ςτον αγόνα-τυς;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Κυφοκέι— тлеть, тихо гореть, μαγνίζο.
Πνιγερός—душный, удушливый.
Φενκίτις, ο—слуховое окно.
Πιπιλίζο—высасывать, сосать, βιζάνο.
Κςεςτίθιαςτος—с открытой грудью, με ανιχτὰ ςτίθια.
'Αντζα, ι—бедро, μπύτι, μπατζάχ.
Γιμνός—голый, τζυπλάχυς.
Φυντομένος—пышный, пышно, густо растущий.
Κςεφρενιαζμένος—раз'яренный.
Στάλα, ι—капля, ςταχς.
Δροςιά, ι—прохлада, роса, αβόρα, τζιχ.
Σοθικά, τα—внутренности, τα πέςο.
Καλαμπόκι, το—кукуруза, φράτα.
Λιγοθιμό—изнемогать, падать в обморок.
Γαμπίτςα, ι—маленькая икра (ноги).
Καλάμι, το—тростник.
Γαλανός—голубой, γαλάζιος, ζζανκαρί.
Στάχια, τα—колосья, κεφαλίτζα, ςτάςςα.
Προέςτιμα, το—предчувствие.
Αμίλιτος—безмолвный, μοντζ'ς.
Κορδέλα, ι—лента.
Πςιθιρίζο—шептать, πυςςπυρίζο.
Ακατανόιτος—непонятный.
Σιγαλοκυβεντιάζο—тихо разговаривать, γάλια-γάλια λαχαρντέβο.
Γεράκι, το—ястреб, τςιρικί.
Απορία, ι—недоумение.

Προςθέτο—добавлять, прибавлять, сложить.
Κινός—общий.
Ιπομονί, ι—терпение, ςαμπύρ
Ιλίθιος—глупый, идиот, идиотский, αχμάχς, τςανός.
Βυρχομένος—наполненный (влагой, слезами).
Στιλόνο—ставить, воздвигать в виде столба.
Πετροβολό—бросать камни, ςίρο χαγιάιδα, πέτρες.
Λίπςανα, το—останки, тело умершего, θάνατο.
Να τόνε ςινεφέρι—привести его в себя, να τον φέρι ςτα ίμαρτα.
Βιθιζμένος—погруженный, μπατραιμένος.
Σπυδέος—важный.
Γυρλόνο—выпучивать, καρκαλόνο.
Κςιγό—об'яснять, раз'яснять.
Σοφότερος—более мудрый.
Βελέντζα, ι—шерстяное грубое одеяло.
Κύπα, ι—чаша, стакан.
Δροςίζυμε—прохлаждаться, освежаться, αβορίχκυμε.
Σιγαλιά, ι—тишина, τιντζλίχ.
Δίκεος справедливый, ντογρύς.
Δεςπότις, ο—владыка, (епископ), деспот.
Τις προάλες—недавно, на днях.
Δε βαριέςε!—„кому это надо".
Ροζάρικος—мозолистый.
Αβλάκι, το—борозда, μπαραζανά.
Κςένιαςτος—беззаботный, άνιαςτος.
Παρακατιανός—находящийся ниже, худщий, τις ίνε κι' άλο παρακάτα.
Θιμός, ο—гнев, χυλί.
Κςεκάνο—покончить с, справляться, μπιτραίζο.
Αχιρόνας, ο—сарай для соломы, сеновал.
Δέμα, το—тюк, пакет, посылка.
Σανός, ο—сено, πιτζάν.
Κοτςάμ νικοκίρις—целый хозяин, такой большой хозяин, μέγας νικοκίρις.
Δεμένος πιςτάνκονα—со связанными за спиной руками.
Οργί, ι—гнев, χυλί.
Τςιφλικάς, ο—помещик.

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΤΟ ΠΕΤΙΝΑΡΙ

Ι.

... Ίτανε ζεστό φτινοποριάτικο μεσιμέρι.

— Παπαδιά,υ-υ! Παπαδιά, υ-υ! Δε βγένετε, καλὲ, να με περάσετε λίγο απ' τα σκιλιά-σας!—φόναζε στυ παπά τιν αβλόπορτα ι χίρα Κσένι, πυ ίρτε να παρακαλὲσι τον παπά να πάρι το γιό-τις το Φέντια στο σκολιό, απ' όπυ τον βγάλανε πριν από τρις μὲρες, γιατί πιάστικε στο κσίλο με τυ παπά το γιο.

Πίσο απ' τι σιδερένια αβλόπορτα, αντίκρι στιν Κσένι γάβγιζε ένα χοντρό μαλιαρό σκιλί. Από μὲσα, με γεμάτο μπυγέλο, βγίκε, πέρασε κε πίγε στι γυρυνόμαντρα μια απσιλί νέα ρύσα—ι δύλα τυ παπά. Ίστερα από λίγο φάνικε κ' ι παπαδιὰ.

— Τρεζόρ! Τρεζόρ! Ποιντί σιυντά!—φόνακσε το σκιλί. Ο Τρεζὸρ κύνισε τιν υρά-τυ κ' έφιγε κε πίγε σιμά στα σκαλοπάτια, πίρε στο στόμα-τυ τιν αρχινεμένι λιτυργιά κ' έκατσε λίγο παράμερα.

— Ντάρια! Προβοντί γεγιό!—ίπε ι παπαδιὰ στι δύλα-τις ρύσικα.

Ι Ντάρια με το άδιο μπυγέλο άνικσε το πορτί κ' έβαλε τιν Κσένι μέσα στιν αβλί.

— Άι, άι!—κόντεπσε να φονάκσι ι Κσένι, όταν ίδε στον πάτο τυ μπυγέλυ... μυσκεμένα, φυσκομένα κόλιβα!—Τυς πεθαμένυς-μας τυς μνιμονέβυνε τυ παπά τα γυρύνια!—σκέφτικε. Κε τι λιτυργιά...

— Θέλο να δο τον πάτερ Βασιλι... άρχισε ι Κσένι όταν τι ρώτισε ι παπαδιά για τί δυλιά ίρτε.

— Βγάλανε το πεδί-μυ απ' το σκολιό. Ο έφορος λέι, αν δέχετε ο πάτερ Βασίλις να τον πάρι πάλι στο σκολιό,—τον πέρνυμε.

— Αχ, έτο τοτ ντρατζύν, τζτο ποντράλσα ς Νικόλενκοι!—ίπε ι παπαδιά.

Άφισε τιν Κσένι πάνο στα σκαλοπάτια κε πέρασε μέσα, απ' όπυ ίστερα από λίγο ακύστικε ι φονί-τις:

— Οτέτς Βασίλι, βίιντι να μινύτκυ!

Όσπυ να βγι ο παπά Βασίλις, ι Κσένι κίταζε πός γλεντύσανε τα πεδιά-τυ. Μέσα στο μπαχτζεδάκι, πυ έπιασε ένα κομάτι απ' τι μεγάλι αβλί, ερεθίσανε διο πετινάρια κε κιτάζανε πός μαλόνυνε. Ολόγιράτυς πετύσανε τα φτερά, απ' τα κατατσιμπιμένα χαρχάλια-τυς πιτσιλύσε το έμα.

— Αχά, αχά, το δικό-μυ σίμερα νικάι!—φόναζε κε χτιπύσε τις παλάμες-τυ ο Κόλιας, πυ μάλοσε με τις Κσένις το γιο. Το «δικό-τυ» το πετινάρι ίτανε κίνο, πυ έγινε ετία ν' αρχίσι ο καβγάς-τυς.

Ι Κσένι γνόρισε τον πατινό-τις ..

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΤΟ ΠΕΤΙΝΑΡΙ

I.

... Ίτανε ζεστό φτινοποριάτικο μεσιμέρι.

— Παπαδιά,υ-υ! Παπαδιά, υ-υ! Δε βγένετε, καλὲ, να με περάςετε λίγο απ' τα ςκιλιά-ςας!—φόναζε ςτυ παπά τιν αδλόπορτα ι χίρα Κςένι, πυ ίρτε να παρακαλὲςι τον παπά να πάρι το γιό-τις το Φέντια ςτο ςκολιό, απ' όπυ τον βγάλανε πριν από τρις μὲρες, γιατί πιάςτικε ςτο κςίλο με τυ παπά το γιο.

Πίςο απ' τι ςιδερένια αδλόπορτα, αντίκρι ςτιν Κςένι γάβγιζε ένα χοντρό μαλιαρό ςκιλί. Από μὲςα, με γεμάτο μπυγέλο, βγίκε, πέραςε κε πίγε ςτι γυρυνόμαντρα μια απςιλί νέα ρύςα—ι δύλα τυ παπά. Ίςτερα από λίγο φάνικε κ' ι παπαδιὰ.

— Τρεζόρ! Τρεζόρ! Ποιντί ςιυντά!—φόνακςε το ςκιλί. Ο Τρεζὸρ κύνιςε τιν υρά-τυ κ' έφιγε κε πίγε ςιμά ςτα ςκαλοπάτια, πίρε ςτο ςτόμα-τυ τιν αρχινεμένι λιτυργιά κ' έκατςε λὶγο παράμερα.

— Ντάρια! Προβοντί γεγιό!—ίπε ι παπαδιὰ ςτι δύλα-τις ρύςικα.

Ι Ντάρια με το άδιο μπυγέλο άνικςε το πορτί κ' έβαλε τιν Κςένι μέςα ςτιν αδλί.

— Άι, άι!—κόντεπςε να φονάκςι ι Κςένι, όταν ίδε ςτον πάτο τυ μπυγέλυ... μυςκεμένα, φυςκομένα κόλιβα!—Τυς πεθαμένυς-μας τυς μνιμονέβυνε τυ παπά τα γυρύνια!—ςκέφτικε. Κε τι λιτυργιά...

— Θέλο να δο τον πάτερ Βαςιλι... άρχιςε ι Κςένι όταν τι ρότιςε ι παπαδιά για τί δυλιά ίρτε.

— Βγὰλανε το πεδί-μυ απ' το ςκολιό. Ο έφορος λέι, αν δέχετε ο πάτερ Βαςίλις να τον πάρι πάλι ςτο ςκολιό,—τον πέρνυμε.

— Αχ, έτο τοτ ντρατζύν, τζτο ποντράλςα ς Νικόλενκοι!—ίπε ι παπαδιά.

Άφιςε τιν Κςένι πάνο ςτα ςκαλοπάτια κε πέραςε μέςα, απ' όπυ ίςτερα από λίγο ακύςτικε ι φονί-τις:

— Οτέτς Βαςίλι, βίιντι να μινύτκυ!

Όςπυ να βγι ο παπά Βαςίλις, ι Κςένι κίταζε πός γλεντύςανε τα πεδιά-τυ. Μέςα ςτο μπαχτζεδάκι, πυ έπιαςε ένα κομάτι απ' τι μεγάλι αδλί, ερεθίςανε διο πετινάρια κε κιτάζανε πός μαλόνυνε. Ολόγιρά-τυς πετύςανε τα φτερά, απ' τα κατατςιμπιμένα χαρχάλια-τυς πιτςιλύςε το έμα.

— Αχά, αχά, το δικό-μυ ςίμερα νικάι!—φόναζε κε χτιπύςε τις παλάμες-τυ ο Κόλιας, πυ μάλοςε με τις Κςένις το γιο. Το «δικό-τυ» το πετινάρι ίτανε κίνο, πυ έγινε ετία ν' αρχίςι ο καβγάς-τυς.

Ι Κςὲνι γνόριςε τον πετινό-τις ..

II.

... Πριν από κάμποσυς μίνες, μέσα στ' αλόνια, σιμά στις Κσένις τιν αβλί στάθικε ένα αμάκσι. Στιν αβλί φάνικε ο παπάς με το σταβρό στο χέρι, από πίσο-τυ ερχόντανε ο ψάλτις με το μπακράτσι κι' ο φίλακας τις εκλισίας με το άδιο σακί. 'Ιστερα ίρτανε τα διο παπαδοπέδια.

'Οσπυ να φοτίσι ο παπάς τις ικόνες, τιν Κσένι κε τα ορφανάτις, όκσο τα πεδιά τυ παπά «βάλανε στο μάτι» ένα πετινάρι απ'τα νέα πυλιά.

— Κίτακσε τί όμορφο πετινάρι! 'Ελα, ας το πιάσυμε!—ίπε ο Κόλιας.

'Αρχισε το πιάσιμο. Το πετινάρι έφεβγε με σκοτινιαζμένα μάτια. Από πίσο-τυ πετύσανε πέτρες, δικράνια από τ'αλόνι, όσπυ ίβρε το καιμένο μια χαραμάδα κε κρίφτικε κάτο απ'το προστέγαζμα τ'αμπαριύ. Ο Κόλιας χόθικε ίστερα απ' αφτό κε, αν κε λέροσε το πυκάμισό-τυ με τις κυτσυλιές—το πετινάρι τό'βγαλε. Με μεγάλι χαρά τα παπαδοπέδια κυβαλίσανε το πετινάρι στο σπίτι-τυς.

— Το πετιναράκι-μυ-υ!.. έκλαψε ο Φέντιας, όταν ίδε το πετινάρι στα χέρια-τυς.—Δόστε-μυ το πετιναράκι-μυ!

— Σόπα, μιν κλες, ζεβζέκι! 'Ινε ντροπί! Τί, άλα πετινάρια δεν έχυμε;—φόνακσε απάνο-τυ ι Κσένι.

— Καλά δεν πιράζι, εγό θα τυ δίκσο! Να μι βρεθύμε σ' έναν τόπο!—έλεγε ο Φέντιας...

Ο φίλακας πίρε τυ παπά το μιστό—διο μπυγέλα σιτάρι—ο παπάς πέρασε σ'άλι αβλί κε το αμάκσι πίγε κατόπι-τυ...

'Ετσι πέρασε στυ παπά τιν αβλί τις Κσένις το πετινάρι...

III.

Τυ παπά Βασίλι τ'αφτί δεν ίδροσε απ'τις Κσένις τα παρακάλια.

— Πός μπορύμε νά'χυμε τέτιο πεδί μέσα στο σκολιό!

Αφτός σίμερα χτίπισε το γιό-μυ, άβριο θα ριχτί πάνο στο δάσκαλο, τιν άλι μέρα θα δίρι κε μένα. Αφτὸς χαλνάι όλυς. Κσέρις τί λέι το βανκέλιο;

— «Βγάλε το σκυλικιάρικο πρόβατο όκσο απ' τι μάντρα!» Βέβεα, αφτός ίνε μικρός, ο νύς-τυ δεν κόφτι, γι' αφτό πολί δεν πονό για κίνο πυ μύκανε...

Νά τόρα να τον έδινες πυθενά να δυλέψι: στον κσένο κόζμο ο νύς-τυ έρχετε γλίγορα στον τόπο-τυ. Αφύ ίσε χίρα, ζις φτοχικά—κε σε βοιθάι με κίνο πυ θα κερδίζι, κε λιγοστέβι στι φαμίλια-συ ένα παραπανίσιο στόμα...

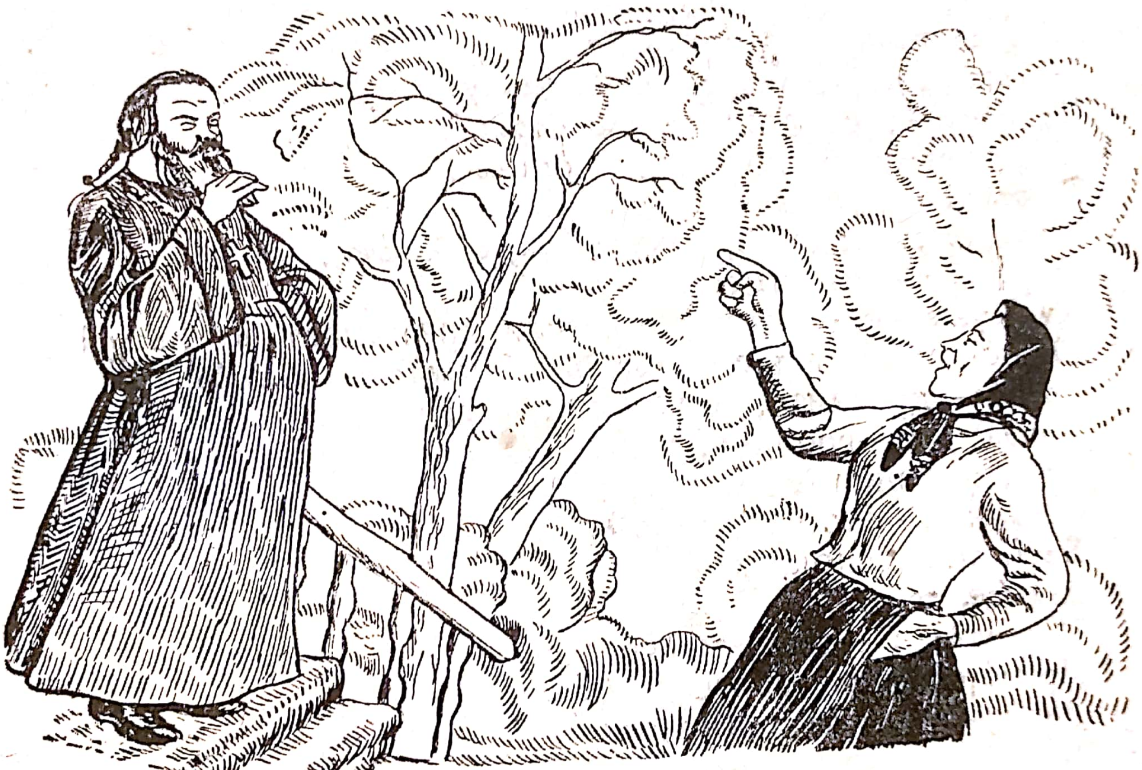
Ο παπάς στάθικε λίγο κε τέλιοσε τιν κυβέντα-του:

— Στο χτίμα-μυ χριάζυμε ένα πεδί για τα μυσκάρια. Μπορό να τον πάρο...

Αφτά τα λόγια σφίχσανε τις Κσένις τιν καρδιά.

— Όχι, πάτερ Βασίλι!—ίπε.—Εκίνα πυ έχις ίνε λίγα, κε πολεμάς να βγάλις όφελος κι' απ' τον κσένο πόνο! Δε συ δίνο το πεδί-μυ. Κάπος θα περάσυμε κε δίχος εσάς. Αντίο! Εφχαριστό για τον καλό λόγο-συ.

Ι Κσένι κσεκίνισε να πάι κε σιμά στιν αβλόπορτα γίρισε κε τυ ίπε:

— Δεν πιράζι, θα φτάσι κε για σας ι μάβρι μέρα!

Ο Τρεζόρ σικόθικε απ'τον τόπο-τυ κ'έτρεχσε πίσο απ'τιν Κσένι— κόντεψσε να τιν κοματιάσι, μόλις πρόφτασε να σφαλίκσι το πορτί.

Ο παπά Βασίλις στεκότανε στα σκαλοπάτια κε χάιδεβε τ' άσπρα γένια-του, πυ κρεμόντανε απ'το πιγούνι-τυ σα χτενιζμένο λινάρι.

Ι Κσένι ίπε τιν αλίθια.

Δεν περάσανε πολά χρόνια κ' έφτασε τυ παπά ι «μάβρι μέρα».

Τιν έφερε ο Οχτόβρις...

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Γιατί πίγε ι Κσένι στυ παπά το σπίτι;

2. Τί ίδε ι Κςένι μέςα ςτιν αβλὶ;
3. Πός πίρανε τα παπαδοπέδια το πετινάρι τυ Φέντια;
4. Τί ίπε ο παπάς ςτιν Κςένι;
5. Τί τυ απάντιςε ι Κςένι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Πετινάρι, το—петух, петушок, λυχτόρ, λυχτορίτς.
Φτινοποριάτικος—осенний, ςτυρυτιρέςςο.
Αβλόπορτα, ι—ворота, γιρὶ.
Πιάςτικε ςτο κςίλο—подрался, κοπανίχτεν.
Αντὶκρι—напротив, χαρςςύ.
Μπυγέλο, το—ведро, τςιμπέρκα.
Δύλα, ι—прислуга, γιαλτζάβα.
Σκαλοπάτι, το—ступенька, μπαςαμάχ.
Παράμερα—в сторону, ς' ένα μαρέα.
'Αδιος—пустой, порожний, όφκερος.
Πορτί, το—калитка.
Μυςκεμένος—мокрый, намокший, ςςυλομένος.
'Εφορος, ο—попечитель.
Αν δέχετε—если согласен, если принимает, αν ίνε χαὶλς.
Γλεντό—забавлять-ся, гулять, διαςκεδὰζο, ινκλενὲβο.
Ερεθίζο—дразнить, раздрожать, ιριςςτραέβο.
Χαρχάλι, το—гребень, τςαρί.
Ετία, ι—причина, μααναὰ.
Φίλακας, ο—сторож, χαραύλς.
Σακί, το—мешок, ςακύλι.
Δικράνι, το—вилы, δικρό.
Χαραμάδα, ι—щель, αραλίχ.
Προςτέγαζμα, το—навес, χαχρά.
Λερόνο—пачкать, μπυλαςςέβο.
Κυτςυλιές, ι—помет (птичий), τςιλέις.
Ζεβζέκις, ο—глупый, дурной, αχμάχς.
Κατόπι-τυ—вслед за ним, πίςο-τ.
Κερδὶζο—зарабатывать, выигривать, добиться, χαζανέβο, μπεζο-πέρο.
Παραπανὶςιος—лишний, αρτίχκος.
Χτίμα, το—владение, имение.
'Οφελος, το—польза, φαιντὰ, διάφορο.
Εφχαριςτό—спасибо, благодарю, να ζις.
Δεν πιράζι—ничего!
Πιγὺνι, το—подбородок, μπυγὺτ.
Λινάρι, το—лён, ςκυλί.

Ο ΛΑΓΟΣ

Νίχτα ο λαγός εβγίκε,
Λαχανόκιπον εβρίκε,
Τρέχι μέςα κε αρχίζι
Την κιλιά-τυ να γεμίζι.

* * *

Διςτιχία-τυ! παρέκι
Κινιγός με το τυφέκι
Το φτοχό παραμονέβι,
Πλιςιάζι κε ςκοπέβι.

* * *

Μπαμ! ακύςτι ςτον αέρα·
Μα τα βόλια πίγαν πέρα,
Κε το ζόο το καιμένο
Ετινάχτι τρομαγμένο.

* * *

Φέβγι ο λαγός ακόμα
Με το λάχανο ςτο ςτόμα,
Κ'εδιδάχτι να προςέχι
Πύ εμπένι κε πύ τρέχι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Πὺ μπίκε ο λαγὸς; Τί έγινε εκί;
2. Σκότοςε ο κινιγός το λαγό;
3. Τί διδάχτικε ο λαγός;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Λαχανόκιπος—огород, περιβόλι, λιβάδα.
Διςτιχία-τυ—к его несчастью.
Παραμονέβο—подстерегать, αβλαέβο.
Πλιςιάζο—приближаться, ςιμόνο, έρχομε ςιμά.
Σκοπέβο—прицеливаться.
Βόλι, το—пуля.
Εδιδάχτι—научился, έμαθε.

Ο ΜΙΚΡΟΣ Ο ΠΟΝΤΙΚΥΛΙΣ

Στο σκοτάδι μαστορέβυν
πέντε ποντικί,
Τί σκεπάρνια! Τί πριόνια!
Τί μαστορικί!

Σε ντυλάπι νικοκίρι
βάλθικαν να μπυν,
κρατς! ο ένας, κριτς! ο άλος.
κόβυν κε τριπύν.

Ίνε νίχτα κε στο σπίτι
τὄριξαν βαριά.
Ετεμπέλιασεν ο γάτος
δίπλα στι φοτιά.
Μόνο ι φάκα στο ντυλάπι
κάθετε ξιπνί
κι' αφυνκράζετε τον κλέφτι
κι' όρες αγριπνί.

Με τα δόντια-τυς ανίξαν
τρίπα φοβερί.
Νά-τυς! μπένυν ένας-ένας
βόσκυν στο τιρί,
παξιμάδια ροκανίζυν,
στο γλικό βυτύν,
κυβεντιάζυν, σιλατσάρυν.
σιγοπερπατύν.

Κι' ο μικρός ο ποντικύλις,
πυ όλο τριγιρνά,
μες' στι φάκα μπενοβγένι
κε τινε κυνά.
Φραπ! εκίνι τον γραπόνι
κε τον έχι εκί.
Για τυς πέντε ο ποντικύλις
μπίκε φιλακί.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Τί κάνυν ι ποντικί στο σκοτάδι; Πύ θέλυν να μπυν;

2. Τί κάνον όλι στο ςπίτι; Πὺ ίνε ο γάτος; Πιός αγριπνί;
3. Πὺ βόςκον ι ποντικί; Τί ροκανίζον; Πό βυτόν;
4. Πός πιάςτικε ο ποντικόλις;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Σκεπάρνι, το—скобель, скребок, топорик, ςτζοπάρ.
Βάλθικαν να μπυν—принялись, намеревались войти, ίθελαν να μπένον.
Τὅρικςαν βαριά—спят глубоко, κιμόντε βαθιά.
Φάκα, ι—ловушка, мышеловка, χαπχάν.
Αγριπνὸ—не спать, бодрствовать.
Ροκανίζο—строгать, ιριντιλαέβο.
Γλικό, το—варенье.
Συλατςάρο—прохаживаться.
Γραπόνο—хватать, αρπάζο.
Φιλακί, ι—тюрьма.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΟΝΙΥ

ΤΟ ΠΟΤΑΜΑΚΙ

— Απὸ πυ ίςε ποταμάκι;
— Από κίνο το βυνό.
— Πός τον λέγαν τον παπὺ-ςυ;
— Σίνεφο ςτον υρανό.
— Πιά 'νε ι μάνα-ςυ;—Ι μπόρα.
— Πός κατέβικες ςτι χόρα;
— Τα χοράφια να ποτίςο
κε τυς μίλυς να γιρίςο.
— Στάςυ να ςε δύμε λιγο,
ποταμάκι-μυ καλό.
— Βιάζυμε πολί να φίγο
ν'ανταμόςο το γιαλό.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Από πὺ, λέι, ίνε το ποταμάκι; Πιός ίνε ο παπύς-τυ; ι μάνα-τυ;
2. Γιατί κατέβικε το ποταμάκι;
3. Πό βιάζετε να φίγι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Μπόρα, ι—буря.

2. Τί κάνυν όλι στο σπίτι; Πυ ίνε ο γάτος; Πιός αγριπνί;
3. Πυ βόςκυν ι ποντικί; Τί ροκανίζυν; Πύ βυτύν;
4. Πός πιάςτικε ο ποντικύλις;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Σκεπάρνι, το—скобель, скребок, топорик, ςτζυπάρ.
Βάλθικαν να μπυν—принялись, намеревались войти, ίθελαν να μπένυν.
Τόριкςαν βαριά—спят глубоко, κιμύντε βαθιά.
Φάκα, ι—ловушка, мышеловка, χαπχάν.
Αγριπνὸ—не спать, бодрствовать.
Ροκανίζο—строгать, ιριντιλαέβο.
Γλικό, το—варенье.
Συλατςάρο—прохаживаться.
Γραπόνο—хватать, αρπάζο.
Φιλακί, ι—тюрьма.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΟΝΙΥ

ΤΟ ΠΟΤΑΜΑΚΙ

— Απὸ πυ ίςε ποταμάκι;
— Από κίνο το βυνό.
— Πός τον λέγαν τον παπύ-ςυ;
— Σίνεφο στον υρανό.
— Πιά 'νε ι μάνα-ςυ;—Ι μπόρα.
— Πός κατέβικες στι χόρα;
— Τα χοράφια να ποτίςο
κε τυς μίλυς να γιρίςο.
— Στάςυ να ςε δύμε λίγο,
ποταμάκι-μυ καλό.
— Βιάζυμε πολί να φίγο
ν'ανταμὸςο το γιαλό.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Από πύ, λέι, ίνε το ποταμάκι; Πιός ίνε ο παπύς-τυ; ι μάνα-τυ;
2. Γιατί κατέβικε το ποταμάκι;
3. Πύ βιάζετε να φίγι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Μπόρα, ι—буря.

A. ΒΛΑΧΥ

ΤΟ ΔΑΣΟΣ

Μέςα ςτο δάςος περπατό
κι' ακύο τα πυλάκια.
Κάθε κλονί κε μια φονί,
ςε κάθε δέντρο μυςικί,
χαρές κε τραγυδάκια.

Μα κι πυ άλα τραγυδύν
κι' άλα κρατύν το ὶςο,
ένα πυλί μικρό λαλί,
ςα να τα λέι: ςοπάτε ςις
εγό θα τραγυδίςο!

Σοπάςαν όλα, το μικρό
πυλί τ' αποςτομόνι.
'Ιχαν λαλιά τ' άλα πυλιά,
μα ένα ίταν μοναχά
απ' όλα-τυς τ' αιδόνι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Τί λέι ο πιιτίς για όλα τα πυλάκια;
2. Τί λέι για τ' αιδόνι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Κλονί, το—ветка, κλαδί.
Κρατύν το ίςο—вторят, аккомпанируют.
Αποςτομόνο—закрыть к.-л. рот, ςτυμπόνο το ςτόμα.

Π. Π. ΠΟΣΤΙΣΕΦ

Ι ΠΑΡΤΙΖΑΝΙ ΔΕΝ ΠΑΡΑΔΙΝΟΝΤΑΝ

Το παρτιζάνικο κίνιμα στι Μακρινί Ανατολί το ιποςτίριζαν τα πιο πλατιά ςτρόματα τον εργαζομένον χορικόν. Κι' αλιότικα δεν μπορύςε να γίνι. Ι θιριοδίες τον διμίον-μπελογβαρντέιτςον έζμιξαν ακόμα πιο ςτενά όλυς τυς εργαζομένυς χορικύς κε τυς εργάτες ςτιν ενιέα ικογένια τον πολεμιςτόν για τιν εξυςια τον Σοβιέτ. Ο νεαρός γιος τυ χορικύ, ο παρτιζανος, πίγενε για λίγο κερό ςτο χοριό-τυ να δι τον πατέρα-τυ κ' έβριςκε ςτάχτι ίτε τον πατέρα-τυ κρεμαζμένο, ίτε τι μιτέρα-τυ ςκοτομένι. Αφτός ο παρτιζάνος-χορικός δεν έκλεε, έςφινκε μόνο πιο γερά ςτα χέρια-τυ το όπλο, παςπάτεβε τι χιροβομβίδα πυ κρεμότανε ςτι ζόνι-τυ, κ' έτρεχε πίςο ςτο απόςπαζμα για να ξαναριχτί ςτι μάχι, να εκδικιθί τον εχτρό.

Ίχαμε ένα γέρο παρτιζάνο με το επίθετο Βαςίλιεφ, κάπυ εξίντα χρονό, γερό, απςιλό, πυ διατιρίθικε, όςο ςπάνια μπορί κανίς να διατιριθί ςε τέτια ιλικία. Στο απόςπαζμά-μας ίτανε διικιτίς τον μεταγογικόν. Μια φορά ο ςιν. Βαςιλιεφ περνύςε τιν ταιγά για να πάι ςτο απόςπαζμά-τυ. Στο δρόμο τον πλάκοςε ι νίχτα. Αποφάςιςε να διανιχτερέπςι ςτο πιο κοντινό ζιμοβιό (ζιμοβιό—καλιβύλα μέςα ςτιν ταιγά). Ο Βαςίλιεφ άναψε τι ςόμπα, κλιδόθικε καλά από μέςα, ζεςτάθικε, όπος φένετε, κε κιμίθικε. Τα ξιμερόματα ςτιν καλιβύλα αφτί ίρθανε μπελογβαρντέιτςι. Άρχιςαν να χτιπύν. Ο Βαςιλιεφ (όπος μας ίπανε πιο ίςτερα ι ςτρατιότες πυ περάςανε με το μέρος-μας απ' το άςπρο αφτό

απόςπαζμα, θαρό, επιςις εχμάλοτι πυ τυς πίρανε, ι μπελογβαρντέιτςι με το ζόρι ςτ' απόςπαζμά-τυς) φόναχςε:—«Πιός ίνε;» Τυ απάντιςαν: —«Κ' εςί πιός ίςε;»—«'Ιμε κόκινος»,—ίπε ο Βαςίλιεφ. «Α, κόκινος!» —κι' άρχιςαν να ςπάνυν τιν πόρτα.

Ο ςιν. Βαςίλιεφ αποφάςιςε να μιν παραδοθί ζοντανὸς κε πιροβόλιςε με το όπλο ςτο μιλίνκι-τυ. Ι άςπρι έςπαςαν τιν πόρτα, ἐκαναν έρεβνα το πτόμα τυ Βαςίλιεφ πυ χάθικε ιροικά κ' έκαπςαν τιν καλιβύλα.

Αργότερα κιτάζαμε τι ςτάχτι αφτίς τις καλιβύλας, μαζέπςαμε τα ςτύδια τυ ςιν. Βαςίλιεφ κε τα παραχόςαμε εκί ςτιν ταιγά ςιμά ςτιν καμένι καλιβύλα.

Τα τέτια περιςτατικά δεν ίταν ςπάνια. Ι παρτιζάνι δεν παραδίνονταν όχι μόνο γιατί φοβόντανε τα φριχτά βάςανα τυ εχτρύ-τυς, μα κε γιατί λογάριαζαν γι' ανακςιοπρέπια να παραδοθύνε ζοντανί ςτον εχτρό.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πιός ιποςτίριζε το παρτιζάνικο κίνιμα; Γιατί;
2. Τί έβριςκε ο νεαρός παρτιζάνος όταν πίγενε ςτο χοριό-τυ κε τί έκανε ίςτερα;
3. Διιγιθίτε, πός φέρθικε ο παρτιζάνος ςιν. Βαςίλιεφ.
4. Γιατί δεν παραδίνονταν ι παρτιζάνι ςτον εχτρό;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Κίνιμα, το—движение.
Μακρινί Ανατολί, ι—Дальний Восток.
Ιποςτιρίζο—поддерживать, βοιθό.
Στρὸμα, το—слой, постель.
Θιριοδία, ι—зверство.
Δίμιος, ο—палач.
Ενιέος—единый.
Ικογένια, ι—семья, семейство, ταιφά.
Παςπατέβο—щупать, μαλάζο.
Χιροβομβίδα, ι—граната.
Απόςπαζμα, το—отряд, отрывок.
Εκδικύμε—мстить, расправляться, πὲρο τι χολί-μ.
Επίθετο, το—фамилия, прилагательное, παραςίμ.
Διατιρὶθικε—сохранился.
Σπάνια—редко, αρέα.
Ιλικία, ι—возраст.
Διικιτίς, ο— начальник.
Μεταγογικά, τα—обоз.
Πλάκοςε—наступил, настигнул, ίρτε.

Διανιχτερέβο—переночевать.
Επίςις—также.
Εχμάλοτος—пленник.
'Ερεβνα, ι—обыск, исследование, τιντάιμο.
Περιςτατικό, το—случай.
Φριχτός—ужасный, φοβερός.
Αναξιοπρέπια, ι—непристойность, неприличие.

А. Ι. ΥΛΙΑΝΟΒΑ.

ΤΑ ΠΕΔΙΚΑ ΚΕ ΣΧΟΛΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΥ ΙΛΙΤΖ.

I.

Ο αρχιγός-μας Βλαδίμιρ Ιλίτζ Υλιάνοφ (Λένιν) γενίθικε στις 10 (23) τυ Απρίλι 1870 ςιμά ςτο Βόλγα, στιν πόλι Σιμπίρςκ, πυ τόρα προς τιμί-τυ ονομάζετε Υλιάνοφςκ.

Ο πατέρας τυ Βλαδίμιρ Ιλίτζ, ο Ιλίας Νικολάεβιτζ, ίτανε τότε επιθεοριτίς τον λαικόν ςκολιόν τις γυμπέρνιας Σιμπίρςκ. Καταγότανε από απλί ικογένια, γλίγορα ςτερίθικε τον πατέρα-τυ κε μόνο με τι βοίθια τυ μεγαλίτερύ-τυ αδερφύ κατόρθοσε με διςκολίες να μορφοθί. Στο Σιμπίρςκ προςπαθύσε να ιδρίςι περιςότερα ςκολιά για τι φτοχολογιά, για τα πεδιά τον χορικόν κε δίχος να λιπάτε τυς κόπυς κε τις δινάμις-τυ, γίριζε με κάθε κερό ς' όλι τι γυμπέρνια γι' αφτό το ςκοπό.

Ι μιτέρα τυ Βλαδίμιρ Ιλίτζ, ι Μαρία Αλεκςάντροβνα, ίτανε κόρι γιατρύ, τα περιςότερά-τις νεανικά χρόνια τα πέραςε ςτο χοριό, όπυ πολί τιν αγαπύσαν ι χορικί. 'Ιτανε καλί μυςικός, ίκςερε καλά τι μυςικί κε τις γλόςες—γαλικά, γερμανικά κε ανκλικά—κε μάθενε ςτα πεδιά κε τι μυςικί κε τις γλόςες. Δεν αγαπύσε τις μεγάλες παρέες κε τις διαςκεδάςις, όλο-τις ςκεδόν τον κερό τον περνύσε ςτο ςπίτι με τα πεδιά, πυ πολί τιν αγαπύσανε κε τιν ςεβόντανε.

Ι ικογένια, όπυ μεγάλοςε ο Βλαδίμιρ Ιλίτζ, ίτανε πολί μονιαζμένι. Εκίνος ίτανε το τρίτο πεδί. Στα πεδικά-τυ χρόνια έπεζε περιςότερο με τιν αδερφί-τυ 'Ολια, πυ ίτανε κατά ενάμιςι χρόνο μικρότερί-τυ. Κ' ι διό-τυς ίτανε πολί ζοιρί κε ζβέλτι, αγαπύσανε τα θοριβόδικα πεχνίδια κε τα τρεκςίματα. Περιςότερο ς' αφτό κςεχόριζε ο Βολόντιας, πυ ςινίθος κυμάνταρε τιν αδερφί-τυ. 'Ετςι, έχονε τιν 'Ολια κάτο απ' το ντιβάνι κ' έπιτα διέταζε: «Κάτο απ' το ντιβάνι, βίμα εμπρός μαρς!» Με τα πεχνίδια έπεζε λίγο, περιςότερο τάςπανε. Επιδί εμίς, ι μεγαλίτερι, προςπαθύςαμε να τον ςινκρατίςυμε απ' αφτό, εκίνος μερικές φορές κριβότανε από μας.

Ο Βολόντιας έμαθε να διαβάζι απ' τι μιτέρα όταν ίτανε πέντε χρονό. Κε κίνος κ' ι αδερφί-μας 'Ολια, πυ έμαθε να διαβάζι ταφτόχρονα μ' αφτόνα, αγαπύσανε πολί το διάβαζμα κε διαβάζανε πρόθιμα τα πεδικά βιβλία κε περιοδικά, πυ τάπερνε μπόλικα ο πατέρας. Γλίγορα αρχίσανε να διαβάζυνε κε διιγίματα απ' τι ροσικί ιστορία, μαθένανε απ' όξο πιίματα. 'Αμα χόρτενε το διάβαζμα, ἐτρεχε με τιν αδερφί-τυ να πέξι, κε σινάμα αγαπύσε περισότερο, όπος λέχτικε πια, τα θοριβόδικα, ζοιρά πεχνίδια. Το καλοκέρι τρὲχανε στιν αβλί κε στον κίπο, σκαρφαλόνανε στα δέντρα, πέζανε μαζί-μας, με τυς διο μεγαλίτερυς, το πεχνίδι «Τζόρναγια πάλοτζκα» (τόρα αφτό το πεχνίδι θαρὸ ονομάζετε «Πάλοτζκα ζαστυκάλοτζκα») Ο Βολόντιας αγαπύσε πολί αφτό το πεχνίδι κι' αργότερα—το κροκέτο. Το χιμόνα γλιστρύσε με τι σάνια απ' τιν ανιφοριὰ, πυ έφτιαχναν στ'ν αβλί-μας, κ' έπεζε χιονοπόλεμο με τυς φίλυς-τυ, κι' αργότερα άρχισε τις παγοδρομίες. Θιμὰμε, πος μαζί με το μεγαλίτερο αδερφό-τυ Σάσα γλιστρύσανε με τα παγοπέδιλα στο διμόσιο παγοδρομίο πυ φτιάχνανε στο Σιμπίρσκ, απ' τα ψιλά βυνά, απ' όπυ ακόμα κε με τι σάνια ίτανε φοβερό να κατεβένις—τόσο απόκριμνα ίτανε. Στιν αρχί σκίβανε πολί στο απάνο, το πιο απόκριμνο μέρος τυ βυνὸ, ίστερα αγάλια-αγάλια ορθόνονταν κε πολί-πολί κερό κατέβεναν πια απ' τιν κατιφοριά ολὸτελα όρθιι. Εγό μόνο τυς κίταζα με ζίλια, μα δεν αποφὰσιζα να τυς μιμιθό. Μυ φενότανε σινάμα, ότι ο Βολόντιας γλιστρύσε πιο έφκολα απ' το Σάσα: τ' ανάστιμά-τυ δεν ίτανε μεγάλο, ίτανε τέτιος κοντόχοντρος, γερός. Μα με τα παγοπέδιλα ο Βολόντιας γλιστρύσε βέβεα αργότερα, όταν ίτανε γιμνασιόπεδο.

II.

Ο Βολόντιας μπὶκε ενιάμισι χρονό στο γιμνάσιο στιν πρότι τάξι. Μάθενε έφκολα κε πρόθιμα. Κ' ι ικανότιτές-τυ ίτανε καλές, μα κι' ο πατέρας τυ μάθενε, όπος κε τα μεγαλίτερα αδὲρφια-μας, να κάνι τα μαθίματά-τυ με επιμέλια, ακρίβια κε προσοχί. Ακόμα θιμάμε, πος ι δασκάλι-τυ λέγανε, ότι το Βολόντια πολί τον βοιθάι, πυ πάντα ακύι προσεχτικά στιν παράδοσι τις εξιγίσις τυ μαθίματος. Με τις θαβμάσιες ικανότιτες πυ ίχε, μάθενε σινίθος το νέο μάθιμα στιν παράδοσι, κε στο σπίτι τίχενε μόνο λίγο να το επαναλάβι. Γι' αφτό, μόλις άρχιζε να βραδιάζι, κ' εμίς, ι μεγαλίτερι, μαζεβόμασταν στιν τραπεζαρια με τι δυλιά-μας, ολόγιρα ς' ένα μεγάλο τραπὲζι, κάτο από μια κινί λάμπα, βλέπαμε, ότι ο Βολὸντιας έκανε πια τα μαθίματά-τυ κε φλιαρι, αταχτὶ, κοροιδέβι τυς μικρότερυς κε μας μποδίζι. Κ' εκίνα τα χρὸνια στις ανότερες τάξις δίνανε πολά μαθιματα. «Βολόντια, φτάνι!»—«Μαμάκα, ο Βολόντιας δε μας αφίνι να κάνυμε τα μαθιματά-μας!» Μα ο Βολό-

ВЫПОЛНИМ ЗАВЕТЫ

ντιας βαρέθικε πια να κάθετε φρόνιμα, κι' αταχτί, γίριζι σαν τι σβούρα.

Κάποτε ι μιτέρα έπερνε τα μικρότερα πεδιά στι σάλα, όπου τραγουδίσανε πεδικά τραγούδια κε κίνι τ' ακομπάνιαρε με το πιάνο. Ο Βολόντιας αγαπύσε να τραγουδάι· ακοί κ' ικανότιτες στι μουσικί ίχε καλές. Μα κ' εδό δεν ισίχαζε πάντα. Το μικρότερό-μας αδερφάκι, ο Μίτιας, σε ιλικία τριόν-πέντε χρονόν ίτανε πολί πονετικό κε δε μπορύσε με κανένα τρόπο να τελιόσι δίχος δάκρια το τραγουδάκι «Κόζλικ». Προσπαθύσαμε να τον σινιθίσυμε, τον ορμινέβαμε. Μα μόλις έπερνε θάρος κε προσπαθύσε να τραγουδίσι δίχος να τυ χάνι έσθισι όλα τα λιπιτερά μέρι του τραγυδιύ, ο Βολόντιας αμέσος γίριζε σ' εκίνον κε με ιδιετερο τόνο, αγριέβοντας το πρόσοπο, τραγυδύσε: «Πέσανε νκρίζι λίκι πάνο στο κατσικάκι». Ο Μίτιας κρατιέτε μ' όλα τα δινατά-τυ. Μα ο άταχτος δεν ισιχάζι κε μ' ακόμα πιο τραγικό ιφος, πιράζοντας τον αδερφό-τυ, τραγυδάι: «Αφί-ισανε για τι για-αγιά τα κε-ερατάκια κε τα ποδαράκια», όσπυ ο μικρύλις δεν κρατιότανε κε κσέσπανε σε δάκρια. Θιμάμε, ότι γι' αφτό μάλονα με το Βολόντια, αγαναχτόντας, πυ πιράζι το μικρύλι.

III.

'Οταν ίτανε ο πατέρας στο σπίτι, ερχότανε σινίθος να γλιτόσι εμάς, τυς μεγαλίτερυς, έπερνε το Βολόντια στο καμπινέτο-τυ κ' εκσέταζε τα μαθίματά-τυ. Ο Βολόντιας σινίθος τα ίκσερε όλα. Τότε ο πατέρας άρχιζε να τον ροτάι όλες τις παλιές λατινικές λεκσις απ' όλο το τετράδιο. Μα ο Βολόντιας απαντύσε κε τότε δίχος δισταγμό. Κ' αν ο πατέρας δεν ίχε κερό να τον απασχολίσι με κάτι αλο, π.χ. με σκάκι, ι ισιχία στιν τραπεζαρία δε βαστύσε πολίν κερό.

Ο Βολόντιας ίχε το σινίθιο να φέρετε μ' όλα σοβαρά, γι' αφτό κε το σκάκι άρχισε να το μελετάι, όπος κι' ο μεγαλίτερός-τυ αδερφός, απ' τα ενχιρίδια κι' αργότερα τόπεζε πολί καλά. Το πεχνίδι αφτό ομόρφενε σιχνά τιν ανανκαστικί ζοί-τυ στο χοριό, στιν επαρχία, κι' αργότερα στιν εκσορία κε στιν εμιγράτσια. Μα όταν ίταν γιμνασιόπεδο, αγαπύσε πολί να πέζι σκάκι με το Σάσα. Κι' όχι μόνο σκάκι. Αγαπύσε να πέζι όλα όσα έπεζε ο Σάσας, να κάνι όλα, όσα έκανε ο Σάσας. Αγαπύσε πολί το μεγαλίτερό-τυ αδερφό, κε τον μιμότανε σ' όλα ος το παραμικρό. 'Οτι κι' αν ροτύσανε το Βολόντια: πός θέλι να πέζι, θέλι να πάι περίπατο, με το βύτιρο ίτε με το γάλα θέλι να τυ δόσυν το λαπά στο τραπέζι, — δεν απαντύσε αμέσος, μα κίταζε το Σάσα. Κε κίνος επίτιδες άργιζε ν' απαντίσι, κιτάζοντας πονιρά τον αδερφό-τυ. Κ' ι διό-μας τον περιγελύσαμε. Μα κ' ι κοροιδίες-μας δεν τον απομάθεναν κι' απαντύσε: «'Οπος κι' ο Σάσας».

Επιδί ο Σάσας ίτανε πεδί σπάνια σοβαρό, γνοστικό κε φερότανε αφστιρά

στα καθίκοντά-τυ, ι μίμισι ίτανε πολί οφέλιμι για το Βολόντια. Έβλεπε πάντα μπροστά-τυ το παράδιγμα τις ςινκέντροςις, τις ςοςτίς κε προςεχτικίς εχτέλεςις εκίνυ πυ τυ αναθέτανε, τις μεγάλις εργατικότιτας.

Κι' όχι μόνο όςον αφορά τι δυλιά, — όςον αφορά τυς ανθρόπυς ο Σάςας ίτανε παράδιγμα για όλυς-μας. Όλι-μας τον αγαπύςαμε εκςερετικά για τιν εβεςθιςία, τον καλόγνομο κε ςινάμα δίκεο κε ςταθερό χαραχτίρα-τυ. Ο Βολόντιας από μικρό πεδί ίτανε απςίς κε το παράδιγμα τυ Σαςα, ι παντοτινί ιςοροπια κ' ι μεγάλι-τυ ςινκράτιςι, ίχε για όλα τ' άλα πεδιά μεγάλι ςιμαςία, κε για το Βολόντια ιδιέτερα. Στιν αρχί μιμότανε το μεγαλίτερό-τυ αδερφό, μα ίςτερα ο Βολόντιας άρχιςε ςινιδιτά ν' αγονίζετε ενάντια ς' αφτί τιν έλιπςι κε στα πιο όριμά-τυ χρόνια ολότελα — ίτε ςχεδόν ολότελα — δεν παρατιρύςαμε να ίνε απςίς. Με τον ίδιο τρόπο βλέπυμε το Βολόντια ν' αγονίζετε για να επεκςεργαςτί τον εαφτό-τυ κε για ν' αναπτίκςι τιν ικανότιτά-τυ για δυλιά.

IV.

Γενικά παρατιρύςα στο Βολόντια ακόμα στα πεδικά-τυ χρόνια τιν ικανότιτα να φέρετε με κριτικί ς' ότι τον τριγίριζε. Αφτό το ζοιρό, αταχτύτςικο, το τάχα επιπόλεο πεδί πυ έφκολα παρατιρύςε τ' αςτία, αδίνατα ςιμία τον άλον, πυ δεν αρνιότανε να πιράκςι, να περιγελάςι,— ςτιν πραγματικότιτα δεν πρόςεχε μόνο αφτό. Παρατιρύςε κε τα καλά ςιμία, κε το διχος άλο για να τα ςινκρίνι με τα δικά-τυ: έτςι φέρετε άραγε, δεν έχι άραγε τίποτα στο φέρςιμο τυ άλυ πυ μπορί να το δανιςτί κι' ο ίδιος.

Κατά τι γνόμι-μυ, αφτό ίταν μια απ' τις πιο δινατές πλεβρές τυ Βολόντια. Μίνανε στο μνιμονικό-μυ διο περιςτατικά, για τα οπία έλεγε: «Σκεφτόμυνα: θα μυ έφτανε ι ανδρία γι' αφτό; Φένετε, όχι».

Ι καφχιςιά κε το κόρδομα ίτανε κςένα γι' αφτόνα στα πεδικά-τυ χρόνια, αφτά τ' άςκιμα ιδιόματα, πυ δεν μπορύςε να τα ιποφέρι στα κατοπινά-τυ χρόνια, απ' τα οπία προφίλαγε τι νεολέα στο λόγο-τυ στο III ςινέδριο τυ Κομςομόλ. Ι αλίθια ίνε, ότι κι' ο πατέρας-μας καθόλυ δεν αγαπύςε τις καφχιςιές κε, παρ' όλο πυ παντοτινά διακρινόμαςταν όλι-μας στο ςχολιό,—κε ιδιέτερα ο Βολόντιας,—κανένα δεν πενύςε, μα χερότανε για τις επιτιχίες-μας κε προςπαθύςε να μας παροτρίνι για περιςότερες.

Ο Βολόντιας καταγινότανε στα πεδικά-τυ χρόνια με το ψάρεμα κε το πιάςιμο πυλιόν, μα δεν τυ έγιναν πάθος ύτε το ένα, ύτε τ' άλο κι' όταν ίτανε στις ανότερες τάκςις τυ γιμνάςιυ ύτε ψάρεβε, ύτε έςτινε παγίδες για πυλιά. Δεν πίγενε ςινίθος κε με τι βάρκα με το

Σάςα, όταν εκίνος ερχότανε το καλοκέρι απ' το πανεπιςτίμιο, μα πίγενε μαζί-του ο μικρότερος αδερφός-μας, ο Μίτιας, πυ αγαπύςε πολί να ςινοδέβι το Σάςα, όταν πίγενε ςτι Σβιγιάγια για να βρι διάφορα ςκυλίκια κι' άλυς κατίκυς τυ νερύ. Ο Σάςας καταγινότανε με τις φιςικές επιςτίμες, όταν ακόμα ίτανε γιμναςιόπεδο, ςτο πανεπιςτίμιο μπίκε ςτι ςχολί τις φιςιογνοςίας κε το καλοκέρι καταγινότανε με εκςερεβνίςις, ετί. μαζε το ιλικό τον εκθέςεόν-τυ για τα διάφορα ίδι τον ζόον.

Ενό ο Βολόντιας δεν αγαπύςε τις φιςικές επιςτίμες. Στο γιμνάςιο ενδιαφερότανε για τι λατινικί γλόςα, τιν ανάγνοςι τον κλαςικόν, τιν ιςτορία, γεογραφία, αγαπύςε να γράφι εκθέςις κε τις έγραφε πολί καλά.

V.

Στα 1886, όταν ο Βλαδίμιρ Ιλίτζ γεμιζε τα δεκάκςι, ι εφτιχιζμένι-μας ικογένια δέχτικε το πρότο βαρί χτίπιμα: ςτις 12 τυ Γενάρι πέθανε από κςαφνικό θάνατο ο πατέρας-μας Ιλίας Νικολάεβιτζ. Ο Αλέκςαντρος Ιλίτζ ίτανε τότε ςτο Πετερμπύργ. Ο Βολόντιας απέμενε ςα μεγαλίτερος γιος ςτιν ικογένια, κε παρ' όλο πυ ίτανε ακόμα νέος, έδικςε μεγάλι προςοχί κε πολές προςπάθιες για να βοιθίςι τι μιτέρα ςτις νέες φροντίδες πυ ίρθανε ςτο κεφάλι-τις.

Στα 1887, όταν ο Βολόντιας ίτανε ςτιν τςελεφτέα τάκςι τυ γιμναςίυ, ι ικογένιά-μας έπαθε ένα άλο βαρί διςτίχιμα. Για τι ςιμετοχί-τυ ςτιν απόπιρα ενάντια ςτον τςάρο Αλέκςαντρο τον ΙΙΙ, αρεςτάρανε τον Αλέκςαντρο Ιλίτζ ςτο Πετερμπύργ. Τι λιπιρί αφτί ίδιςι έτιχε να τιν ακύςι πρότος ο Βλαδίμιρ Ιλίτζ κε να προετιμάςι ς' αφτό κε τι μιτέρα. Νά πος έγινε αφτό. Για το ότι αρεςτάρανε τον Αλέκςαντρο Ιλίτζ κ' εμένα, τιν αδερφί-τυ πυ γράφο αφτές τις γραμές, ιδιοπίιςε ςτο Σιμπίρςκ τιν Καςκαντάμοβα μια ςινκενίς-μας με τιν παράκλιςι να προετιμάςι τι μιτέρα-μας. «Μόλις πίρα το γράμα,— διιγιέτε ι Καςκαντάμοβα,—έςτιλα ςτο γιμνάςιο να μυ φονάκςυν το Βολόντια, κε τύδοςα να διαβάςι το γράμα. Σύφροςαν πολί τα φρίδια-τυ κε πολίν κερό ςινκεντρομένος κίταζε το γράμα ςιοπιλά. Μπροςτά-μυ δεν ίτανε πια το προτινό χαροπό κε κςένιαςτο πεδί, μα ίταν ένας ενίλικος άνθροπος. «Νε, μα ι ιπόθεςι ίνε ςοβαρί, μπορί να τελιόςι άςκιμα για το Σάςα», ίπε.

Αργότερα, όταν έφιγε ι μιτέρα για το Πετερμπύργ να φροντίςι για τα μεγαλίτερά-τις πεδιά, εκίνος, κατά τα λόγια τις Καςκαντάμοβας, έλεγε όχι μόνο μια φορά: «Όςτε, ο Σάςας δε μπορύςε να φερθί αλιότικα, όςτε, έτςι έπρεπε να φερθί».

Ο Βολόντιας ιπόφερε το διςτίχιμα με μεγάλι ςταθερότιτα, κςακολυθύςε με προςοχί τα μαθίματά-τυ, μα έγινε πιο ςοβαρός κε ςιοπιλός κε, μόνο όταν ερχότανε ςτα μικρά αδερφάκια-τυ, προςπαθύςε να τα

διαςκεδάςι κε φλιαρύςε κε χοράτεβε όπος κε πριν, τα έδινε ςχιματόγριφυς κε ςιλαβόγριφυς, κατά τα λόγια τις ίδιας Καςκαντάμοβας, πυ επιςκεπτότανε τα ολομόναχα πεδιά.

Ι ιπόθεςι τυ Αλέκςαντρυ Ιλίτζ τέλιοςε πραγματικά πολί ςοβαρά: αναγνορίςτικε ςαν ένας απ'τυς κιριότερυς καθοδιγιτές τις απόπιρας, καταδικάςτικε ςε θάνατο κε στις 8 τυ Μάι 1887 εχτελέςτικε ι θανατικί-τυ πινί.

Δόςανε μομφί στι διέφθινςι τυ γιμνάςιυ τυ Σιμπίρςκ, γιατί απόλιςε με τις καλίτερες ςιςτάςις κε χριςό μετάλιο έναν τέτιο «φοβερό ενκλιματία». Νομίζανε, ότι δεν κάνι να δόςυνε χριςό μετάλιο κε στον αδερφό-τυ, το Βλαδίμιρ Ιλίτζ, μα ι επιτιχίες τυ τελεφτέυ για όλα τα οχτό χρόνια τις γιμναςιακίς σπυδίς-τυ ίτανε τόςο έκςοχες, ι απαντίςις-τυ στις απολιτίριες εκςετάςις τόςο λαμπρές, πυ δεν μπορύςαν να τυ ςτερίςυν, καθός κε τις αδερφίς-τυ 'Ολιας,—το χριςό μετάλιο. Πίρε αφτό το μετάλιο κε μπίκε στο πανεπιςτίμιο τυ Καζάν, στι νομικί ςχολί.

Έγιναν ι έτςι ονομαζόμενες φιτιτικές ταραχές στο πανεπιςτίμιο τυ Καζάν. Ο Βλαδίμιρ Ιλίτζ πίρε επίςις μέρος στιν απαγορεβμένι ςινκέντροςι, τον αποβάλανε μαζί με τυς άλυς απ'το πανεπιςτίμιο κε τον εκςόριςαν απ'το Καζάν στο χοριό Κυκύςκινο. Μ' αφτί τιν αποβολί τελιόςανε τα φιτιτικά-τυ χρόνια. Ι πόρτες τυ ανότερυ ςκολιύ ίτανε γι' αφτόν κλιςτές. Ενεργύςε κε κίνος κε ι μιτέρα-μας για να κςαναμπί στο πανεπιςτίμιο, μα τυ αρνιθίκανε, κιρίος, γιατί ίταν αδερφός τυ Αλέκςαντρυ Ιλίτζ. 'Ετςι λιπόν ι ςχολικί ςπυδί για το Βλαδίμιρ Ιλίτζ τέλιοςε όταν ίτανε δεκαεφτά· χρονό. Μα ίτανε τόςο ςινιδιτός, πυ μπόρεςε αφτοδίδαχτα, δίχος καμιά κςένι βοίθια, να τελιόςι τι μόρφοςί-τυ.

Μα τέλιοςε επίςις ς' αφτά τα χρόνια τις ζοίς-τυ στιν επαρχία —στιν αρχί στο Καζάν κι' αργότερα στι Σαμάρα,—κε τι μόρφοςι τυ επαναςτάτι: μελέτιςε όλα τα έργα τυ Μαρκς κε ίβρε τελιοτικά το δρόμο-τυ στιν ιδέα τυ αγόνα τις εργατικίς τάκςις. 'Αρχιςε να μελετάι τι ροςικί πραγματικότιτα για να εκςακριβόςι κατά πόςο μπορί να εφαρμοςτί ς'αφτίνα ο δρόμος τυ Μαρκς. Κε, αφύ το εκςακρίβοςε ολότελα αμετάκλιτα, τράβιξε ςταθερά στο δρόμο αφτό, επικεφαλίς τυ κομυνιςτικύ κόματος πυ διμιύργιςε, οδίγιςε κατόπι-τυ τιν εργατικί τάκςι τις Ροςίας κε τιν έφερε στι νίκι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πός φερότανε ο Βολόντιας με τι μάθιςι;
2. Γιατί αγαπύςε τόςο πολί τον αδερφό-τυ Σάςα;
3 Πός δέχτικε ο Βολόντιας τιν ίδιςι για το αρεςτάριςμα τυ αδερφύ-τυ;
4. Γιατί ι τςαρικί κιβέρνιςι έβγαλε τον Βλαδίμιρ Υλιάνοφ απ' το πανεπιςτίμιο;

5. Πιός ιτανε ο δάςκαλος του Λένιν;

6. Τὶ κατόρθοςε να κάνι ι εργατικί τάκςὶ τις Ροςίας κάτο απ'τιν καθοδί. γιςί του κομονιςτικύ κὸματος, που διμιύργιςε ο Λένιν;

7. Πός λέγετε ι περιγραφί τις ζοίς ενός ανθρὸπυ;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Επιθεοριτίς, ο—инспектор.
Καταγὸτανε—происходил.
Στερίθικε—лишился, έμινε δίχος.
Κατόρθοςε—добился, сумел, μπαςςχάρεπςε.
Να μορφοθί—получить образование.
Να ιδρίςι—создать, να κάνι, να οργανόςι.
Παρέα, ι—общество, компания.
Διαςκέδαςι, ι—развлечение, ινκλίνεμο.
Σέβυμε—уважать, ςαέβο.
Ζβέλτος—бойкий, проворный.
Θοριβόδικος—шумный.
Σινὶθος—обычно.
Ταφτόχρονα—одновременно, με το μὶα.
Πρόθιμα—охотно, με το ιςςτάχ.
Περιοδικό, το—журнал.
Λέχτικε—сказано.
Ανιφοριά, ι—под'ем, ίςα πάνο, ύρτα πάνο.
Παγοδρομία, ι—катание на льду.
Παγοδρομίο, ι—каток.
Παγοπέδιλα, τα—коньки.
Διμόςιος—общественный.
Απόκριμνος—крутой, обривыстый, τίκκος.
Μιμὺμε—подражать.
Σινὰμα—при этом, притом.
'Εφκολα—легко, λαφρά.
Γιμναςιόπεδο, το—гимназист.
Επιμέλια, ι—усидчивость, прилежание.
Ακρίβια, ι—точность.
Παράδοςι, ι—классная комната.
Ικανότιτα, ι способность, μπαςςχαρὶα.
Τραπεζαρία, ι—столовая дома.
Φλιαρὸ—болтать.
Αταχτό—шалить, ιριςςέβο.
Βαρέθικε—ему надоело, μπέζεπςε.
Φρόνιμα—смирно, тихо, разумно, ςιριά.
Ζβόρα, ι—юла, διζβιρίνα, ντανταρόχα.
Πονετικός—жалостливый, τις χιέβ.
Με κανένα τρόπο—не коим образом, никак, χαναλυγάς.
Σινιθίζο—приучивать-ся, μαθένο, μαθίζο.
'Εςθιςι, ι—ощущение, чувство.
Λιπιτερός—грустный, жалобный,
Ιδιέτερος—особый, особенный, χοριςτὸς.

'Ιφος, το—вид.
Αγαναχτό—возмущаться.
Διςταγμός, ο—нерешимость, нерешительность.
Απαςχολό занимать.
Σινίθιο, το –привычка.
Μελετό—изучать, учить, μαθένο.
Ενχιρίδιο, το—руководство (книга).
Επαρχία, ι—провинция.
Σκάκι, το—шахматы.
Περίπατος, ο—прогулка.
Λαπάς, ο—каша, παςτά.
Πονιρός—хитрый, лукавый, ανιατζίς.
Αφςτιρός—строгий.
Καθίκον, το—обязанность, задача, долг.
Μίμιςι, ι—подражание.
Σινκέντροςι, ι—сосредоточенность, концентрация, сборище, собрание.
Αναθέτο—поручать, возлагать.
Εργατικότιτα, ι—трудоспособность, трудолюбие.
'Οςον αφορά—что касается в отношении.
Εκςερετικά—исключительно.
Εβεςθιςία, ι—чуткость.
Καλόγνομος—ласковый, λαλαςςάρς.
Απςίς—вспыльчивый, χυλτζάρς.
Ιςοροπία, ι—ровность, равновесие.
Σινκράτιςι, ι—выдержка.
Σινιδιτός—сознательный.
'Ελιπςι, ι—недостаток.
Επεκςεργάζομε—вырабатывать, разрабатывать.
Αναπτίςο—развивать.
Γενικά—вообще, в общем.
Τριγιρίζο—окружать.
Αταχτύτςικος—шаловливый.
Επιπόλεος—легкомысленный, λαφρός.
Παρατιρό—замечать, наблюдать.
Σιμίο, το—знак, точка, сторона, ςιμάδι.
Αρνιύμε—отказываться, κρύο-το νιτιάρ.
Στιν πραγματικότιτα—на деле, в действительности, ςτ' αςλίτ.
'Αραγε—ли
Κατά τι γνόμι-μυ—по моему, по моему мнению.
Μνιμονικό, το—память.
Καφχιςιά, ι—хвастовство, μαχτανία.
Κόρδομα, το—важничанье.
Ιδίομα, το—свойство.
Κατοπινός—последующий, более поздний.
Προφιλάγο—предостерегать, предохранять.
Νεολέα, ι—молодежь, γιαςςλάρ.
Διακρίνυμε—отличаться, μπιλινέβο.
Πενό—хвалить, μαχταίζο.

Παροτρίνο—поощрять.
Καταγίνυμε—заниматься.
Πάθος, το—страсть, пафос.
Ανότερος—старший, высший.
Παγίδα, ι—ловушка, χαπχάν.
Πανεπιςτίμιο, το—университет.
Σινοδὲβο—сопровождать, πιγὲνο αντάμα.
Επιςτὶμι, ι—наука
Σχολί, ι—факультет (отделение университета), школа.
Εκςερέβνιςι, ι—исследование.
Ιλικό, το—материал.
'Εκθεςι, ι—сочинение, доклад, выставка.
'Ιδος, το—вид.
Ενδιαφέρυμε—интересоваться.
Ανάγνοςι, ι—чтение, διὰβαζμα.
Παρ' όλο πυ—несмотря на.
Φροντίδα, ι—забота, νιαζμός.
Διςτίχιμα, το—несчастье, χατέ.
Σιμετοχί, ι—участие.
Απόπιρα, ι—покушение.
Λιπιρός—печальный, χαςιβετλίδκος.
'Ιδιςι, ι—известие, χαμπάρ.
'Ετιχε—пришлось, ίρτεν ραςτ.
Ιδοπιό—сообщать, извещать, δὺγο χαμπάρ.
Σινκενίς—родственник, ςόι.
Παράκλιςι, ι—просьба, παρακὰλιμο.
Κςακολυθὸ—продолжать, κυτέβο.
Σχιματὸγριφος, ο—ребус.
Σιλαβόγριφος, ο—шарада.
Πραγματικά—действительно, ςτ' αςλίτ.
Αναγνορίςτικε—признан.
Κιριότερος—главный.
Καταδικάςτικε—приговорен, осужден.
Θανατικί πινί, ι—смертная казнь.
Μομφί, ι—выговор.
Διέφθινςι, ι—дирекция.
Απόλιςε—выпустила, πέλςεν.
Σίςταςι, ι—рекомендация, аттестация (отзыв).
Μετάλιο, το—медаль.
Ενκλιματίας, ο—преступник.
Απολιτίριες εκςετάςις, ι—выпускной экзамен.
Νομικὶ ςχολί, ι—юридический факультет.
Ταραχί, ι—волнение, беспорядок, тревога, ανακατία.
Απαγορεβμένος—запрещенный, неразрешенный.
Αποβὰλο—исключать, βγάλο.
Κιρίος—главным образом.
Αφτοδίδαχτος—самоучка, учившийся самостоятельно, τις ὲμαθε απλόγυ-τ.
Εκςακριβὸνο—выяснять, уточнять.

Εφαρμόζο —применять.
Αμετάκλιτα—непреложно, непреклонно.
Διμιουργὸ—создавать, κάνο.
Περιγραφί, ι—описание.

М. ΡΙΛΣΚΙ

ΤΡΑΓΥΔΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΤΑΛΙΝ

Στα πςιλά ϐυνά πετάι
Μελανόφτερος αιτός...
Τιν ορμί δε ςταματάι,
Τα φτερά τον παν' εμπρός.

Σαν τον ίλιο φος μας ρίχνι,
Σαν αιτός πετά γοργός
Κε το δρόμο ς'όλυς δίχνι
Ο δικός-μας αρχιγός.

Το τραγύδι-μας ςτιν πάλι
Φτεροτές γενά ςτιγμές!..
Λόγος, θέλιςι τυ Στάλιν
Μας φλογίζυν τις καρδιές!

Τα νερά κιλύν ζεϐγμένα,
Τα χαμίνια τραγυδύν
Κε ςτα πόδια-μας πεζμένα
Τα χοράφια-μας ανθύν!

Μπολςεϐίκικι, μεγάλι
Στρατιά ϐαδίζι μπρος.
Οδιγί παντύ ο Στάλιν
Ο ςοφός-μας αρχιγός.

Μας φοτίζυνε ςτιν πάλι
Πορφιρόχρομες φοτιές...
Λόγος, θέλιςι τυ Στάλιν
Μας φλογίζυν τις καρδιές!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Με τί παραϐάλι ο πιιτίς τον ςιν. Στάλιν;
2. Τί μας φλογίζυν τις καρδιές;
3. Τί δίχνι ο πιιτίς ςτο τέταρτο τετράςτιχο;
4. Τί λέι το πέμπτο τετράςτιχο;

Μελανόφτερος—сизокрылый.
Ορμί, ι—напор, стремительность, порыв, натиск.
Ρίχνο—бросать, кидать, πιτάγο, ςίρνο.
Πάλι, ι—борьба, πολέμιζμο, αγόνας.
Στρατιά, ι—армия
Πορφιρόχρομος—пурпурный.
Παραβάλο—сопоставлять, βάλο χαρςςύ-χαρςςύ.

ΙΟΣΙΦ ΒΙΣΑΡΙΟΝΟΒΙΤΖ ΣΤΑΛΙΝ

(ΑΠ'ΤΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΥ ΑΡΧΙΓΥ)

... Ακόμα δεν πρόφτασε να ςοπάςι το κυδύνι, κε ςτυς μακριύς ςκοτινύς διαδρόμυς τυ ςεμινάριυ τις Τιφλίδας άρχιςε να μεγαλόνι ο θόριβος κε το βυιτό. 'Ινε ι ςπυδαςτές τυ ςεμινάριυ πυ βιάζυντε να πάνε ςτο εςτιατόριο. Ανάμεςά-τυς ίνε ένα μελαχρινό πεδί — ο Ιοςίφ Τζυγαςβίλι. Τα μάτια-τυ παρακολυθύν κοροιδεφτικά τυς πεδαγογύς πυ πιγένυν να κάνυν έρεβνα ςτις κάμαρες τον ςπυδαςτόν.

Μα ο Τζυγαςβίλι ίνε ίςιχος. Ι επαναςτατικί λιτερατύρα, πυ πίρε χτες, ίνε κριμένι πολί ςίγυρα. Τι νίχτα διαβάζι ςτυς ςιντρόφυς-τυ τα απαγορεβμένα αφτά βιβλία: αρχίζυν ζοιρές ςιζιτίςις.

Σιχνά τα βράδια ο Τζυγαςβίλι χάνετε απ'το ςεμινάριο, πιγένι κριφά ςτις παράνομες εργατικές ςινελέπςις κε ςτυς ομίλυς.

Το 1898, εκίνο το χρόνο όταν οργανόθικε ςτι Ροςία το εργατικό κόμα, — μέλος-τυ έγινε ο Ιοςίφ Τζυγαςβίλι, πυ ίτανε τότε δεκαενιά χρονό.

Ι διέφθινςι τυ ςκολιύ λιςιάζι απ'το κακό-τις. Εςθάνετε, ότι ο ςπυδαςτίς Τζυγαςβίλι πέζι εκςερετικό ρόλο ςτο επαναςτατικό κίνιμα, μα δε μπορί να τον πιάςι με κανένα τρόπο — τόςο καλά δυλέβι ο Τζυγαςβίλι. Τέλος τον βγάζυν απ' το ςκολιό απλός «για ανακςιοπιςτία».

Σιμά ςτιν Τιφλίδα ίνε ι μεγάλι εργατικί πόλι Μπακύ. Ι επαναςτάτες τυ Μπακύ αποφαςίςανε να οργανόςυν παράνομο τιπογραφίο. Επιδί ςτιν Τιφλίδα ίτανε μεγάλι επαναςτατικί οργάνοςι — ι ςίντροφι τυ Μπακύ αποφαςίςανε ν'αποταθύνε ς'αφτίνα για βοίθια.

Στι ςινέλεπςι τις επιτροπίς κςεχόριςαν ένα ςίντροφο για να πάι ςτιν Τιφλίδα. Τυ ιποδίκςανε πύ να παρυςιαςτί κε τυ ίπανε:

— «Να προςπαθίςις το δίχος άλο να δις τον Ιοςίφ Τζυγαςβίλι. 'Ινε θαβμάςιος ςίντροφος κ'ένας απ'τυς καλίτερυς καθοδιγιτές τις οργάνοςις. Αν τον έβρις — θα ςε βοιθίςι γλίγορα».

Ο σίντροφος ίρθε στην Τιφλίδα κ'εκί σινάντισε γλίγορα τον Τζυγασβίλι. Τον ίξερε μόνο απ'τις διιγίσις τον εργατόν, κε περίμενε να δι κανένα γέρο πια άνθροπο, μα θάβμασε όταν σινάντισε ολότελα νέο. Κι' ο Τζυγασβίλι δεν τον άφισε πολίν κερό να θαβμάζι, κι'ανάμεσά-τυς άρχισε γλίγορα μια απλί σιντροφικί κυβέντα.

Με μερικές έφστοχες, πραχτικές εροτίσις ο Τζυγασβίλι ανάνκασε το σίντροφο πυ ίρθε να διιγιθί για τι δυλιά πυ γίνετε στο Μπακύ. Βοίθισε ενεργιτικά το σίντροφο να εχτελέσι ότι τυ αναθέσανε, κε γλίγορα εκίνος γίρισε στο Μπακύ.

Ι τσαρικί αστινομία προσπαθύσε ιδιέτερα να πιάσι τυς παράνομυς εργάτες πυ ίχανε τα ονόματα «Κόμπα», «Δαβίδ», «Ιβάνοβιτζ», «Νιζεράδζε», «Στάλιν». Μόλις ερχότανε κανίς απ'τυς σιντρόφυς αφτύς στο Μπατύμ, Μπακύ ίτε σε άλι πόλι — εκί μεγάλονε εσθιτά το επαναστατικό κίνιμα ανάμεσα στυς εργάτες. 'Αρχιζαν μεγάλες απεργίες, παρελάσις, βγένανε εφιμερίδες κε φιλάδια.

Κι' όταν το κόμα χορίστικε σε μπολσεβίκυς, πυ πάλεβαν αμίλιχτα ενάντια στον τσαριζμό κε τυς καπιταλιστὲς, κε μενσεβίκυς, πυ καλύσαν τυς εργάτες να σιμφονίσυν με τυς καπιταλιστές αντί να παλέψυν, — τότε, παντύ, όπυ παρυσιάζονταν αφτί ι επαναστάτες-μπολσεβίκι (Κόμπα, Δαβίδ, Ιβάνοβιτζ, Νιζεράδζε, Στάλιν), ι εργάτες ακολυθύσαν τον Λένιν, τυς μπολσεβίκυς.

'Εκσι φορές ι αστινομία ίχε αρεστάρι τυς ενεργιτικύς αφτύς μπολσεβίκυς, κε φανερονότανε, ότι όλι αφτί ίτανε ένας άνθροπος — ο Ιοσίφ Τζυγασβίλι. Ι περισότερι εργάτες τον ίξεραν με το όνομα «Στάλιν», κε το τιμιμένο αφτό όνομα τυ απέμινε σ'όλι τι ζοί.

Κε τον Τζυγασβίλι τον ονόμαζαν Στάλιν, γιατί στιν επαναστατικί δυλιά θίμιζε το δινατό, άσπαστο ατσάλι. Πίγενε πάντα μαζί με τον Λένιν, μαζί-τυ οργάνονε τυς εργάτες για αμίλιχτο αγόνα ενάντια στυς καπιταλιστές.

Ο Στάλιν ίτανε σταθερός κι' όταν τον αρέσταραν. Μια φορά ι στρατιότες άρχισαν να χτιπύν στι φιλακί τυς φιλακιζμένυς επαναστάτες, περνόντας-τυς «ανάμεσα απ'τις γραμές». Αναμεταξί στυς φιλακιζμένυς ίτανε ο Στάλιν. Κ' έκανε όλυς να θαβμάσυν, όταν προχορύσε κάτο απ' τα χτιπίματα τον ιποκοπάνον με το βιβλίο στα χέρια, δίχος να σκίψι τα κεφάλι-τυ.

Κάμποσες φορές ι αστινομία, για να γλιτόσι απ'τον άφοβο αφτό επαναστάτι, τον εξόριζε στο μακρινό βορά, — έλπιζε, ότι εκί εκίνος, πυ γενιθικε στο νότο, γλίγορα θα χαθί.

Μα ο Στάλιν έφεβγε κάποτε μάλιστα πριν να προφτάσι να πάι

ςτον τόπο τις εκςορίας. Πέντε φορές έφιγε ο Στάλιν απ'τιν εκςορία κ' ι εργάτες προιπαντύςαν χαρύμενι τον καθοδιγιτί-τυς.

'Ιςτερα απ'το νκρέμιςμα τυ τςαριςμύ (Φλεβάρις τυ 1917) ο Στάλιν πίγε γλίγορα ςτο Πετρογράντ (έτςι ονομαζότανε τότε το Λενινγράντ). Αρχίζι μαζί με τον Λένιν να οργανόνι τιν προετιμαςία για τιν προλεταριακί επανάςταςι τυ Οχτόβρι.

Ο Λένιν, πυ ίτανε ανανκαςμένος να κριφτί απ'τυς δολοφόνυς καπιταλιςτές, αναθέτι ςτον Στάλιν να καθοδιγί τις εφιμερίδες τον μπολςεβίκον, να διεκςάγι το έχτο ςινέδριο τυ κόματος κε το ταχτικό ςινέδριο τον ςοβιέτ.

Ο Στάλιν μαζί με τον Λένιν καθοδιγύν τιν προλεταριακί επανάςταςι τυ Οχτόβρι.

Το κόμα όλο τον κερό ςτέλνι το ςίντροφο Στάλιν ς'εκίνα τα μέτοπα τυ εμφίλιυ πολέμυ, όπυ ο εχτρός επιτίθετε ιδιέτερα πιςματόδικα. Ο Στάλιν με τον ερχομό-τυ άναβε τον ενθυςιαςμό τον κραςνοαρμέιτςον, πυ κςανά ορμύςαν μπρος, νικόντας τον Ντενίκιν, τυς αςπροπολονύς, τον Βράνκελ...

Το 1922 εκλέγυν τον ςίντροφο Στάλιν γραματέα τις ΚΕ τυ κόματος. Ο Λένιν όταν αρόςτιςε αναθέτι ς'αφτόν — ςτον καλίτερο λενινιςτί — τιν καθοδίγιςι τυ κόματος. 'Ιςτερα απ'το θάνατο τυ Λένιν, ο ςιν. Στάλιν ςινεχίζι το έργο-τυ. Επεκςεργάζετε κε πραγματοπιί το πλάνο τυ χτίςιμυ τυ ςοςιαλιςμύ, ςικόνι το κόμα ςτον αγόνα ενάντια ςτυς αντεπαναςτάτες-τροτςκιςτές, ενάντια ςτυς δεκςιύς πυ ιπεράςπιζαν τον κυλάκο, ενάντια ςτυς εθνικιςτές κε όλυς εκίνυς πυ μποδίζυν να χτίςυμε το ςοςιαλιςμό, ενάντια ς'όλυς πυ δοκιμάζυν να παραςτρατίςυν το κόμα απ'το λενινιςτικό δρόμο.

Ο καλίτερος ςιμπολεμιςτίς τυ Λένιν, ο αρχιγός τυ πανκόςμιυ προλεταριάτυ ςίντροφος Στάλιν ςινεχίζι το έργο τυ Λένιν. Κάτο απ' τιν καθοδίγιςί-τυ ι ΕΣΣΔ έγινε ανίκιτι χόρα τυ ςοςιαλιςμύ.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί έκανε ο ςιν. Στάλιν όταν ςπύδαζε ςτο ςεμινάριο;

2. Τί πίγε να κάνι ο ςίντροφος απ'το Μπακύ; Διγιθίτε για τι ςιλάντιςίτυ με τον ςιν. Στάλιν.

3. Τί γινότανε όταν πίγενε ο ςιν. Στάλιν ςε καμιά πόλι;

4. Τί ίθελαν ι μπολςεβίκι κ' ι μενςεβίκι; Πός δύλεβε τότε ο ςιν. Στάλιν για το μπολςεβίκικο κόμα;

5. Πόςες φορές ίχε αρεςτάρι ι τςαρικί αςτινομία τον ςιν. Στάλιν; Πόςες φορές έφιγε απ'τιν εκςορία;

6. Γιατί ο Τζυγαςβίλι ονομάςτικε Στάλιν;

7. Πός έδικςε τι ςταθερότιτά-τυ ςτι φιλακί;

8. Τί έκανε ο ςιν. Στάλιν απ'το Φλεβάρι τυ 1917 ος τιν προλεταριακὶ επανάςταςι τυ Οχτόβρι;

9. Πὺ έςτελνε το κόμα τον ςιν. Στάλιν ςτιν εποχί τυ εμφίλιυ πολέμυ κε τί έκανε εκὶ;

10. Τί πραγματοπίιςε ο ςιν. Στάλιν ὶςτερα απ'το θάνατο τυ Λένιν; Τί έγινε ι ΕΣΣΔ κάτο απ'τιν καθοδίγιςι τυ ςιν. Στάλιν;

11. Ενάντια ςε πιόνα ο ςιν. Στάλιν ςίκοςε το κόμα ςτον αγόνα;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Διάδρομος, ο—коридор, αγιὰτ.
Βυιτό, το—шум, гул.
Σπυδαςτίς, ο—учащийся.
Εςτιατόριο, το—столовая.
Παρακολυθὸ—следить, следовать за, ντικαέβο, πιγένο πίςο-τ.
Παράνομος—подпольный, незаконный.
'Ομιλος, ο—кружок.
Μέλος, το—член.
Απλός—простой.
Ανακςιοπιςτία, ι—неблагонадежность.
Ν'αποταθύνε—обратиться.
'Εφςτοχος—меткий.
Αςτινομία, ι—полиция.
Εςθιτὰ—чувствительно, заметно, μπιλνίδκα.
Παρέλαςι, ι—демонстрация, парад.
Φιλάδιο, το—листовка.
Αμίλιχτος—беспощадный, αχίεφτος.
Αναμετακςί—среди, между, ανάμεςα.
Ιποκόπανος, ο—приклад.
Δολοφόνος, ο—убийца.
Διεκςὰγο—проводить.
Ταχτικός—регулярный, очередной.
Μέτοπο, το—фронт, лоб.
Επιτίθετε—наступает.
Πιζματόδικα—упорно, упрямо, νιάτκα.
Εμφίλιος πόλεμος, ο—гражданская война.
Σινεχίζο—продолжать, κυτέβο.
Πραγματοπιό—осуществлять.
Εθνικιςτίς, ο—националист.
Μποδίζο—мешать, препятствовать, πατζαρίζο.
Σιμπολεμιςτίς, ο—соратник.

ΤΑ ΛΥΛΥΔΙΑ

Ο καθένας-σας κσὲρι, τί όμορφι γιορτί ίνε ι Προτομαγιά. Ι δρόμι ίνε αγνόριστι, τα σπίτια στολιζμένα με κόκινες σιμέες, με λυλύδια. Πέζι ι μυσική. Ι χάλκινες τρομπὲτες τον μυσικόν ίνε καθαριζμένες με χιμολία κε λάμπυν σαν τον ίλιο. Το φυσκομένο νταβύλι χτιπάι: μπυμ-μπυμ-μπυμ!—για να διματίζυμε πιο χαροπὰ. Απ'τα κινιτά αμακσάκια κι' απ'τα φορτιγά αφτοκίνιτα πυλύνε μπυτερμπρόντ, πάστες, κυφέτα κε κόκινα μίλα τις Κριμέας. Κ' ι άνθροπι —πόσι άνθροπι! 'Όλι πιγένυν με κόκινες σιμέες κε τραγυδύνε. Πιγένυνε ι κρασνοαρμέιτσι, ι αεροπόρι, ι κρασνοφλότσι, ι φισκυλτύρνικι. Τα μάτια-συ δεν κσέρυν τί να προτοκιτάκσυν! Κε τί όμορφες μάικες φορύν ι φισκυλτὺρνικι: ροζ, γαλάζιες, πορτοκαλιές, δισινιές, μαβιές—σα λυλύδια.

Κανίς δεν κάθετε στο σπίτι-τυ τιν Προτομαγιά, παρά μόνο ι άροστι, όλι πιγένυν στιν παρέλασι.

Βέβεα, κ' εγό ίμυνα στιν παρέλασι. Κι' άκυσα εκί μια πολί ενδιαφὲρυσα ιστορία. Τι διιγὸτανε στις φιλενάδες-τυ ένα χοριτσάκι-οχτοβρόπυλο με αστρὰκι. Γίριζαν στο σπίτι απ'τιν παρέλασι. Στο δρόμο ίτανε θόριβος, έπεζε ι μυσική κε το χοριτσάκι μιλύσε πολί φοναχτά. Εγό πίγενα από πίσο-τυς κι' άκυα. Τα χοριτσάκια πίγανε σε μια πάροδο—κ' εγό στιν πάροδο. Περνύσαν το γεφίρι—κ' εγό περνύσα το γεφίρι. 'Ετσι κε πίγενα από πίσο-τυς, όσπυ να τ' ακύσο όλα ος το τέλος. Κ' ι ιστορία ίτανε τέτια:

Σ' ένα σπίτι κατικύσαν διο αδερφές—κ' ι διο οχτοβρόπυλα. Μια φορά έφεραν στο σπίτι-τυς μια μεγάλι κσίλινι κάσα, τι γιόμισαν με χόμα, κε στο χόμα φίτεψαν δάλιες. Ι δάλιες ίνε τέτια, μεγάλα κόκινα λυλύδια. Φίτεψαν τα λυλύδια—κε δε λένε σε κανένα, γιατί τα φίτεψαν.

Ι μιτέρα-τυς ροτάι:

—Γιατί φιτέψατε τις δάλιες στιν κάσα;

—Για να φιτρόσυν,—απαντύν τα χοριτσάκια.

—Κι' άμα φιτρὸσυν, τότε τί θα τις κάνετε;

—Τότε θα τις χαρὶσυμε,—λένε τα χοριτσάκια.

—Σε πιόνα;—ροτάι ι μιτέρα-τυς.

—Αφτό δε θα το πύμε. Γιατί, μιτερύλα, ίνε μιστικό.

'Ιρθε ο πατέρας απ'τι δυλιά, ροτάι κι' αφτός, για πιόνα μεγαλόνυν τα λυλύδια μέσα στιν κάσα. Μα τα χοριτσάκια απάντισαν κε στον πατέρα:

—Δεν μπορύμε να το πύμε, ίνε πολί μιστικό.

Ι κάσα δρίσκετε πάνο στο παράθιρο. Τα χοριτσάκια ποτίζυν κάθε

μέρα το χόμα. 'Ολο περιμένυν—πότε θα φανί το πρότο πράσινο φίλο.

Κε τα φιλάκια όλο κε δε φένοντε. Τα κοριτσάκια φοβίθικαν: τί θα γίνι, αν τα λυλύδια δε θα φιτρόςυν καθόλυ; Κι' αποφάςιςαν να πάνε να πάρυν ςιμβυλί απ' ένα γνόριμό-τυς.

Αφτός ο γνόριμος ίτανε ένας μεγάλος, χοντρός, με μακριά μυςτάκια, τον έλεγαν Ιβάν Πάβλοβιτζ κε ίτανε αγρονόμος. 'Ολι ι αγρονόμι κςέρυν, πός πρέπι να καλιεργύνε τα λαχανικά κε τα λυλύδια.

Ο αγρονόμος Ιβάν Πάβλοβιτζ ίπε στα κοριτσάκια—πός να περιπιύντε τις δάλιες. Κι' ακόμα τάδοσε μια ςκόνι, ψιλί, ςαν αλέβρι, τ' όνομά-τις ίνε δίςκολο: «ιπερφοςφάτ».

Πρέπι να το ρίκςις ςτο χόμα κε το χόμα να τ' ανακατόςις καλά. Τότε τα λυλύδια θα μεγαλόνυν πολί καλά.

Τα κοριτςάκια ίπανε ςτον αγρονόμο «εφχαριςτό», κ' εκίνος τα ροτάι:

—Κε για πιόνα ίνε αφτά τα λυλύδια μέςα ςτιν κάςα;

—Για έναν άνθροπο,—απαντύν τα κοριτςάκια.

—Κε γιατί τυ χαρίζετε λυλύδια;

—Γιατὶ ίνε πολί καλός. Κ' εμίς τον αγαπύμε,—ίπαν τα κοριτςάκια κε πίγανε ςτο ςπίτι-τυς.

Ι δάλιες άρχιςαν να μεγαλόνυν γλίγορα απ'τιν άςπρι ςκόνι.

'Ενα προί κςίπνιςαν τα κοριτςάκια—κι' απ'το χόμα κςεφίτροςαν κάτι πράςινα βλαςταράκια, ςα δαχτιλάκια.

Τα κοριτςάκια χάρικαν τόςο, πυ άρχιςαν να χορέβυν ςιμὰ ςτιν κάςα. Τι νίχτα δεν μπορύςαν να κιμιθύν, κι' όλο έτρεχαν να κιτάκςυν πόςο μεγάλοςαν ι δάλιες. Κε μάλιςτα μετρύςαν κάθε μέρα τα βλαςταράκια μ' ένα ςκινάκι. Στα τέλι τυ Απρίλι ι δάλιες έγιναν μεγάλες, αψιλές κε άνθιςαν. Τα λυλύδια έμιαζαν με ςφεράκια κε τέτια κόκινα, ςαν τι ςιμέα.

Τιν Προτομαγιά τα κοριτςάκια ςικόθικαν πολί προί.

Φόρεςαν τα καλιτερά-τυς φυςτάνια, πίρανε ένα ψαλίδι κε πίγανε ςτιν κάςα. 'Εκοψαν όλες τις δάλιες κ' έκαναν ένα μεγάλο κόκινο μπυκέτο Πολί όμορφο μπυκέτο.

'Ιςτερα ίπανε ςτι μιτέρα-τυς:

—Αντίο, πιγένυμε ςτιν παρέλαςι.

Κ' ι μιτέρα λέι:

—Τόρα θα μυ πίτε λιπόν—για πιόνα ίνε αφτά τα λυλύδια;

—Τόρα πια θα το πύμε,—απαντύν τα κοριτςάκια.—Αφτὸ το μπυκέτο θα το χαρίςυμε ςίμερα ςτιν πλατία ςτο ςίντροφο Κίροφ.

—'Ετςι λιπόν!—ίπε ι μιτέρα-τυς.

Πίγαν τα κοριτςάκια ςτιν πλατία μαζί με το ςχολιό-τυς. Κιτάζυν

—κανίς δεν έχι τέτια λουλούδια. Μα εκίνα έχυν. Χάρικαν πολί.

Νά περνύν ςιμά απ'το βίμα. Κε ςτο βίμα ςτέκετε ο ςίντροφος Κίροφ. Τότε όλα τα πεδιά φόναξαν:

—Ζίτο ο ςίντροφος Κίροφ!

Κ' εκίνος κύνιςε τα χέρια-τυ κε φόναξε:

—Ζίτο ι πιονέρι!

Τότε κε φέρανε τα κοριτςάκια το μπυκέτο-τυς ςτο βίμα. Κι' όλι τ' άφιςαν να περάςυν. Χάριςαν τις δάλιες ςτον Κίροφ.

Τυ άρεςε πολί το μπυκέτο, κι' ο Κίροφ ίπε ςτα κοριτςάκια:

—Σας εφχαριςτό, πεδιά, για τα λυλύδια.

'Ιςτερα ι φάλανκά-τυς πέραςε, μα τα πεδιά γίριζαν πίςο ακόμα πολίν κερό κε κίταζαν, πός ο Κίροφ δέχετε τιν παρέλαςι με το μπυκέτο-τυς.

Νά όλι ι ιςτορία.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί γίνετε ςτυς δρόμυς τιν Προτομαγιά;
2. Τί έλεγαν τα κοριτςάκια ςτι μιτέρα κε ςτον πατέρα-τυς για τα λυλύδια;
3. Τί έδοςε ο αγρονόμος ςτα κοριτςάκια κε τί τα ίπε;
4. Τί ίπανε τα κοριτςάκια ςτον αγρονόμο;
5. Πός χάριςαν τα κοριτςάκια τα λυλύδια ςτον ςιν. Κίροφ; Πύ τα χάριςαν;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Τρομπέτα, ι—труба (музык. инструмент), ςάλπινκα.
Κιμολία, ι—мел, μπορ.
Νταβύλι, το—барабан.
Κινιτὸς—подвижный, движимый, передвижной.
Πάςτα, ι—пирожное, тесто.
Μαβὶς—синий, ζζανκαρί.
Φιλενάδα, ι—подруга, αιαχτάςςα.
Πάροδος, ι—переулок.
Γεφίρι, το—мост, κυπύρ.
Κάςα, ι—ящик, касса.
Δάλια, ι—георгина.
Μιςτικό, το—тайна, κριφό.
Περιμένο—ждать, ожидать, φιλάγο.
Σιμβυλί, ι—совет.
Μυςτάκια, τα—усы, μπίχια.
Καλιεργό—обрабатывать, культивировать.
Λαχανικά, τα—овощи.
Περιπιύμε—ухаживать, ντρανό.
Ανακατόνο—мешать, смешивать, ταράζο.
Βλαςταράκι, το—маленький росток, побег, отросточек, μποτάχ.

Σφεράκι, το—шарик.
Βίμα, το—трибуна, шаг.
Φάλανκα, ι—фаланга, колонна.

А. ΔΙΜΙΤΡΙΥ

ΑΚΥΣ ΤΙ ΦΥΡΤΥΝΑ; — ΘΕΡΙΕΒΙ, ΒΟΝΚΑ!..

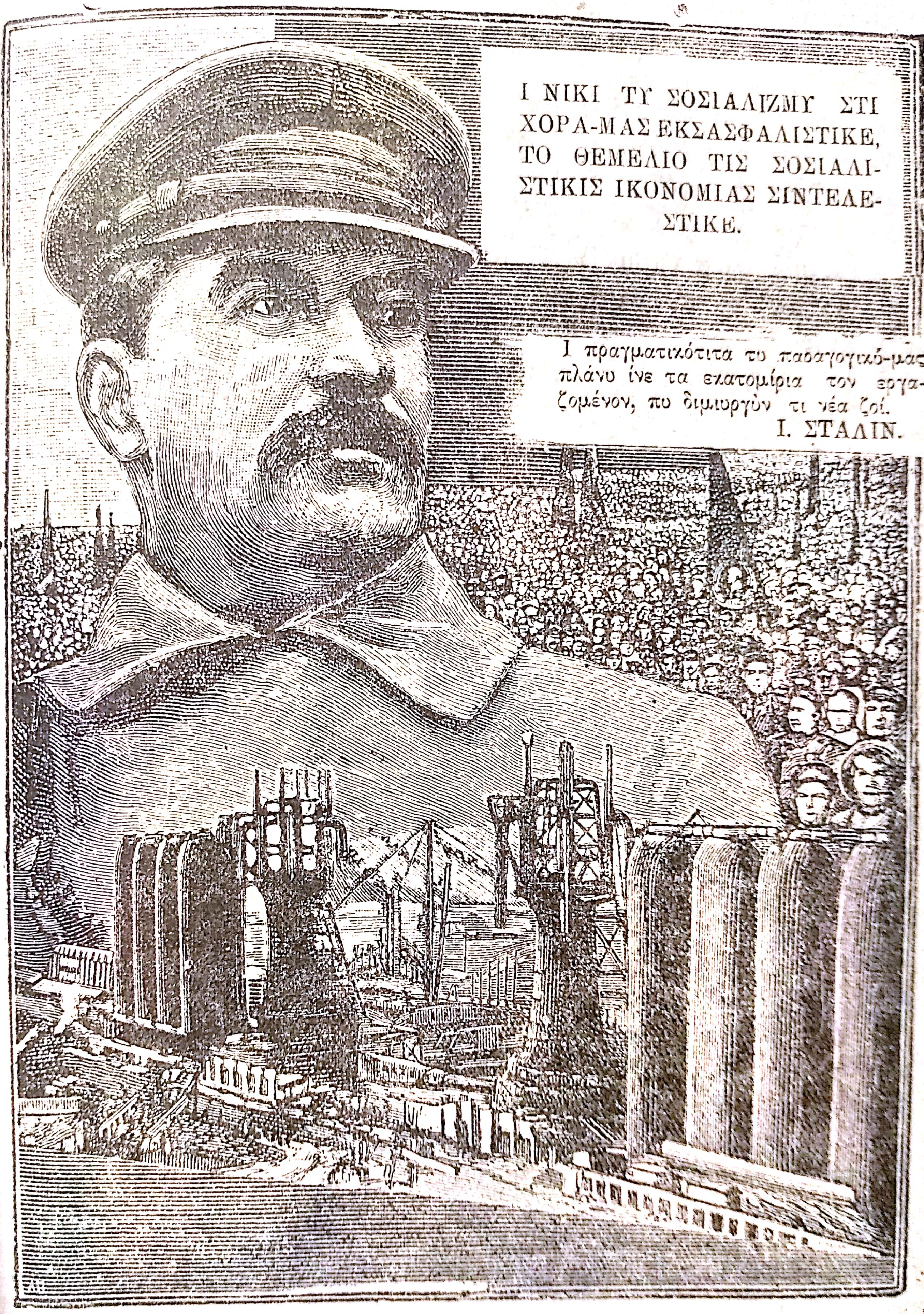
Τραγύδια, λυλύδια, ςιμέες, πλακάτες.
Ι δρόμι γεμάτι, χαρές, μυςικί.
Ατέλιοτο κίμα περνύν ι εργάτες.
Στον κάμπο γιορτάζυν παντύ χορικί.
Περίφανα λόγια αχύν ςτον αγέρα —
αντρίκια, μεγάλα, καφτά, χτιπιτά.
Κενύριυς ορίζοντες τύτι τι μέρα,
κενύριυς θριάμβυς ι χόρα ζιτά.
Εργάτες, αγρότες μαζί ενομένι
με άμιλα, πίζμα, ορμί πολεμύν.
Στο χτίςιμο όλι με πάθος πεζμένι,
Λονδίνα. Ιόρκες, για δες, κςεπερνύν!
Σα γίγαντας κάθε στιγμί μεγολόνι
το κράτος τυ κόπυ, γοργά προχορί.
Τ'ατςάλινο κράτος γερά διναμόνι.
Τι νίκι, τι δόκςα σιμά-τυ θορί...
Ι κρίςι τις χόρες τυ πλύτυ μαςτίζι.
Πινύν ι εργάτες. Δεν εχυν δυλιά.
Βυτύνε ςτο βύρκο. Χτικιό τυς σαπίζι...
Στυς δρόμυς τυς ρίχνυν, ςα νἄνε ςκιλιά!
Ο βύρδυλας πέφτι! Τα βόλια σφιρίζυν!..
Το έμα ποτάμι ποτίζι τι γι...
Φαςίςτες-φονιάδες το χάρο ςκορπίζυν...
Τιν Πρότι τυ Μάι γιορτάζυν κε κι.
Τα βρόμικα χέρια ταχιά θα κοπύνε.
Ακύς τι φυρτύνα; — Θεριέβι, βονκά!..
Στα πέντε τα έχτα κε κι θε να δύνε
το χέρι τυ ςκλάβυ εχτρύς να νικά!
Εργάτες! Κολχόζια! Ποτὲ μιν κςεχνάτε
τ'αδέρφια-μας, πύνε ςτι μάβρι ςκλαβιά.
Στιν κρίςιμι μάχι να μπύμε ελάτε,
ζοί ν'αποχτίςυν, πςομί, λεφτεριά!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πός γιορτάζυμε εμίς τιν Προτομαγιά;
2. Πός πολεμύν ι εργάτες κ'ι αγρότες τις χόρας-μας; Τί κςεπερνύν;
3. Τί γίνετε στις καπιταλιστικές χόρες;
4. Τί θα δύνε κ'εκί;
5. Τί δεν πρέπι ποτέ να κςεχνύμε;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Φυρτύνα, ι—шторм, буря.
Θεριέβι—бушует
Αχύν—звучат, αιδονύν.
Καφτός—жгучий.
Χτιπιτός—яркий.
Θρίαμβος, ο—триумф, торжество.
Άμιλα, ι—соревнование, соискание.
Πίζμα, το—упорство, упрямство, νιάτ.
Δόκςα, ι слава.
Θορό—смотреть, созерцать, ντρανό.
Μαςτίζο—бичевать, свирепствовать.
Βύρκος, ο—омут, грязь, μπατχάχ.
Βύρδυλας, ο—плеть, нагайка, βίτςα.
Φονιάς, ο—убийца.
Χάρος, ο—смерть, θάνατος, ατζέλ.
Ταχιά—скоро, быстро, τζάλκα, τζαπίκκα, γλίγορα.
Κςεχνό—забывать, λιζμονό.
Κρίςιμος—критический, решительный.

I ΝΙΚΙ ΤΥ ΣΟΣΙΑΛΙΖΜΥ ΣΤΙ ΧΟΡΑ-ΜΑΣ ΕΚΣΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕ, ΤΟ ΘΕΜΕΛΙΟ ΤΙΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΙΣ ΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΙΝΤΕΛΕΣΤΙΚΕ.
Ι πραγματικότιτα τυ παραγογικό-μας πλάνυ ίνε τα εκατομίρια τον εργαζομένον, πυ διμιυργύν τι νέα ζοί.
Ι. ΣΤΑΛΙΝ.

ΔΙΙΓΙΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΛΑΝΟ

Ι. Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ ΤΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΥ

'Ινε έφκολο να πι κανίς—να χτιστύν εκατοντάδες νέες πόλις, χιλιάδες εργοστάσια. Μα από τί να χτιστύν; 'Οχι δα απ' τον αέρα. Μας φτάνυν άραγε τα τύβλα, το τσιμέντο, τα τζάμια για τα χτίρια; Μας φτάνι άραγε το σίδερο για τις μιχανές;

'Ετιμα ιλικά έχυμε λίγα, μα ι πρότες ίλες ίνε μπόλικες.

Αν απ' τα παράθιρα τυ βαγονιύ βλέπετε μόνο ερημότοπυς, δάσι κε βάλτυς—σιμένι, ότι δε βλέπετε τίποτα.

Ι ερημότοπι ίνε αργιλόχομα, άμος, πέτρες.

Τα δάσι ίνε δοκάρια, πατερά, στιλάρια, τραβέρσες.

Ι τορφόβαλτι ίνε ιλεχτρικό ρέβμα.

Απ' το αργιλόχομα κε τον άμο θα φτιάκσυμε τύβλα, απ' το αργιλόχομα κε τον αζβέστι—τσιμέντο, απ' το σιδερομετάλεβμα—σίδερο.

Πρότες ίλες θα βρύμε. Κε το πρότο καθίκον, απ' το οπίο πρέπι ν' αρχίσυμε, ίνε ι ανίχνεψι. Δεν μπορίς ν' αρχίσις μάχι δίχος ανίχνεψι, κ' ι ανίχνεψι γίνετε.

Κάθε χρόνο στέλνυμε επιστιμονικές ανιχνέψις (αποστολές) στυς πιο μακρινύς τόπυς—πέρα απ' τον Πολικό κίκλο, στις ερίμυς τυ Καζαχστάν, στα Αλτάια κε στο Παμίρ.

'Ενα απόσπαζμα ανίγι δρόμο κάπυ στι Σιβιρία μέσα απ' τι βαλτόδικι τύντρα. Προχορύν δίχος χάρτες, σχεδόν στιν τίχι. Ι άνθροπι φορύνε μάβρες μάσκες πλεγμένες σα δίχτια. Αλιότικα δεν μπορίς να γλιτόσις απ' τα κυνύπια κε τις σκνίπες. Το απόσπαζμα προχορί, κε μαζί-τυ δίχος ν' απομίνι πίσο ύτε κατά ένα βίμα προχορί ι φτεροτί «αποστολί τον κυνυπιόν». Ι τύντρα ίνε σαν ίσιο πιάτο, δίχος κανένα λοφάκι, δίχος κανένα δεντράκι.

Κε ταφτόχρονα προχορί μακριά στο νότο ένα άλο απόσπαζμα από ανιχνεφτές. Προχορύν από βυνίσια μονοπάτια, σαν από κορνίζα γιγαντένιυ τίχυ. Κάτο απ' τα πόδια-τυς ίνε γκρεμός με 100 μέτρα ίψος, τρομάζις, πέφτις κ' ίστερα δε βρίσκυν τα στύδια-συ. Μα ο ανιχνεφτίς δεν πρέπι να κσέρι τί ίνε φόβος. Κ' ι άνθροπι προχορύν, ακυμπόντας όλο το κορμί-τυς στον πέτρινο τίχο, πασπατέβοντας προσεχτικά με τα πόδια-τυς τις προεκσοχές τον βράχον.

Σε δέκα χρόνια—απ' το 1919—ι Ακαδιμία τον επιστιμόν έστιλε τριακόσιες εβδομίντα μια αποστολές.

1) Το «Διίγιμα για το μεγάλο πλάνο» γράφικε το 1930.

Κι' αφτό μόνο ι Ακαδιμία τον επιστιμόν. Μα πόσυς ανιχνεφτές έστιλαν τα άλα επιστιμονικά-μας ινστιτύτα! Πόσι άνθροπι δυλέβυν στις εκσερεβνίσις εκί, όπυ αποφασίστικε να φτιαστύν σιδιροδρομικές γραμές, να σκαφτύν κανάλια, ν' ανιχτύν ανθρακοριχία, να χτιστύν εργοστάσια!

Ι ανιχνεφτές δυλέβυνε ς' όλι τι χόρα.

II. ΤΙ ΛΕΝΕ Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ

Τί λένε λιπόν; Κατόρθοσαν να βρύνε τίποτα; Λένε, ότι ακόμα καθόλυ δεν κσέρυμε τι χόρα-μας. Λένε, ότι ι χόρα-μας ακόμα δεν ανακαλίφτικε.

Στιν Καρελία, πέρα απ' τον Πολικό κίκλο, ίβρανε στι μέσι τις τύντρας τα τεράστια βυνά τις Χιμπίνας. Κε κσέρετε από τί αποτελύντε τα βυνά αφτά; Απ' τις πιο πολίτιμες πρότες ίλες—από νεφελίνι κε απαθίτι. Ι νεφελίνι θα μας δόσι γιαλί. Ο απαθίτις θα μας δόσι ιπερφοσφάτ—λίπαζμα για τα χοράφια-μας. Κ' ι πρότες αφτές ίλες βρίσκυντε εκί με δεκάδες, εκατοντάδες εκατομίρια τόνυς.

Στιν έριμο Καρά-Κυμ ίβρανε κάτι παράκσενα λοφάκια. Σα να διασκέδαζαν γίγαντες κ' έφτιαχναν τύβλα από άμο. 'Οταν σκάλισαν ς' αφτά τα λοφάκια αποδίχτικε, ότι εκί δεν ίνε άμος, μα ίνε μίγμα από άμο κε θιάφι. Κε το θιάφι τ' αγοράζυμε απ' τιν Ιταλία, το φέρνυμε από μακριά, ρόνυμε γι' αφτό πολά χρίματα. Το θιάφι μας χριάζετε για να φτιάχνυμε χαρτί κε λάστιχο. Με θιάφι ραντίζυν τ' αμπέλια κε τις βαμπακοφιτίες για να τις γλιτόσυν απ' τα βλαβερά έντομα. Κι' άκσαφνα αποδίχνετε, ότι έχυμε μπόλικο θιάφι.

Στι Σιβιρία ι ανιχνεφτές ανακαλίπσανε λίμνες με αφτοκαταστάλαχτι σόδα. Μα κσέρετε τί ίνε σόδα; 'Ινε ιλικό, δίχος το οπίο δεν μπορύμε να φτιάκσυμε σαπύνι. Κ' όχι μόνο σαπύνι, μα κε πολά άλα πράματα. Τι σόδα τι φτιάχνυνε από τ' αλάτι, χτίζυνε γι' αφτό μεγάλα εργοστάσια. Κ' εκίνι κίτετε στις λίμνες έτιμι, μόνο πάρτε-τιν.

Στι Γιακύτια ι ανιχνέφτές ανακαλίπσανε τεράστιυς βράχυς—πιο απσιλύς από εκσάπατο σπίτι—από ολοκάθαρο οριχτό αλάτι. Μα στι χόρα-μας βρισκετε αλάτι κε ς' άλα μέρι. Ι ανιχνεφτές ίβρανε στι Γιακύτια πιο θαβμάσιο πράμα—τεράστια διάφανα κρίσταλα γίπσυ. Τριάντα πέντε με τριάντα πέντε σαντίμετρα. Πραγματικό τζάμι, μόνο πυ δεν ίνε από γιαλί. Βαλ' το ίσια στο παράθιρο.

Αμέ ι χοντρίλα στο Καζαχστάν! Ι χοντρίλα ίνε ένα τέτιο φιτό. Ι επιστίμονες παρατίρισαν στα στελέχι τις χοντρίλας κάτι παράκσενα ζυμερά φυσκόματα. Τα εκσέτασαν, αποδίχτικε καυτζύκ. Κ' εμίς φέρνυμε το καυτζύκ απ' το εκσοτερικό για τα εργοστάσιά-μας πυ βγάζυνε λάστιχο.

Κε μίπος μπορίς να τ' απαριθμίσις όλα όσα ίβραν ι ανιχνεφτές!

Μα ι ανιχνεφτές δυλέβυν όχι μόνο στα δάςι, στις στέπες κε στις ερίμυς. Ι ανιχνεφτές δυλέβυν ςε κάθε λαμποράτόριο. Λένε: δε χριάζετε όλι να πιγένυν χίλια χιλιόμετρα μακριά, να μυςκέβυντε κάτο απ' τι βροχί, να τυρτυρίζυν απ' το ιπέρμετρο κρίο. Εμίς νά εδό, πάνο ς' αφτό το τραπέζι, ς' αφτύς τυς γιάλινυς δοκιμαςτικύς ςολίνες θα βρύμε πολίτιμες πρότες ίλες για τα εργοςτάςια κε τις φάμπρικες. Θα μάθυμε τα εργοςτάςια να πέρνυνε πρότες ίλες απ' τ' απορίματα, από κίνα πυ δε χριάζυντε ςε κανένα, απ' τα πράματα πυ βρίςκυντε παντύ, πυ κιλιύντε κάτο απ' τα πόδια-μας.

Κε νά βρέθικε πια τρόπος για να φτιάχνυν χαρτί κε χαρτόνι από βύρλα, λεπτί τςόχα από απλό, χοντρό μαλί, ζάχαρι απ' τ' απορίματα πυ έχυν ι φάμπρικες ζάχαρις.

Ι πρότες ίλες μας φτάνυν. Γι' αφτό δεν πρέπι ν' ανιςιχύμε.

Στυς τορφόβαλτυς θα χτίςυμε ιλεχτροςταθμύς κε θα στέλνυμε απ' εκί το ιλεχτρικό ρέβμα με τα ςίρματα.

Απ' το ελατόδαςος θα φτιάκςυμε χαρτί.

Θα οργόςυμε κε θα ςπίρυμε τις στέπες, πυ ίνε ςκεπαςμένες με φτέρι κι' αψέντι, κε θα μας δόςυνε ςιτάρι.

Κε κάτο απ' τι γι έχυμε εκί κάρβυνο, ςίδερο, τςίνκο, χαλκό. Εμίς δα μόλις αρχίζυμε όλα αφτά να τ' ανακαλίπτυμε.

Πριν από πέντε χρόνια θαρύςαμε, ότι στι Σιβιρία, στο λεκανοπέδιο το Κυζνέτςκ, ίνε 250 διςεκατομίρια τόνι κάρβυνο. Μα τόρα ι ανιχνεφτές ίβραν εκί ακόμα 150 διςεκατομίρια τόνυς. Μορέ έβριμα! Αφτό ίνε βυνό από κάρβυνο με πέντε χιλιόμετρα ίψος. Μα πός δεν ίδανε ένα τέτιο βυνό;

Δεν το ίδανε, γιατί το κάρβυνο δεν κίτετε πάνο στι γι, δεν ίνε ςτιβαγμένο. Κίτετε στροςιδοτά κε βαθιά κάτο απ' τι γι. Από πάνο δα δε φένετε αν ίνε κάρβυνο κάτο απ' τι γι ίτε όχι. Για να φτάςι κανίς ος το πετροκάρβυνο πρέπι ν' ανίκςι στι γι τρίπα—ρογμί. Μα αφτό δεν ίνε κε τόςο έφκολο. Έφκολα μπορύν να τριπιθύν τα χαλαρά πετρόματα. Μα αν βρεθί εκί ςκλιρί πέτρα; Τιχένι να βρεθί τέτια πέτρα πυ δεν τιν περνάι κανένα ατςάλι κι' ανανκάζυντε να τιν τριπίςυν με διαμαντένιο τριπάνι.

Μα τί ίνε το λεκανοπέδιο τυ Κυζνέτςκ! Στο λεκανοπέδιο τυ Κυζνέτςκ τόρα μόλις αρχίζυμε ν' ανίγυμε ανθρακοριχία. Ενό στο Δονμπάς δυλέβυνε πια μιςό εόνα. Κε τί λιπόν, μίπος κςέρυμε το Δονμπάς;

Όχι, δεν το κςέρυμε. Ανανκαζύμαστε ν' ανίγυμε εκί ανθρακοριχία σχεδόν στιν τίχι, δίχος να εκςερεβνίςυμε όπος πρέπι, τί στρόμα ίνε, αν πιγένι μακριά, κι' αν έχι παντύ αρκετό πάχος.

Μα το ςίδερο;

Μίπος κσέραμε πριν από λίγα χρόνια, ότι στον Κάτο Βόλγα βρίσκετε σίδερο; Μα τόρα πια αρχίζυμε να χτίζυμε εκί το μεγάλο μεταλυργικό εργοστάσιο τυ Χοπέρσκ. Το εργοστάσιο αφτό θα μας δίνι 650 χιλιάδες τόνυς χιτοσίδερο το χρόνο.

Το ίδιο κε με το νέφτι. Πριν από λίγο κερό ο προφέσορας Πρεομπραζένσκι ίβρε νέφτι εκί όπυ πριν ύτε σκεφτόντανε να το ζιτίσυν—40 χιλιόμετρα μακριά απ'τιν Πέρμι.

Κ' ι επιστιμονες λένε, ότι νέφτι πρέπι να βρίσκετε σ'όλι τιν έχτασι απ'το Μέσο Βόλγα ος τα Υράλια.

Μ' άλα λόγια πρέπι να τσιμπίσυμε παντύ τι φλύδα τις γις με «καρφίτσα», με το ανιχνεφτικό τριπάνι. Κ' ι ανίχνεψι γίνετε. Σε πολά μερι ίνε πια στιμένι κάτι ατσάλινι μακροπόδαρι γίγαντες. 'Ινε ι πίργι τον διατριτικόν μιχανιμάτον. Τ'ατσάλινα κε διαμαντένια τριπάνια τρυπύνε τι γι, σπάνυνε τις πέτρες, φτάνυν ος τα πλύτι πυ ίνε κριμένα κάτο από δεκάδες κ' εκατοντάδες μέτρα «άδιο», αχριστο πέτρομα.

III. ΚΑΘΕ ΜΑΘΙΤΙΣ ΠΡΕΠΙ ΝΑ ΙΝΕ ΑΝΙΧΝΕΦΤΙΣ

Κάθε μαθιτίς ονιροπολί να ταξιδέψι σε μακρινές χόρες—στιν Αφρικί, στιν Αμερικί, στις Ινδίες.

Μα γιατί να πάτε τόσο μακριά; Μίπος κσερετε τον τόπο όπυ κατικίτε; Μίπος μπορίτε να πίτε, αν ίνε στον τόπο-σας τορφόβαλτι, ικοδομικί κσιλία, αζβεστόπετρες, αργιλόχομα για τύβλα κε τσυκάλια, άμος για χτίσιμο;

Αφτό φισικά δεν το κσέρετε.

Κε το πρότο ταξίδι πυ πρέπι να κάνετε, ίνε το ταξίδι στα περίχορα τις πόλις-σας ίτε τυ χοριύ-σας.

Οργανόνετε εκδρομές, να σχιματίζετε λεπτομεριακύς χάρτες. Στυς χάρτες αφτύς να σιμιόνετε το καθετί πυ μπορί να μας χριαστί για το πεντάχρονο. Παρακαλέστε τυς μεγαλίτερυς σιντρόφυς κε τυς δασκάλυς να σας βοιθίσυν, να μάθετε απ'αφτύς να κσεχορίζετε τα οριχτά. Εσίς δα δεν μπορίτε ακόμα να τα διακρίνετε. 'Ινε ζίτιμα αν μπορίτε να κσεχορίσετε ένα κομάτι μετάλεβμα από απλί πέτρα. Μα αφτό πρέπι να το κσέρι ο ανιχνεφτίς. Κε μόνο τα βιβλία γι' αφτό δε φτάνυν. Εδό χριάζετε να κιτάκσετε κε ν' ανακαλίψετε μόνι-σας.

Να θιμάστε, ότι ι χόρα όπυ κατικίτε ακόμα όλι δεν ανακαλίφτικε.

Ανακαλίψτε-τιν!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί ζιτόν ι ανιχνεφτές τυ πεντάχρονυ ςτις ερίμυς, ςτα δάςι κε ςτυς βάλτυς;

2. Πός κε πὺ ίβραν ι ανιχνεφτές λιπάζματα, θιάφι, ςόδα, γίπςο, καυτζύκ.

3. Πός κε πὺ ζιτὺν ι ανιχνεφτές το ςίδερο, το κάρβυνο κε το νέφτι;

4. Γιατί χριάζυντε ι ανιχνέπςις για το χτίςιμό-μας;

5. Πός μπορί ο μαθιτίς να γίνι ανιχνεφτίς;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Ανιχνεφτίς, ο—разведчик.
Τύβλο, το—кирпич, τυλὰ.
Πρότες ίλες, ι—сырье.
Εριμότοπος, ο—пустырь, όφκερος τὸπος.
Σιμένι—значит.
Αργιλόχομα, το—глина, χόμα.
'Αμος, ο—песок, χυμ.
Δοκάρι, το—бревно, балка.
Πατερό, το—стропило, κιρίςς, μαχάς.
Τραβέρςα, ι—шпала.
Τορφόβαλτος, ο—торфяное болото.
Ρέβμα, το—ток.
Σιδερομετάλεβμα, το—железная руда.
Ανίχνεπςι, ι—разведка.
Πολικός κίκλος, ο—полярный круг.
Σκνίπα, ι—мошка.
Πιάτο, το—тарелка.
Λοφὰκι, το—холмик, υμπαδίτςα.
Ακυμπό—прислоняться, прижиматься, облокачиваться, νιζανταέβο.
Προεκςοχί, ι—выступ.
Βράχος, ο—скала, χαρατάςς, χαγιατζὶχ.
Αποςτολί, ι—экспедиция, отправка.
Εκςερέβνιςι, ι—исследование, изыскание.
Ανθρακοριχίο, το—угольная шахта.
Ανακαλίφτικε—открыта.
Αποτελὺντε—состоят.
Πολίτιμος—ценный, ακριβός.
Λίπαζμα, το—удобрение.
Μίγμα, το—смесь.
Θιὰφι, το—сера, κυκύρτ.
Λάςτιχο, το—резина.
Βαμπακοφιτία, ι—хлопковая плантация.
Βλαβερός—вредный, ζαραρλίς.
'Εντομο, το—насекомое, μυμὺδ.
Λίμνι, ι—озеро.
Αφτοκαταςτάλαχτος—самосадочный.

Εκςάπατος шестиэтажный.
Οριχτὸ αλάτι, το—каменная соль.
Διάφανος—прозрачный, κατινός.
Στέλεγος, το—стебель, καλαμίδι.
Μυςκέβυμε—мокнуть, ςςυλὺμ.
Ιπέρμετρος—чрезмерный, непомерный.
Δοκιμαςτικὸς ςολίνας, ο—пробирка.
Απορίματα, τα—отбросы.
Βὺρλα, τα—камыш, χαμίςς.
Λεπτός—тонкий, φτινός, νιγλός.
Τςόχα, ι—сукно, ςυχμά.
Σίρμα, το—провод, проволока, τέλι.
Ελατόδαςος, το—ельник.
Οργόνο—пахать, αλετρίζο.
Λεκανοπέδιο, το—бассейн.
Διςεκατομὶριο, το—миллиард.
'Εβριμα, το—находка.
Στροςιδοτά—пластами, δίπλες-δίπλες.
Ρογμί, ι—скважина, αραλίχ.
Χαλαρός—рыхлый, φύγος.
Πέτρομα, το—порода.
Διαμαντένιος—алмазный.
Αρκετός—достаточный.
Χιτοςίδερο, το—чугун.
Επιςτίμονας, ο—ученый.
Φλύδα, ι—кора, кожура, χαμπὺχ.
Πίργος, ο—вышка, башня.
Διατριτικός—бурильный.
'Αχριςτος—негодный, αναφέλιτος, 'αφέλιτος.
Ονιροπολό—мечтать.
Ιкοδομικί κςιλία, ι—строительный, строевой лес.
Φιςικά—естественно, конечно, ελμπέτ.
Ταкςίδι, το—путешествие.
Περίχορα, τα—окрестности.
Εκδρομί, ι—экскурсия.
Λεπτομεριακός—подробный.
Σιμιόνο—отмечать, χαράζο
Οριχτὸ, το—минерал, ископаемое.

ΒΛ. ΜΑΓΙΑΚΟΦΣΚΙ

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Τα όπλα με τα φλάμπυρα
πάρτε, πεδιά!
Στυ σιμαδιύ τυς όμιλυς
με μια καρδιά.
Εν, διο! Γραμί!
Εμπρός μ'ορμί!

Ο πόλεμος ο σίφυνας
ςαν κςαναρθί,
για το σιμάδι έτιμυς
όλυς θα βρι.
Σταθερό βίμα!
Σιμάδι πρίμα!

Κε αν στρατό ι χόρα-μας
ςτίλι, εφτίς
ιγιονόμι έτιμι
ςτι μάχι εμίς.
Τον πλιγομένο
ςπίτι θα φέρνο.

Ανιχνεφτάδες θάμαστε—
πόδι λαφρό, —
θα βρύμε όπυ κι'αν κρίβετε
μις τον εχτρό.
Τυ δυλεφτί
μις βοιθί.
Τα νέα όπλα λάμπυνε
ςτο ίλιυ το φος.
Στυ σιμαδιύ τυς όμιλυς
όλι εμπρός!
Εν, διο! Γραμί!
Εμπρός μ'ορμί!

Μετάφραςι **Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ**

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Σε τί καλί ο Μαγιακόφςκι στο πίιμα αφτό;
2. Πιός ετιμάζι πόλεμο ενάντια ςτι χόρα-μας;
3. Γιατί πρέπι να καταχτίςυν ι πιονέρι τι ςτρατιοτικί τέχνι;

ЛЕКСИЛОГИО

Φλάμπουρο, το — знамя.
Σιμάδι, το — прицел, знак.
Σίφουνας, ο — вихрь, ανεμοκαλία.
Πρίμα — отлично, попутно.
Εφτίς — сразу, άμαν.
Ιγιονόμος, ο — санитар.

Α. ΔΙΜΙΤΡΙΥ

ΑΝΤΑΚΣΙΑ ΓΕΝΙΑ

Σφιρίζυνε σιρίνες. Μιχανές βυίζυν.
Τα τράκτορ στα κολχόζικα χοριά κροτύν.
Τρομπέτες κράζυν. Ι κλισύρες μπυμπυνίζυν.
Τ'αεροπλάνα ζυζυνίζοντας πετύν.
Θρυίζυνε τα δάσι. Τα βυνά βροντύνε.
Ι πάγι τρίζυν. Χοχλακίζυν τα νερά.
Ιχύν βαθιά τα σπλάχνα — κι'όλα μας καλύνε
στι μάθισι, πεδιά, να βρύμε τι χαρά.

Ν'αφίσυμε ατσαλομένι το θρανίο.
Γερά τα νέβρα-μας κε κοφτερό μιαλό
Παλέπστε νάχυμε! Στις νίκις το βιβλίο
θα γράπσυμε το πιο λαμπρό κατεβατό.
Θα πάρυμε απ'τυς γονιύς-μας τιν παντιέρα
τι δοκσαζμένι κε θα μπύμε στι δυλιά.
Θα βγύμε στις κορφές... Στι λατρεφτί μιτέρα —
πατρίδα-μας θα ζι αντάκσια γενιά.

Θα χαλινόσυμε σφιχτά τι στρατοσφέρα.
Θ'ανάπσυμε παντύ τις κόκινες φοτιές.
Εμίς στι γι θα κάνυμε τι νίχτα μέρα.
Θα στίσυμε τις τελεφτέες σκαλοσιές!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί δίχνι το πρότο μέρος τυ πιίματος;
2. Σε τί μας καλύνε όλα;
3. Τί σιμένι: «Στις νίκις το βιβλίο θα γράπσυμε το πιο λαμπρό κατεβατό»; «Θα βγύμε στις κορφές»;
4. Τί θα κάνι ι γενιά-μας;
5. Τί σιμένυν ι τρις τελεφτέι στίχι;

Σιρίνα, ι—сирена, гудок.
Κροτὸ—стучать, χτιπό.
Κράζο—кричать, звать, χυλίζο, λαλίγο.
Κλιςὺρα, ι—ущелье, υτζυρὺμ.
Μπυμπυνίζο—греметь, грохотать, δροντό.
Χοχλακίζο—бурлить, кипеть, δρὰζο.
Ιχύν (αχὺν)—звучат, раздаются, αιδονύν.
Σπλάχνα, τα—недра, внутренности.
Ατςαλομὲνος—закаленный.
Κατεδατό, το—страница, ςελίδα.
Παντιέρα, ι—знамя, флаг, ςιμέα.
Λατρεφτὸς—обожаемый.
Αντὰκςιος—достойный.
Γενιά, ι—поколение.
Χαλινὸνο—обуздывать, δάλο χανιὰρ.
Θα ςτίςυμε—поставим, воздвигнем, θὰ δάλυμε.
Σκαλοςιά, ι—рештование (строительные леса).

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ

Ι ΜΙΚΡΙ ΦΡΥΡΙ ΤΟΝ ΚΟΛΧΟΖΟΚΑΜΠΟΝ

Πιὸς ιν' εκὶ;
Πιός ιν' εκί;
Σα φίδι ςέρνετ' εκί κάτυ.
Στον κολχοζόκαμπο κριφά,
Στο καλαμπόκι-μας περνά,
Κιτάτ' εκί, με τα ςακιά-τυ.
Θᾶνε εχτρός,
Κυλάκυ γιος
'Ι παρακλάδι τον εχτρόν-μας.
Να κλέπςι έρχετε ςκιφτός
Τυ κολχοζιύ εδό το διος,
'Εχι γελάςι το ςκοπό-μας.
Μ'άγριπνι νά,
Εμίς φρυρά!
Κανίς εμάς δε μας γελάι.
Δος το ςινιάλο ςαλπ'χτί,
Ας δγυν ι νέι-μας φρυρί,
Απ'τον ςταχιόνε τα πελάι.
— Πεδιά εμπρός,
Μπίκε ο εχτρός

'Οχεντρα μέσα στα σπαρτά-μας.
Ας τσακιστί,
Ας σοριαστί
Απ'τιν ατσάλινι γροθιά-μας!
Στα πόστα δο
Για τον εχτρό
'Αγριπνι πάντα εδό πέρα
Τυ κολχοζιύ εμίς φρυρί,
Τί κε αν ίμαστε μικρί!
Πιστά φρυράμε νίχτα μέρα!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πιός σέρνετε σα φίδι στον κολχοζόκαμπο;
2. Τί έρχετε να κάνι εκί;
3. Πιά ίνε ι άγριπνι φρυρά;
4. Διιγιθίτε, πός βοιθάτε εσίς το κολχόζι-σας. Πός φιλάγετε τιν κολχόζικι σοδιά;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Φρυρός, ο—часовой.
Παρακλάδι, το—отпрыск, μπυτάχ.
Βιός, το—имущество, περιυσία, συρμπατζλίχ.
Φρυρά, ι—стража, χαραύλ.
Σινιάλο, το—сигнал.
Σαλπινχτίς, ο—трубач.
'Οχεντρα, ι—гад, гадюка.
Σοδιά, ι—урожай, μαμυρλύχ.

Λ. ΚΑΣΙΛ

Ο ΠΑΓΟΣ-ΚΡΙΟΠΑΓΟΣ

'Οταν έφεβγε ο πατèρας, το κεφάλι τυ Ίγα μόλις έφτανε ςτο χάρτι ος τι Βόρια Πολικί θάλαςα. Κ' ι Λιύντα δε θα μπορύςε να τον φτάςι ύτε κε με το χέρι-τις... Μπορύςε να φτάςι μόνο ος τι Μάβρι θάλαςα. Κ' ι Μάβρι θάλαςα ςτο χάρτι δεν ίτανε. Αφτός ίτανε χάρτις τον κρίον θαλαςόν. Κρεμότανε χαμιλά, πολί ςιμά ςτιν πόρτα, κι' ο πατέρας πριν να φίγι πίγε κε ςτάθικε μπροςτά ςτο χάρτι. Ο πατέρας ςίκοςε τι Λιύντα ςτα χέρια-τυ. Τιν έφερε ςτο χάρτι κε τις έδιχςε με το δάχτιλò-τυ τις θάλαςες κε τυς οκεανὺς.

— Νά πός θα ταχςιδέπςυμε,—ίπε ο πατέρας. Κε το δάχτιλό-τυ πέραςε απ'το Λενινγράντ μέςον τις Βαλτικίς θάλαςας, δίπλα ςε χςένες χόρες, απ'τι Γερμανικί κε Βόρια θάλαςα, απ'τι Βόρια Πολικί θάλαςα προς τιν κορφί τις γίινις ςφèρας, ολόγιρα ςτις βόριες γèες ςτο Μεγάλο ίτε Ιρινικό οκεανό.

— Νά έτςι θα ταχςιδέπςυμε,—ίπε ο πατέρας κε φίλιςε τι Λιύντα. 'Ιςτερα ανκάλιαςε δινατά τον 'Ιγα κε πίρε τι βαλίτςα-τυ. Ι Λιύντα λιπότανε ν'αφίςι τον πατέρα-τις. Ι μίτι-τις ςύφροςε κε τα χίλια-τις έγιναν νά έτςι:

— Κιτάχςτε, πεδιά,—ίπε ο πατέρας,—όταν δε θα ίμε εδό να μιν κάνετε καπρίτςια κε να μιν πικρένετε τι μαμά-ςας. 'Ολα θα τα μάθο γλίγυρα με το ράδιο. Κι' αν θα ίςτε καλà πεδιά, κάτι θα ςας φέρο...

Ι Λιύντα ίθελε να κλάπςι. Τα χίλια-τις έγιναν τόρα νά έτςι:

— Πατεράκι, — ίπε, — εκί δα θα ίνε όλο πάγι κε πάγι... Πατεράκι, χςèρις τί, να μυ φέρις ένα μικρύ-υτςικο κομματάκι τυ Βόριυ πόλυ, νά ένα τέτιο κομματάκι πάγο.

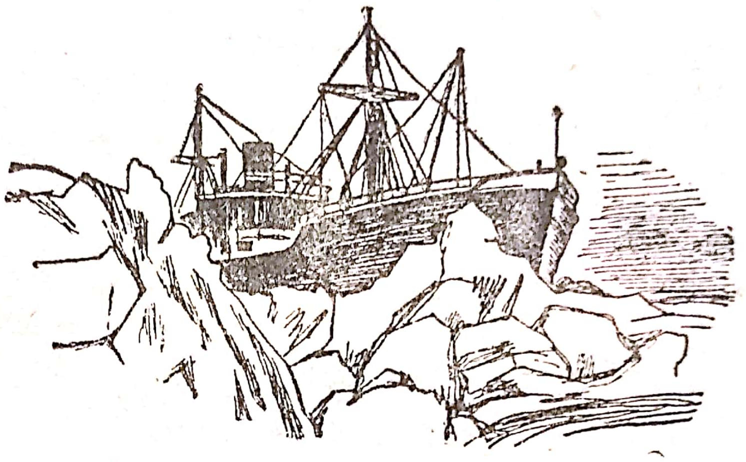
— Μα εμίς δε θα ίμαςτε ςτον πόλο... Θα περάςυμε δίπλα-τυ. Μα πολικό πάγο το δίχος άλο θα ςυ φέρο.

— Κε νάχι κε αχνάρι άςπρις αρκύδας,—πρόςθεςε ο 'Ιγα.

— Πάγο με αχνάρι αρκύδας,—διόρθοςε ι Λιύντα.

Κι' ο πατèρας έφιγε. 'Ιτανε περιιγιτίς. Πέραςε όλες τις βόριες θάλαςες κε τις γέες. Ταχςίδεβε με παγοθραφςτικά, πετύςε με τςέπελιν,

χατικύσε μακριύς χιμόνες στα παγομένα νισιά. Μα εκί ποτές δε στενοχοριότανε. 'Ιχε φιλίες μ' όλο τον κόζμο, γιατί ίτανε θαβμάσιος ραδίστας κε μιλύσε με το ράδιο μ' όλες τις χόρες. Αφτί τι φορά ο πατέρας έφιγε να ταξιδέπσι στυς πάγυς με το μεγάλο βαπόρι «Τζελιύσκιν». Το βαπόρι το οδιγύσε ο καλίτερος καπετάνιος τυ βορά —ο Βορόνιν. Κε διέφθινε όλι τιν αποστολί ο αρχιδικιτίς τυ Μεγάλυ θαλάσιυ βόριυ δρόμυ—ο επιστίμονας, προφέσορας 'Οτο Ιύλιεβιτζ Σμιθ.

Κε νά το «Τζελιύσκιν» ταξίδεβε ολοένα κε πιο μακριά από θάλασα σε θάλασα. Κε στις εφιμερίδες από νύμερο σε νύμερο τιπόνανε τα τιλεγραφίματα τυ πατέρα τις Λιύντας κε τυ 'Ιγα. 'Οταν ο 'Ιγα έφεβγε για το σχολιό, ροτύσε κάθε φορά τι μαμά-τυ: «Πύ ίνε ο πατέρας;» — «Στιν 'Ασπρι θάλασα»,—απαντύσε ι μαμά κε διάβαζε φοναχτά τις εφιμερίδες. Κε κάπυ-κάπυ ο πατέρας έστελνε μόνος-τυ με το ράδιο χερετίζματα στον 'Ιγα κε στι Λιύντα.

'Ενα πρωί ι μαμά πίρε τιν εφιμερίδα κ' έγινε άξαφνα αφστιρί κε άσπρισε. Κι' ο 'Ιγα άκυσε, πος κάτι—τυκ!—χτίπισε στιν εφιμερίδα. 'Επεσε στο χαρτί ένα βαρί δάκρι τις μαμάς.

— Το βαπόρι χάθικε,—ίπε ι μαμά.—Ι πάγι τσάκισαν το βαπόρι. Το «Τσελιύσκιν» βύλιαξε.

— Κε τί έγινε ο πατέρας;..

— 'Ολι ι άνθροπι πρόφτασαν να κατεβύνε στον πάγο. Μόνο ένας άνθροπος πνίγικε, ι άλι ίνε πάνο στον πάγο.

— Μα τί θ' απογίνυν εκί;

Κι' ο 'Ιγα κίταξε στο χάρτι. Κ' ι μαμά. Κ' ι Λιύντα. 'Ολι κίταξαν στο χάρτι... Εκί με γαλάζιο χρόμα ίτανε ζογραφιζμένι ι κρία Πολικί θάλασα.

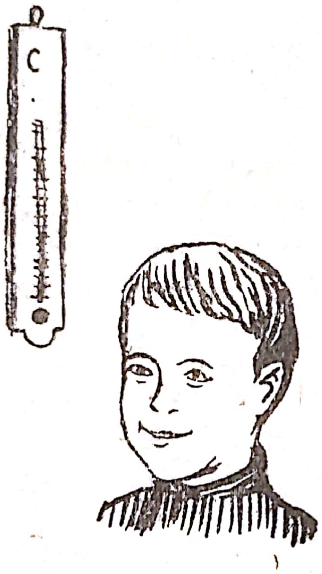
— Μα τι θ'απογίνυν εκί;..

Μα ο πατέρας, ο έφθιμος ραδίστας, δεν αποθαρινότανε. Καθότανε μέσα σε μια μικρί κινιτί σκινί, φισύσε τα παγομένα δάχτιλά-τυ κε πατύσε μ'αφτά το κλιδί τυ μιχανίματός-τυ. Σ'όλο τον κόζμο ακυότανε: τι-τι-τι-τι, τρ-τρ-τρ... Κι' όλι ι άνθροπι στιν ΕΣΣΔ, κ' ι μικρί Λιύντα κι' ο ίδιος ο σίντροφος Στάλιν άκυαν αχόρταγα, διάβαζαν, περίμεναν τί θα μεταδόσι ο ραδίστας απ'τον πάγο

— 'Ολα πάνε καλά, θα γιρίσο τον Ιύνι,—ιδοπιύσε με βεβεότιτα στο σπίτι-τυ ο έφθιμος ραδίστας,—τρ-τρ-τι, τι-τρ-τρ, τι-τι-τι... Θα γιρίσο τον Ιύνι.

Κε γλίγορα άκυσε μόνος-τυ κε ίπε στον προφέσορα Σμιθ κε στυς άλυς σιντρόφυς-τυ, ότι όλι ι Σοβιετικί χόρα σικόθικε να τυς βοιθίσι. Ερχόντανε να τυς βοιθίσυν βαπόρια κε παγοθραφστικά. Πετύσαν αεροπλάνα κε πιδαλιυχύμενα. 'Ετρεχαν νάρτες με σκιλιά κε αεροσάνιες.

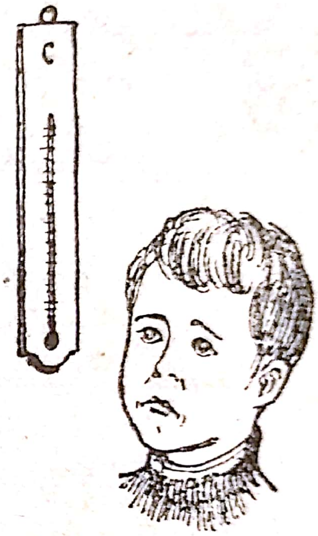
Τόρα κάθε πρωί ο 'Ιγα άρπαζε πρότα απ'όλα τιν εφιμερίδα. Πρότα πριν να πάι στο σκολιό, έτρεχε στο παράθιρο κε κίταζε το θερμόμετρο:

«Δεκάκσι βαθμί κρίο, — φόναζε,—σίμερα θα πάο στο παγοδρόμιο, ο πάγος ίνε καλός!»

Μα τόρα κίταζε στιν εφιμερίδα κ'έλεγε λιπιμένος:

«Σαράντα βαθμί κρίυ... Ο πάγος πάλι έσκασε...»

Ι μαμά λίγνεπσε. Δεν κιμότανε τι νίχτα κι'όλο ανισιχύσε. Κίταζε το χάρτι κι' αναστέναζε. Κι' ο 'Ιγα περπατύσε στενοχοριμένος. Ακόμα κ' ι Λιύντα άρχισε να κάνι καπρίτσια. Μόνο ο πατέρας, ο έφθιμος ραδίστας, δεν αποθαρινότανε πάνο στον πάγο. 'Εστελνε με το ράδιο ίσιχα κι' αστιά τιλεγραφίματα:

«Πός πάνε ι σκολικές επιτιχίες τυ 'Ιγα; Κάθε μέρα καθαρίζι ι Λιύντα τα δόντια-τις; Εγό εδό τα καθαρίζο κάθε μέρα. Χτες σκοτόσαμε μιαν άσπρι αρκύδα. Το δίχος· άλο θα φέρο πολικό πάγο».

Ι μαμά απαντύσε: «Να φάτε τιν αρκύδα με τις ιγίας-σας. Ο 'Ιγα ίνε βραβεβμένος υντάρνικος. Στα μαθίματά-τυ πέρνι άριστα».

'Ιστερα ίρτε ι πρότι χαρύμενι μέρα. Ο νεαρός αεροπόρος Λιαπιντέφσκι πέταξε με τ' αεροπλάνο στιν κατασκίνοσι τυ Σμιθ. Ο αεροπόρος κάθισε στ' αεροπλάνο-τυ τις γινέκες-τζελιύσκινκες κε διο μικρά πεδιά τζελιυσκινόπυλα: τιν 'Αλοτζκα κε τι μικρί Καρίνα, πυ γενίθικε στι θάλασα κι' ακόμα ποτές δεν ίτανε στιν κσιρά. 'Αλοστε ι κσιρά δεν τις πολιχριαζότανε. Το ίδιο κάνι, ακόμα δεν μπορύσε να περπατίσι. Μα ο γενέος αεροπόρος Λιαπιντέφσκι τιν έφερε μαζί με τις άλες στιν κσιρά για να μάθι ι Καρίνα να περπατάι πάνο στι γερί Σοβιετικί γι.

Εκίνι τι μέρα τα πεδιά έγραπςαν κε τραγυδύςαν ένα τέτιο πίιμα:

'Ακυ, πάγε-κριοπάγε,
Μιν πιγένις ςτον οκεανό.
Μιν πιγένις ςτον οκεανό.
Κςέρε, πος κ' εκί απάνο
Θα ςε βρι τ' αεροπλάνο.

Κε τιν ίδια μέρα ςτιν αβλί άρχιςε ένα μεγάλο θαβμάςιο πεχνίδι: το γλίτομα τον τζελιύςκιντςον. Το πεχνίδι αφτό το ίβρε ο 'Ιγα κι' ο ςίντροφός-τυ Πέτιας-Πετινός. Αφτός ίτανε γιος αλιθινύ αεροπόρυ. 'Ιτανε το κιριότερο πεδί τις αβλίς. Πάνο ςε μια μεγάλι ςτίβα από πάγο κε χιόνι έφτιακςαν ςτι μέςι τις αβλίς από πελεκύδια κε κςιλάκια τιν καταςκίνοςι τυ Σμιθ.

Ο θιμόδικος αβλοκαθαριςτίς Χαριτόν ίρθε, ςίκοςε τι ςκύπα-τυ κε λιςομανύςε ςα χιονοθίελα.

— Θα ςας δίκςο! — φόνακςε. — Κατεβίτε αμέςος απ' τι ςτίβα! Τί πεχνίδια ίνε αφτά! Σκορπάτε μόνο τα χιόνια.

Ο Χαριτόν ίχε μεγάλα γένια, μα δεν έμιαζε καθόλυ με τον προφέςορα Σμιθ... Τα πεδιά κατέβικαν πιραγμένα απ' τι ςτίβα τυ χιονιύ. Μα εκίνι τιν όρα γύριςε απ' τι δυλιά-τυ ο γίτονας Φεόντορ Γεγόριτζ. Κατικύςε ςτιν ίδια κατικία με τον 'Ιγα κε τι Λιύντα. Το Φεόντορ Γεγόριτζ όλα τα πεδιά τον αγαπύςαν κε τον λογάριαζαν μεγάλο μάςτορι ςτις πολικές ιποθέςις, γιατί τυ άρεζε το καλοκέρι ι δροςιά ςτι ςκιά, έπινε παγομένο κβας κε τράτερνε ςτα πεδιά παγοτό. Ο Φεόντορ Γεγόριτζ ιπεράςπιςε τα πεδιά:

— Γιατί χαλνάς το πεχνίδι-τυς; Το χιόνι λιπάςε;

— Ακαταςταςία! — φόνακςε ο Χαριτόν.

Ο Φεόντορ Γεγόριτζ ςίμοςε ςτα πεδιά κε τα ίπε ςιγανά:

— Δεν πιράζι, πεδιά. Ο αβλοκαθαριςτίς-μας ίνε ςα χιονοςτρόβιλος: φιςάι, ςκυπίζι, βυίζι, κ' ίςτερα πέφτι... να κιμιθί. Εγό, πεδιά, θα ίμε για ςας «γραφίο κερύ». Θα ςας λέγο πότε κάνι να πέκςετε, κε πότε δεν κάνι. Απ' το παράθιρό-μυ φένετε όταν έρχετε.

Κι' από κίνι τι μέρα ι δυλιά πίγε έτςι: ο Φεόντορ Γεγόριτζ έβγενε ςτον εκςόςτι κ' έλεγε:

— Ο ορίζοντας φένετε άςκιμα, κάνι πύργα κι' όλα τα ςκυπίζι. Δεν κάνι να πετάκςετε. Κε τα πεδιά πια κςέρανε, ότι έρχετε ο θιμόδικος Χαριτόν κε πρέπι να το ςκάςυνε... Μα πιο ςιχνά ο Φεόντορ Γεγόριτζ έλεγε κάνοντας μάτι:

— Ο ορίζοντας ίνε καθαρός. Μπορίτε να πετάκςετε.

Κε τότε τα πεδιά πέζανε.

Μα νά επιτέλυς ι σοβιετικί αεροπόρι πέρασαν παγονιές κε χιονοθίελες, κι' ο έφθιμος ραδίστας χοράτεπσε ς' όλο τον κόζμο, ότι «άρχισε ι αεροποριχί επιβατιχί σινχινονία ανάμεσα στιν κατασκίνοσι τυ Σμιθ κε στο Βανκαρέμ». Ι αεροπόρι άφιναν τι σταθερί κσιρά κε κατέβεναν στον κινιτό πάγο. 'Επρεπε να κυβαλύν το βαρί αεροπλάνο μέσα απ' τις παγοσιρές. Κ' ι αεροπόρι έφεραν τυς τζελιύσκιντσυς στιν κσιρά. Τελεφτέο εκίνι τι μέρα πίραν τον άροστο προφέσορα Σμιθ. Πάνο στον πάγο απέμιναν 6 άνθροπι. Κε φισικά ο έφθιμος ραδίστας απέμινε ος το τέλος.

'Ιτανε πια αργά κε σκοτινά. Ι αεροπόρι ιποσχέθικαν νάρθυν τ' άλο προί κε να τυς πάρυν όλυς.

Ι αεροπόρι πέτακσαν. 'Εκσι άνθροπι κε οχτό σκιλιά απέμιναν στιν έριμι κατασκίνοσι. 'Ιρθε ι νίχτα, κε πάνο απ' τιν Πολικί θάλασα βγίκε το Πολικό άστρο. Βγίκε κε πάνο απ' τι Μόσχα, κ' ι άνθροπι στι Μόσχα, βλέποντας το Πολικό άστρο, σκεφτόντανε για τυς έκσι γενέυς, πυ βρίσκυντε πάνο στον πάγο...

Ο 'Ιγα εκίνι τι νίχτα δεν μπορύσε πολίν όρα να κιμιθί. Σκεφτότανε, πόσο φοβερό ίνε να βρίσκετε κανίς τι νίχτα πάνο στον πάγο. Κάτο απ' τον πάγο κριόνι το μάβρο βάθος τις θάλασας, κι' ολόγιρα τριγιρίζυν κακί, μιτερί πάγι. Ο 'Ιγα ίτανε κσαπλομένος με ανιχτά μάτια. 'Αρχιζε να τυ φένετε, ότι κε μέσα στιν κάμαρα πιγενοέρχυντε ι πάγι. Μα ίτανε το φος πυ κυνιότανε πάνο στο ταβάνι απ' τ' αφτοκίνιτα πυ περνύσανε.

Τιν άλι μέρα στιν αβλί το πεχνίδι πάνο στον πάγο δεν έβγενε με κανένα τρόπο... Δοκίμασαν να κινιγίσυν άσπρες αρκύδες, μα βγίκε ι μαμά τυ Πέτια κε ίπε, ότι δε θα επιτρέπσι να βάζυνε τι βελυδένια αρκύδα πάνο στο λερομένο πάγο. Πιάσανε το σκιλάκι Στύρμα κε ίθελαν να το ζέπσυνε σε μια μικρί σάνια, μα τις Στύρμας τις κακοφάνικε, γρίνιασε κε δάνκασε τον Πέτια στο δάχτιλο. Μα άκσαφνα άνικσε το παράθιρο στιν κάμαρα τις μαμάς, ι μαμά κσεπρόβαλε κε χαροπά, ιχιρά φόνακσε:

— Πεδιά, μπορίτε να πέκσετε το πεχνίδι-σας ος το τέλος! Ο πάγος άδιασε! Ι τελεφτέι άνθροπι πέτακσαν από πάνο-τυ. Κ' ι πιο τελεφτέι κσέρετε πιί ίτανε; Ο διικιτίς Μπομπρόφ, ο καπετάνιος Βορόνιν κι' ο πατέρας-μας, ο έφθιμος ραδίστας.

Κ' ι μαμά διάβασε το τιλεγράφιμα: «Αφίνομε τελεφτέι τον πάγο. Ι κατασκίνοσι τυ Σμιθ πια δεν ιπάρχι. 'Εζβισε ι τελεφτέα πιρά. Πάνο στον άδιο πάγο έμινε στι σκοπιά μόνο ι σοβιετικί κόκινι σιμέα»...

Τον Ιύνι, όπος ιποσχέθικε, ο έφθιμος ραδίστας γίρισε στι Μόσχα. 'Ιρθε μαζί με όλυς τυς τζελιύσκιντσυς κε τυς αεροπόρυς-ίροες τις Σο-

βιετικίς 'Ενοσις. 'Ολι ι Μόςχα προιπάντιςε τυς ίροες. Ο ραδίςτας έφερε μέςα ς' ένα γιάλινο βάζο τον πολικό πάγο. 'Ιτανε ένα κοματάκι εκίνυ τυ πάγυ, όπυ βριςκόντανε διόμιςι μίνες ι τζελιύςκιντςι. Μέςα στο κοματάκι τυ πάγυ πάγοςε ένα μεγάλο νίχι—τ' αχνάρι απ' το πόδι τις ςκοτομένις άςπρις αρκύδας. Ο ραδίςτας φίλαγε πολί αφτό το κοματάκι. Το κυβαλύςε με τ' αεροπλάνο, με τα ςκιλιά, με το βαπόρι, με το τρένο. Παντύ ίχε το βάζο στον πάγο για να μι λιόςι το δόρο. Κ'έφερε το κοματάκι τυ πάγυ ολόκλιρο στι Μόςχα μέςα ςε ιδιέτερο κρίο βαγόνι.

Εφτιχιζμένος, χαροπός ίρτε ο πατέρας στο ςπίτι. Ι Λιύντα κι' ο 'Ιγα τςίριζαν κε πιδύςαν ολόγιρά-τυ. Κ' ι διο ίθελαν πολί να κςέρυν, αν έφερε ο πατέρας το κοματάκι τυ πάγυ πυ τυς ιποςχέθικε. Μα δε ροτύςαν από εβγένια, προςπαθύςαν να μιν κιτάκςυν στις βαλίτςες κε περίμεναν ιπομονιτικά. 'Ακςαφνα ο πατέρας άρπακςε το κεφάλι-τυ:

—Σταθίτε!—ίπε.—Μα πύ ίνε το βάζο;

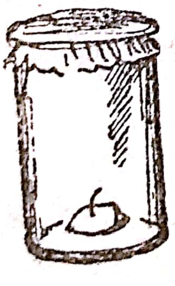
Το βάζο βριςκότανε κάτο στο πάτομα, δίπλα στι βαλίτςα. Ο ραδίςτας το λιζμόνιςε ολότελα. Ο ζεςτός ίλιος τυ Ιύνι ζέςτανε το βάζο, κ' εκί, στον πάτο, μέςα στο λερομένο νεράκι έπλεε ένα μεγάλο μάβρο νίχι...

—Ορίστε λιπόν κε το κοματάκι τυ Βόριυ πόλυ! 'Ελιοςε...—μυρμύριςε ο πατέρας.—Εχ, μα πός έκανα έτςι!..

—Καλά, δεν πιράζι,—ίπε ο 'Ιγα—πάλι το νίχι δεν έλιοςε.

—Μια στιγμί,—ακύστικε ι φονί τυ γίτονα Φεόντορ Γεγόριτζ,—για δόςτε-μυ το βάζο... Τόρα θάρτο.

Κε, αφύ πίρε το βάζο, χάθικε μέςα στιν κάμαρά-τυ.

'Ιςτερα γίριςε κ'έβαλε πάνο στο τραπέζι το ιδρομένο βάζο. 'Ολι θάβμαςαν: μέςα στο βάζο βριςκότανε το πολικό κοματάκι τυ πάγυ. Μέςα στο κοματάκι ίτανε παγομένο το νίχι τις αρκύδας.

— Ακύστε,— ίπε ο ραδίςτας,—στον κόζμο δε γίνυντε θάβματα. Πός το κάνατε;

— Απλύςτατα,— απάντιςε ο Φεόντορ Γεγόριτζ.—'Ιμε μάςτορας τυ κρίυ. Δυλέβο στο πςιγίο. Εκί φτιάχνυν τεχνιτό κςερό πάγο, πυ έχι 70 βαθμύς κρίο. Τέτιο πάγο μπορί κανίς να τον έχι μέςα στιν τςέπι-τυ. Λιόνι, μα δε στάζι, αλά φέβγι ίςια στον αέρα. Αν θα ρίκςις ένα κοματάκι πάγο στο νερό, το νερό αμέςος θα παγόςι...

Τότες όλι χτίπιςαν τα παλαμάκια. 'Ιςτερα ο πατέρας κίτακςε άκςαφνα τον 'Ιγα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σέλ.

Ιπέφθινος σιντάχτις: **Γ. ΚΥΝΤΟΚΟΤΣΕΦ.**
Τεχνικός σιντάχτις: **Θ. ΣΑΜΑΡΤΖΙΔΙΣ.**

Подписано к печати 15-X 1936 г. Уполоблита № 1193. Тираж 800.

Стат. формат 144x203, печат. листов $8^1/_4$, в листе 50912 знак., автор. листов $10^1/_2$, бум. листов 4. Мариуполь, типография Донецкого Областного Греческого Издательства. Зак. № 44.

У. 1936 г.
Акт № 193
Вшлэдн. л.

36-4599
D18
321-1a

TIMI 85 καπ.

ΔΕΣΙΜΟ 35 καπ.

ЦЕНА 85 коп.

ПЕРЕПЛЕТ 35 коп.

2034 г.

НА ГРЕЧЕСКОМ ЯЗЫКЕ:

А. ДИМИТРИУ

ХРЕСТОМАТИЯ

ПО ЛИТЕРАТУРЕ

Учебник для начальной школы

Часть I.

ДОНЕЦКОЕ ОБЛАСТНОЕ ГРЕЧЕСКОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
МАРИУПОЛЬ—1936